

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1912. Andra kammaren. Nr 42.

Torsdagen den 9 maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Föredrogos hvar efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid:

herrar vice talmannen *Bondes* och *Brantings* motion, nr 325, till statsutskottet; samt

herr *Lindqvists* i Stockholm *m. fl.* motion, nr 326, till lagutskottet.

§ 2.

Vidare föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden och memorial nr 82—85, bankoutskottets memorial och utlåtanden nr 32, 33 och 35, lagutskottets utlåtanden nr 51 och 52, jordbruksutskottets utlåtanden nr 69 och 70, Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 12, Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 12 samt Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden nr 10—12.

§ 3.

Till afgörande förelåg nu bevillningsutskottets betänkande, nr 25, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i 8, 39 och 52 §§ af förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften, dels och i ämnet väckta motioner. *Om ändringar i förordningen angående stämpelafgiften.*

Genom en den 23 februari 1912 dagtecknad proposition, hvilken hänvisats till bevillningsutskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, förslagit Riksdagen att antaga följande

Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Förslag

till

förordning om vissa ändringar i 8, 39 och 52 §§ af förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften.

II Art. Om stämpel till enskilda handlingar.

8 §. Följande handlingar skola, äfven där de äro utfärdade af offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

C) Öfriga stämpelpfiktiga enskilda handlingar:

Köp af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomensvärde; dock att köpeafhandling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör beläggas med stämpel af 1 krona 20 öre likaledes för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde. Där — — — — fri.

Nyttjanderätt till fast egendom, afhandling därom:

då afhandlingen afser skogsafverkning; se *Skogsafverkning*;

afhandling därom i annat fall skall, då den för vinnande af in-teckning företes, förses med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af afgälden för ett år eller, där af-talet afser kortare tid, för legotiden. Erlägges för — — — betalning sökes.

Se för öfrigt 11 och 13 §§.

Skogsafverkning: afhandling därom skall vid upprättandet förses med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af hvad för rättigheten blifvit utfäst eller, om detta icke blifvit i af-handlingen till visst belopp bestämdt, af 6 öre för hvarje fullt antal af 10 ar utaf det upplättna skogsskiftet.

Sökes på grund af afhandling hos offentlig myndighet betalning, skall afhandlingen förses med särskild stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes.

Öfverlåtelse af kronohemman — — — — egendomens värde.

Med afhandling förstås i denna § hvarje skriftligen af-fattad handling, ehvad den har formen af ett mellan två

eller flera personer slutet aftal eller icke, hvilken i det afse-
 ende, hvarom i hvarje fall är fråga, medför upplåtelse af
 rättighet eller åtagande af förpliktelse.

*Om ändringar
 i förordningen
 angående
 stämpel-
 afgiften.
 (Forts.)*

39 §. 1. Ambets- eller tjänsteman, notarius publicus eller
 mäklare, till hvilken stämpel underkastad handling ingifves, bör
 tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, och att
 stämpeln är makulerad på sätt i 31 § föreskrifves.

Är handlingen icke behörigen försedd med stämpel och er-
 lägges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felan-
 de stämpelbeloppet eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är
 stämpelförsäljningsman, nämnda stämpelbelopp, må handlingen
 ej mottagas.

Då ämbets- eller tjänsteman jämlikt 35 § 2 mom. verk-
 ställer stämpelbeläggning af handling, som ingifves till offentlig
 myndighet, åligger honom ock att utan ersättning makulera stäm-
 peln. Är i annat fall stämpel till ingifven handling ej veder-
 börligen makulerad, bör ämbets- eller tjänstemannen, notarius
 publicus eller mäklaren besörja fullgörandet däraf mot ersättning
 för besväret därmed af 5 öre för hvarje stämpel; dock må denna
 ersättning ej beräknas för flera stämplat än det minsta antal,
 som för handlingen erfordras.

2. Senast inom en månad efter upprättande af afhandling
 om skogsafverkningsrätt skola säljare och köpare hos länsman-
 nen i det länsmansdistrikt eller stadsfiskalen i den stad, där det upp-
 låtna skogsskiftet eller större delen däraf är beläget, gemensamt
 göra skriftlig anmälan om det träffade aftalet. Anmälan skall
 afgifvas i två exemplar och åtföljas af det stämpelbelagda exem-
 plaret af afhandlingen samt innehålla uppgift om, hvilken af
 kontrahenterna detta tillhör.

Länsmanen eller stadsfiskalen skall tillse, att handlingen är
 försedd med stämpel till behörigt belopp, och, därest detta icke
 är förhållandet, anmana kontrahenterna att åsätta felande stäm-
 pel samt därvid erinra om den i 52 § stadgade påföljd för under-
 låtenhet.

Sedan afhandlingen befunnits vara behörigen stämpelbe-
 lagd och de åsatta stämplatarna makulerade, skall länsmanen
 eller stadsfiskalen såväl å det stämpelbelagda exemplaret af af-
 handlingen som å ena exemplaret af den ingifna anmälan utan
 afgift meddela bevis, att afhandlingen, behörigen stämpelbelagd,
 blifvit hos honom företedd, och om dagen, då detta skett, hvar-
 efter den stämpelbelagda afhandlingen samt det med länsmannens
 eller stadsfiskalens bevis försedda exemplaret af anmälningsskrif-
 ten skola tillbandahållas, den förra den af kontrahenterna, som i
 anmälan uppgifvits vara dess ägare, och det senare den andra
 kontrahenten.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.*
(Forts.)

52 §. 1.	— — — — —
2.	— — — — —
3.	— — — — —
4.	— — — — —

5. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom eller af köpe- eller bytesbref om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgifvandet förse dylik handling med stadgad stämpel böta två gånger den felande stämpels belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

6. Där säljare och köpare af afverkningsrätt till skog underlåta att inom tid och på sätt, som i 39 § 2 mom. stadgas, om det upprättade aftalet göra anmälan, böte hvardera ett belopp, motsvarande den stämpel, hvarmed afhandlingen skolat förses, dock vare minsta bot för enhvar af dem femton kronor. Är afhandling, som fogas vid gjord anmälan, icke behörigen stämpelbelagd och varder densamma icke inom af länsmannen eller stadefiskalen förelagd tid efter utgången af den i 39 § 2 mom. bestämda tiden försedd med felande stämpel, böte säljare och köpare hvardera högst etthundra kronor.

Mottager någon, efter öfverlåtelse af säljare eller köpare eller af någon, på hvilken säljares eller köpares på afhandlingen grundade rätt öfvergått, handlingen såsom bevis om förvärfvad fordrings- eller afverkningsrätt eller för att densamma å annans vägnar försälja eller belåna, utan att af handlingen eller därvid fogadt bevis af vederbörande länsman eller stadsfiskal framgår, att afhandlingen blifvit behörigen stämpelbelagd, och har anmälan om afhandlingens upprättande icke gjorts i den ordning, som i 39 § 2 mom. sägs, böte två gånger den felande stämpels belopp, dock minst tjugufem kronor.

7. Säljare eller köpare af afverkningsrätt till skog, som genom aftal om betalning för afverkningsrätten utöfver hvad den för stämpelbeläggning för vederbörande länsman eller stadsfiskal företedda afhandling rörande samma rätt innehåller eller genom erläggande eller mottagande af sådan betalning föranlett, att säljare och köpare åliggande stämpelafgift icke utgjorts för hela det belopp, som betingats för afverkningsrätten, skall böta två gånger den felande stämpels belopp, dock ej under tjugofem kronor.

8. Underlåter testamentstagare, som erhållit vederbörande arfvings godkännande af testamente, till hvilket testamentstagaren vederligen hänsyn icke tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren och hvilket icke heller blifvit för bevakning vid domstol företedt, att, då tid för testamentsbevakning ute är och en månad förflutit, sedan godkännande erhållits, förse testamentet med föreskrifven stämpel, böte två gånger den felande stämpels belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

9. Där handling, i afseende å hvars stämpelbeläggning ansvar i 1, 2, 3 eller 5 mom. stadgas, icke blifvit af den, hvilken stämpelbeläggningen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare äfven den, hvilken såsom bevis om förvärfvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning af handlingen stadgade ansvar.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

10. Köpare eller säljare af fast egendom, som genom aftal om betalning utöfver hvad den för lagfarts vinnande företedda köpeafhandling innehåller eller genom erläggande eller mottagande af sådan betalning föranledt, att honom åliggande stämpelavgift icke utgjorts för hela det belopp, som betingats för den fasta egendomen med hvad därtill hörer, skall böta två gånger den felande stämpelns belopp, dock ej under tjugufem kronor.

11. Den, som uppgifver död mans bo, men därvid uppsätligen döljer undan tillgång af det värde eller lämnar annan falsk uppgift af sådan beskaffenhet, att bouppteckningen af den anledning blifvit belagd med stämpel till lägre belopp, än eljest vederbort, böte två gånger den felande stämpelns belopp, dock vare minsta bot tjugufem kronor; och må den domstol, där bouppteckningen skall ingifvas, på yrkande vid underrätt af allmän åklagare och vid hofrätt af advokatfiskal, vid vite tillhålla den, som uppgifvit död mans bo, att med ed fästa uppgiftens riktighet.

12. Har någon i skriftlig förklaring, hvarom i 8 § C. under rubriken: Köp af fast egendom stadgas, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande och därigenom föranledt, att stämpelavgift å något fång till fast egendom icke blifvit erlagd, böte från och med fyra till och med tio gånger det felande stämpelbeloppet; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

13. I de fall, hvarom sägs i denna §, följ e ock skyldighet att ersätta kronans förlust.

Därjämte hade Kungl. Maj:t förslagit Riksdagen besluta, att de ändrade bestämmelserna skulle träda i kraft å den tid, Kungl. Maj:t bestämde.

I samband med ifrågavarande proposition hade utskottet till behandling förehaft två inom Riksdagen väckta motioner, nämligen: nr 72 i Första kammaren af herr *Ollas Ericsson*, med hvilken fyra af kammarens ledamöter instämt, och som hemställt, att Riksdagen måtte besluta antaga följande förslag till ändrad lydelse af 8 § af förordningen den 18 september 1908 angående stämpelavgiften:

8 §.

Följande enskilda handlingar — — — — —

*Omändringar
i förordningen
angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

Skogsafverkning: afhandling därom skall, då den för vinnande af inteckning företes, förses med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af hvad för rättigheten blifvit utfäst eller, om detta icke blifvit i afhandlingen till visst belopp bestämdt, af 6 öre för hvarje fullt antal af 10 ar utaf det upplätta skogsskiftet.

Sökes på grund af afhandling — — — — —

fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

nr 285 i Andra kammaren af herr *Olsson* i Blädinge, i hvilken motion föreslagits, att Riksdagen ville besluta sådan ändring i förordningen om stämpelavgiften, att bestämmelserna rörande afhandling, som afsåge skogsafverkning, måtte utgå.

Utskottet hemställde,

1) att Riksdagen måtte antaga Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning om vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelavgiften, dock att moment 6 af 52 § skulle erhålla följande lydelse:

6. Där säljare och köpare af afverkningsrätt till skog underlåta att inom tid och på sätt, som i 39 § 2 mom. stadgas, om det upprättade aftalet göra anmälan, böte hvardera ett belopp, motsvarande den stämpel, hvarmed afhandlingen skolat förses, dock vare minsta bot för enhvar af dem fem kronor. Är afhandling, som fogats vid gjord anmälan, icke behörigen stämpelbelagd och varder densamma icke inom af länsmannen eller stadsfiskalen förelagd tid, hvilken icke må bestämmas kortare än en månad, försedd med felande stämpel, böte säljare och köpare hvardera högst etthundra kronor.

Mottager någon, efter öfverlåtelse af säljare eller köpare eller af någon, på hvilken säljares eller köpares på afhandlingen grundade rätt öfvergått, handlingen såsom bevis om förvärfvad fordrings- eller afverkningsrätt eller för att densamma å annans vägnar försälja eller belåna, utan att af handlingen eller därvid fogadt bevis af vederbörande länsman eller stadsfiskal framgår, att afhandlingen blifvit behörigen stämpelbelagd, och har anmälan om afhandlingens upprättande icke gjorts i den ordning, som i 39 § 2 mom. sägs, böte två gånger den felande stämpelns belopp, dock minst femton kronor.

2) att Riksdagen måtte besluta, att de ändrade bestämmelserna skulle träda i kraft å den tid, Konungen bestämde; samt

3) att herrar *Ollas Ericssons* och *Olssons* i Blädinge ofvannerörda motioner måtte anses besvarade med hvad utskottet under punkt 1) hemställt.

Uti en vid betänkandet fogad reservation hade herrar *Ollas Ericsson*, *Larsson* i Klagstorp, *Nilsson* i Bonarp, *Bergman* och *Jonsson* i Hökhult föreslagit, att Riksdagen, i anledning af de utaf herrar *Ollas Ericsson* och *Olsson* i Blädinge i ämnet väckta

motionerna samt med afslag å Kungl. Maj:ts förevarande proposition, måtte

dels antaga följande ändrade lydelse af 8 och 52 §§ i förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften:

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

8 §.

Följande enskilda handlingar — — — — —

Skogsafverkning: afhandling därom skall, då den för vinnande af in-teckning företes, förses med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af hvad för rättigheten blifvit utfäst eller, om detta icke blifvit i afhandlingen till visst belopp bestämdt, af 6 öre för hvarje fullt antal af 10 ar utaf det upplättna skogsskiftet.

Sökes på grund af afhandling — — — — —

fulla 100 kronor af egendomens värde.

52 §.

5. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom eller af köpe- eller bytesbref om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgifvandet förse dylik handling med stadgad stämpel böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

dels ock besluta, att dessa förändrade bestämmelser skulle träda i kraft å den tid, Konungen bestämmer.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, gaf herr tal- mannen på begäran ordet till

Herr Larsson i Klagstorp som yttrade: Herr talman, mina herrar! Som af föreliggande utskottsbetänkande synes, har jag icke kunnat biträda det slut, hvartill utskottet kommit, utan ha vi reservanter i stället för att vilja skärpa den nu gällande stämpel-förordningen, i hvad den rör stämpel å skogsafverkningskontrakt, yrkat på, att förordningen i denna punkt måtte upphävas. Jag skall med anledning däraf be att få angifva några skäl, hvarför jag har kommit till denna uppfattning.

Som vi torde veta, är ifrågavarande punkt i *stämpelförordningen* icke af äldre datum än från år 1908. Den tillkom på den grund, att man hade funnit, att vid försäljning af jordbruksfastigheter det någon gång skulle ha inträffat, att man för att undgå en del af lagfartsstämpeln hade praktiserat den metoden att i förväg genom afverkningskontrakt försälja den å fastigheten växande

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

skogen och sedan sälja själfva jordområdet. På så sätt skulle man då kunna undgå någon del af lagfartsstämpeln. Det var alltså icke för att pålägga någon ny skatt, som denna stämpelafgift tillkom. Nu har jag litet svårt att se, att denna anledning, hvarpå stämpelafgiften i fråga grundar sig, verkligen vid närmare pröfning kan hålla stånd, ty det är ju dock så, att när en fastighet säljes, skall lagfartsstämpeln beräknas icke efter köpeskillingen, därest taxeringsvärdet är högre, utan efter det senare. Är däremot köpeskillingen högre än taxeringsvärdet, beräknas lagfartsstämpeln efter köpeskillingen, och skall alltså lagfartsstämpeln under alla förhållanden beräknas efter högsta summan, vare sig det är köpeskillingen eller taxeringsvärdet, som är högst.

Att denna fråga nu änyo kommit till Riksdagens ompröfning beror därpå, att förra årets Riksdag skref till Kungl. Maj:t och begärde skärpning i stämpelförordningen i förevarande fall, emedan det visat sig, att förordningen därvidlag var ineffektiv, icke verkade så, som man trodde eller önskade, att den skulle verka. Det var nämligen så, att i många fall uppvisades icke dessa afverkningskontrakt och blefvo aldrig stämpelbelagda, hvarför stämpelförordningen i denna del mera vore att betrakta som en förordning på papperet. För att förekomma detta begärde Riksdagen då hos Kungl. Maj:t, att förslag skulle framläggas om skärpning af bestämmelserna rörande stämpelskyldighet. Detta är nu anledningen, hvarför vi fått ärendet på bordet i år.

Nu anser jag för min personliga del, att denna stämpel i högre grad än någon annan skatt är en dubbelbeskattning. Om jag säljer genom afverkningskontrakt, skall kontraktet i första hand stämpelbeläggas; året därefter skall jag inkomstbeskattas för det mervärde, som skogen har vid försäljningen, jämfördt med hvad den hade vid köpet. För det tredje får jag erlagga skogsvårdsafgift för samma försäljning, och för det fjärde har jag att betala skogsaccis för försäljningen. Det blir således en fyrdubbel beskattning på skogsprodukter, d. v. s. en sådan, som mig vederligen icke förekommer i något annat fall.

Därtill vill jag säga det, att det kan enligt mitt förmenande helt enkelt anses orimligt att pålägga en dylik fyrdubbel beskattning på skog eller afkomst af skog. Man kunde då lika gärna tänka sig, att det skulle vara stämpel på försäljning äfven i andra jämförliga fall, t. ex. stämpel på leveranskontrakt af hafre eller spannmål, sockerbeter eller liknande.

Om vi nu vilja se på det föreliggande förslaget till skärpning af förordningen i fråga, så få vi göra oss den frågan: huru kommer denna förordning att verka? Efter hvad jag kan se, kommer förordningen att verka i högsta grad oroande och orättvis i fråga om ett stort antal skogsägare. Vi få komma ihåg, att denna stämpel åsättes endast skriftliga afverkningskontrakt. Om det är en liten landbrukare, som säljer en skogspark för

ett eller annat hundratal kronor och säljer den genom afverkningskontrakt, så skall detta stämpelbeläggas med 60 öre pr 100 kronor. Om åter en större skogsägare själf afverkar skog för tusentals kronor och säljer densamma, drabbas han icke af denna stämpelskatt. Om det träffas muntligt aftal om skogsafverkning mellan två personer och det sker i vittnes närvaro, är det fullkomligt lika bindande som ett skriftligt aftal, men det blir icke någon skatt. Förordningen kommer att verka så, att endast den lojale skogsägaren, som efter skriftlig öfverenskommelse säljer ett stycke skog, drabbas af skatt, men den, som själf afverkar eller förädlar skog i mycket större skala eller försäljer genom muntligt aftal, drabbas icke af denna stämpelskatt. Jag undrar, om sådant kan vara rättvist eller verka på ett sådant sätt, som man anser, att förordningen skall verka.

Därtill komma de många och stora svårigheter, som yppa sig för skogsägare, när de blifva skyldiga låta stämpelbelägga afverkningskontrakt. Om dessa skärpta bestämmelser komma till stånd, skall det vara så, att när man säljer genom afverkningskontrakt ett stycke skog, skola säljaren och köparen hos länsmannen eller stadsfiskalen skriftligen anmäla, att försäljning skett, och medhafva stämplat, som påsättas kontraktet, och dessa skola mackuleras. Om detta icke skett inom en månad, bli vederbörande bötfällda. Göres ej anmälan på länsmannens anmaning inom ytterligare en månad, bli de bötfällda. Skulle det vara så, att af två småbrukare den ene köper af den andre, och att den, som har fordran hos köparen på ett eller annat hundratal kronor, exempelvis är skyldig tredje man ungefär lika mycket och kontraktet därför blir transporteradt på denne, så blir den senare bötfälld, för den händelse kontraktet icke är stämpelbelagdt. Jag undrar, hur dessa hundratals småbönder i vårt land, som äro ägare af litet skog och aldrig ha läst i Sveriges rikes lag och icke veta, hvad stämpelförordningen innehåller, skola reda sig med denna förordning. Den kommer att föranleda de mest olidliga svårigheter man rätt gärna kan tänka sig. Då ifrågasvarande stämpelafgift, enligt hvad jag tror mig veta, i statskassan inbringa så litet, att den icke har någon som helst betydelse för budgeten, kan jag icke se, hvarför man skall bibehålla den för att komma den lojala skogsförsäljaren till lifs, under det att de stora skogsägarna genom att afverka eller förädla själfva eller på grund af muntligt aftal gå fria från skatt. Jag frågar, om det kan vara rättvisa i att på detta sätt söka komma åt alla dessa småbrukare, som försöka så godt de kunna följa lag och förordning, men kanske icke känna till just den här förevarande stämpelförordningen.

På grund af hvad jag nu anfört skall jag be att få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till den här afgifna reservationen, hvori vi yrka på att bestämmelserna i stämpel-

Om ändringar i förordningen angående stämpelafgiften.
(Forts.)

Om ändringar i förordningen i hvad rör stämpel å skogsafverkningskontrakt skola utgå.

angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

I detta anförande instämde herrar *Olsson* i Blädinge, *Engqvist*, *Nilsson* i Linnås, *Ekerot*, *Jonsson* i Hökhult, *Olsson* i Torsby, *Norin*, *Eliasson*, *Scensson* i Skönsberg, *Karlsson* i Fjäl, *Zelahn*, *Hedström*, *Mossberg*, *Bergman* och *Hamrin*.

Vidare anförde:

Herr Röing: De af eder, mina herrar, som varit medlemmar af denna kammare under senast förflutna treårsperiod, erinra sig måhända, att jag vid några tillfällen här i kammaren yttrat mig, när stämpelfrågor förelegat till behandling, och att jag uttalat som min åsikt, att jag är en principiell motståndare till flertalet af de nu utgående stämplarna; och jag har icke haft någon anledning att frångå den ståndpunkten. Ställer jag därför den frågan till mig, som den senaste ärade talaren gjorde, huruvida denna stämpel bör afskaffas, därför att den i vissa fall är orättvis och i andra fall innebär en dubbelbeskattning, då måste jag i likhet med honom och öfriga reservanter jakande besvara densamma. Men jag anser icke, att den frågan föreligger.

Det är alldeles riktigt, som den senaste ärade talaren framhöll, att det aldrig har varit Riksdagens mening att i och med åsättande af stämpel å skogsafverkningskontrakt vilja ha en särskild beskattning genomförd. Saken är helt enkelt den, att man, såsom han framhöll, kommit till den erfarenheten, att vid försäljning af egendom betaltes till statsverket icke den beslutade lagfartsstämpeln, utan bestämmelserna kringgingos på så sätt, att ägaren först sålde afverkningsrätten till skog ofta till högt belopp, och till följe då gällande lagstiftning åsattes skogsafverkningskontraktet ingen stämpel. Sedermera ägde ny taxering rum, och då såldes själfva fastigheten många gånger till jämförelsevis lågt belopp, och då åsattes lagfartsstämpel endast å det värde, hvartill egendomen då var taxerad. Därigenom förlorade statsverket den beräknade och beslutade inkomsten af lagfartsstämpeln, som helt naturligt borde betalas på hela beloppet i fråga.

Den siste ärade talaren förstod icke, att Riksdagen har inlåtit sig härpå, men om han hade — hvilket jag antager han nog gjort — läst igenom riksdagsprotokollen, så hade han funnit, att denna kammare vid icke mindre än tre olika tillfällen ingående diskuterat denna fråga. Först vid 1904 års riksdag, då det i motion framhölls, att man gick mycket ofta till väga på det sättet, som jag nyss anförde, samt därmed kringgick förordningen. 1904 års Riksdag beslöt till följd af denna diskussion och de upplysningar, som då lämnades, en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte utreda frågan och förelägga Riksdagen förslag till stämpelbeskattning å skogsafverkningskontrakt.

1908 förelåg en kungl. proposition i ämnet. Då ville en del ledamöter af denna kammare icke ha denna stämpelskatt just af de skäl, som den siste talaren framhöll, men dessa skäl underkändes då af Riksdagen, och afverkningskontrakten åsattes denna stämpel. Sedan var denna bestämmelse icke i kraft mer än tre år, då man kom under fund med, att kontrollbestämmelserna icke voro till fyllest. Motioner, väckta såväl i Första som i Andra kammaren, förelågo i fjol till behandling. Bevillningsutskottet ansåg de synpunkter, som motionärerna framfört, beaktansvärda och tillstyrkte skrifvelse till Kungl. Maj:t, med anhållan att Kungl. Maj:t torde taga under förnyadt öfvervägande, huruvida icke ytterligare kontrollbestämmelser kunde komma till stånd. När denna bevillningsutskottets hemställan behandlades här i kammaren, yrkades från flera håll och af personer med stort inflytande i kammaren afslag på detta skrifvelseförslag, därför att de i likhet med den siste ärade talaren voro motståndare till denna stämpelskatt. Men äfven den gången underkände Andra kammarens majoritet dessa synpunkter och beslöt skrifvelsen till Kungl. Maj:t. Och det är till följd af denna fjolårets skrifvelse, som Kungl. Maj:t nu kommit fram med förslag till skärpta kontrollbestämmelser.

Nu säga de ärade motionärerna, att frågan ligger numera i ett helt annat läge än 1908, då denna stämpelskatt åsattes skogsafverkningskontrakt. Sedan dess ha vi fått 1910 års inkomst- och förmögenhetsskatt införd här i landet, och detta har förändrat förhållandena så helt och hållet, att nu bör man icke längre bibehålla stämpelskatten å skogsafverkningskontrakt. Men, mina herrar, såvidt jag kan förstå, får man betala inkomstskatt för den inkomst man förvärfvar genom upplåtelse af afverkningsrätt till skog, likaväl som man får betala inkomstskatt för afyttring af växande skog i samband med försäljning af egendom. Ur synpunkten af inkomstskatt äro således båda slagen af öfverlåtelse af skog lika ställda. Såvidt jag kan förstå, skulle följderna af ett antagande från Riksdagens sida af reservationen med andra ord bli den, att vi nu återginge till förhållandena sådana de voro före 1908. Vill man ha bort denna stämpelskatt å skogsafverkningskontrakt, då bör enligt mitt förmenande det ske efter utredning af frågan och i samband med en revision af lagfartsstämpeln. Ty att man skall i ena fallet, då man säljer afverkningsrätt till skog, icke betala någon stämpelskatt, men om den sedermera går in i försäljning af fastigheten, man äfven skall betala lagfartsstämpel för skogen, torde icke vara lämpligt.

De ärade reservanterna liksom motionärerna framhålla till sist som ett skäl mot bibehållande af denna stämpelskatt, att det är synnerligen svårt för dem, som köpa eller sälja afverkningsrätt, att kunna få köpa stämplor. Det är ofta lång väg till närmaste stämpelförsäljare etc. Ja, det är mycket sant, att så är

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

förhållandet för tillfället. Men den förra regeringen tillkallade för ett par år sedan några sakkunniga, hvilka bland annat fingo i uppdrag att utreda, huruvida icke en ändring i detta förhållande kunde åstadkommas. Jag hade förtroendet att vara en bland dessa sakkunniga, och vi sakkunniga ha afgifvit ett förslag till Kungl. Maj:t, i hvilket förslag vi fullständigt enhälligt föreslå sådan ändring i stämpelförsäljningen, att man i framtiden skall kunna köpa stämplor på hvilket postkontor som helst. Jag antager, att detta de sakkunniges förslag kommer att upptagas af regeringen och förmodligen framläggas för nästa års Riksdag för behandling och afgörande. Skulle Riksdagen antaga en sådan eventuell kungl. proposition, så skulle därmed detta skäl mot den nuvarande stämpelskatten å skogsafverkningskontrakt äfvenledes bortfalla.

På dessa skäl, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets hemställan.

Herr Palmstierna: Herr talman! Jag är egentligen reservant i denna fråga, men tryckfelsnisse måtte ha varit framme och suddat ut mitt namn, ty jag står åtminstone icke på papperet antecknad såsom reservant. Jag vill då säga, att det är vissa skäl, som gjort, att jag anslutit mig till reservanternas ståndpunkt.

Nu ha de båda föregående talarne erinrat om, hvarför detta lagförslag tillkommit, och det var, att man kringgick lagfartsstämpeln därigenom, att man upptog värdet på själfva den fasta egendomen till obetydligt belopp, men slöt aftal om skogsafverkningsrätten i öfrigt. Nu ville man, att denna lagbestämmelse skulle bli effektiv, och det var uteslutande denna synpunkt, som diskuterades vid föregående års riksdag, då den ene talaren efter den andre uppträdde och sade ifrån, att huruvida det i och för sig är sakligt berättigadt eller icke att upptaga en skatt af detta slag och hur den verkar, det intresserar oss icke för närvarande. Vi ha en lagstiftning, och den lagstiftningen måste göras effektiv, så länge den förefinnes. Följaktligen, menar jag, kan kammaren i dag fatta ståndpunkt i sak, oberoende af den ståndpunkt, som intogs förra året.

Jag vill då säga, att den fruktan, man förut haft, för att skogsafverkningsrättigheten skulle träda i stället för lagfart, tror jag, i stort sedt, bör allt mer och mer kunna försvinna. Vi veta ju, att de långa afverkningsrättigheterna på 50 år redan försvunnit för åtskillig tid sedan. Numera är afverkningsrättigheten enligt lag endast på 20 år, men praxis har dock utvecklats sig därhän, att dessa rättigheter gått ned ända till 5 och 10 års tid. Under sådana förhållanden kommer ingen skogsafverkningsrättighet att träda i stället för en lagfart, som man har förmodat skulle ske under andra förhållanden.

Huru verkar nu emellertid denna stämpelskatt? Såvidt jag

kunnat bilda mig en föreställning om detta, så verkar den på det sättet, att de stora bolagen, som ha sina egna sågverk och som ha tillräcklig kapitalstyrka för att afverka sina skogar själfva, dessa komma i själfva verket att gå fria. Dem åsättes ju icke någon stämpelskatt. Däremot är det så, att det är just de små, som komma att drabbas häraf. Dessa små, som måste sälja till sågverken och de stora bolagen, äro de, som i det stora hela träffas af denna stämpelskatt.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Nu är det så, att därest det skulle vara några af de stora, som skulle gå fria, om man skulle följa herr Ollas Ericssons m. fl. reservation, så vill jag dock framhålla, att det enligt mitt förmenande skulle vara ytterst sällsynta undantagsfall, därför att afverkningskontrakt, som uppgöres af de stora bolagen, torde i regeln gälla på längre tid, och så snart de gälla på längre tid, kunna vi vara öfvertygade om, att de bli in-tecknade och sålunda komma inför laga forum samt bli stämpelbelagda äfven enligt herr Ollas Ericssons förslag,

I korthet har jag härmed velat hopsummera det, som gjort, att jag fått den förställningen, att denna skatt kommer att påhvila de små skogsägarna, under det att de stora i stort sedt gå fria, och därmed synes mig, att full rättvisa inför skattelagen icke skipas.

Herr talman, hufvudsakligen på dessa grunder ber jag få yrka bifall till reservationen.

Herr Nilsson i Bonarp: Herr talman, mina herrar! Den näst föregående ärade talaren, herr Röing, yttrade i början på sitt anförande: ställer man den frågan till mig, huruvida denna stämpelskatt bör afskaffas, därför att den i vissa fall är orättvis och i andra fall innebär en dubbelbeskattning, då måste jag jakande besvara samma fråga.

Herr Röing ansåg emellertid, att man likväl bör godtaga detta förslag, emedan Riksdagen förlidet år skref till Kungl. Maj:t i anledning af de motioner, som då voro väckta, gående ut på att göra stämpelförordningen mera effektiv, då det gällde stämpel å skogsafverkningskontrakt. Men jag vill fästa uppmärksamheten vid, att frågan låg då på helt annat sätt än nu. Då gällde det endast att i en författning, som i sin tillämpning icke var tillräckligt effektiv, åstadkomma ändring, så att den blef effektiv. Och det är ju klart, att mot ett sådant förslag fanns ingen anledning att opponera sig. Bevillningsutskottet, som då behandlade frågan, förklarade ju också genom sin ordförande, att utskottet hade icke haft anledning att ingå på en saklig behandling af frågan, d. v. s. pröfva, huruvida stämpelbeläggning å skogsafverkningskontrakt i och för sig var rättvis eller orättvis, utan det gällde den gången endast att se till, att den författning

Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

man hade bringades till full effektivitet. Det förelåg då icke något afslagsyrkande på denna stämpelbeskattning.

Nu ligger frågan väsentligt annorlunda, och då bör man uppställa det spårsmål, som herr Röing gjorde: verkar denna stämpelskatt rättvist eller orättvist? Och ser man då, när man har detta kungl. förslag framför sig, att det bär ut på sådana vägar, som man rakt inte kan säga, att man åsyftat, då menar jag, att det är riktigt, att man tager position till denna fråga i realiteten.

Nu har den siste ärade talaren herr Palmstierna tydligt påvisat, att denna stämpelbeskattning kommer att verka socialt oriktigt i sådant afseende, att den kommer helt och allenast att drabba just de mindre skogsägarna, som icke äro i tillfälle att afverka sin skog själfva, utan äro hänvisade till att upplåta denna afverkning åt andra, som förädla den. Därigenom blir det ju hufvudsakligen dessa, som drabbas af denna skatt. Jag kan icke förstå, hur man, när man ser hvad resultatet af det föreliggande förslaget skall bli, kan gifva det sin röst. Hade det varit så, att man träffat alla öfver lag, både större och mindre, då hade jag kunnat förstå, att man ville vara med om detta. Men då man nu endast träffar de mindre, som icke själfva förädla skogen, då, mina herrar, är det stora skäl i att afslå det föreliggande förslaget, och det är af den anledningen, som jag anhåller att få yrka afslag å det förslaget och bifall till reservationen.

Med herr Nilsson i Bonarp förenade sig herr *Magnusson* i Tumbult.

Herr Rune: Herr talman, mina herrar! Här har förut framhållits, att detta lagförslag egentligen tillkommit för att göra en förutvarande lag effektiv. Nu talade den förste ärade talaren, min vän Larsson i Klagstorp, många gånger om, att — han uttryckte åtminstone saken så — frågan gällde att skärpa gällande lag med detta nya förslag. Jag skall då be att få påpeka för herrarne, att det är ett missförstånd. Här är icke alls fråga om att skärpa, utan endast, som nyss nämnts, att göra lagen effektiv.

Denne talare nämnde också om, att det »*någon gång*» praktiserats, att man sålt skogen för sig och fastigheten för sig och på det viset undgått att erlægga behörig lagfartsstämpel. Ja, mina herrar, jag har 25 års erfarenhet från rättegångsverken och i öfrigt i fråga om saken, och jag kan försäkra herrarne, att det händer icke »*någon gång*», utan mycket ofta, att sådant kringgående af lagen äger rum. Och jag vill äfven erinra om, att när Riksdagen 1904 skrifver till Kungl. Maj:t och säger, att det är så, att förordningen om stämpelafgift vid köp af fast egendom mycket ofta kringgås på detta vis, och därför begär, att Kungl.

Maj:t skall komma med en lag, då kunna herrarne vara säkra på, att det var af behovvet påkalladt. Och lika säker kan man vara på, att behovvet föreligger fortfarande. 1904 skref Riksdagen, och 1908 infördes lagen. 1911 konstaterade både justitieombudsmannen och justitiekanslern, att lagen var ineffektiv, frågan kom före i Riksdagen, och Riksdagen begärde att få den effektiv. Då får man väl lof att säga, att det visat sig vara ett verkligt behof att få denna lag till stånd.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Herr Palmstierna klarar upp saken mycket enkelt och säger, att denna skatt drabbar icke de stora bolagen. Förr ha de köpt på längre tid, men nu ha de öfvergått till att köpa på kortare tid. En annan gång säger han, att de komma icke att drabbas af detta, därför att de köpa på längre tid, och att det endast är, då det är fråga om mycket stora affärer, som man köper på längre tid. Jag vet nu icke, hvad han i själfva verket menar med dessa distinktioner, men så mycket vill jag säga, att när lagen kringgås, det är, när två personer komma öfverens om, att den ene skall köpa en fastighet af den andre, och de då upprätta ett skogsafverkningskontrakt för att kringgå lagen. Och detta kontrakt upprättas då helt naturligt alltid på kort tid. Jag vill påstå, att det icke är rätt, när herr Nilsson i Bonarp säger, att denna stämpelskatt drabbar de små jordägarna och icke bolagen eller skogshandlarna. Jag må undra, om det icke är så eller åtminstone går till så i praktiken, att när landtmän sälja skog till trävarubolagen, så stipuleras i kontraktet, att bolaget skall betala stämpel. Det är således i allmänhet icke landtmannen, som drabbas af denna skatt. Och jag tror den är nödvändig, för att vi icke skola återkomma till det tillståndet, att man säljer skogen för sig och fastigheten för sig och på så sätt delvis undgår lagfartsstämpeln.

Nu säger herr Larsson i Klagstorp, att det nog icke är så stor risk i detta fall, därför att om köpeskillingen är högre, skall stämpelskatt erläggas med köpeskillingen som beräkningsgrund, och är taxeringsvärdet högre, då lägger man detta till grund för lagfartsstämpeln. Men erfarenheten visar, att åtskilliga egendomar, särskildt skogsegendomar, äro så lågt taxerade, att när de säljas, brukar nära nog hela köpeskillingen kunna uttagas ur skogen. Under sådana förhållanden måste man säga, att man icke i den af herr Larsson påpekade omständigheten har någon garanti mot lagens kringgående. En kamrat i utskottet ville rent af drifva den åsikten, att det var fullkomligt rätt, att icke skogen skulle fullt taxeras i samband med fastigheten. Och det lär visst vara så litet längre norrut, och i allmänhet taxeras nog skogsfastigheter mycket lågt. Då frågar jag: är det då icke nödvändigt att ha denna lag, för att staten skall få sin lagfartsstämpel? Och jag har icke sett någon ifrågasätta, att det icke är rätt, att staten får denna sin stämpelskatt på lagfart.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

Så talade herr Larsson i Klagstorp så varmt om småbrukarne, och det gör man ju alltid i denna kammare, när man vill röra hjärtana. Han tänkte sig två småbrukare, som göra upp ett skogsafverkningskontrakt mellan sig. Och då är det rysligt, att de skola drabbas af denna stämpelskatt. Jag är visserligen icke landbrukare, men jag undrar ändå, huru ofta det händer, att småbrukare göra skogsaffärer sinsemellan eller sälja skog från sina lägenheter eller småbruk. Småbrukaren har nog i allmänhet icke mer skog, än som går åt för husbehof. Men det kan ju hända, att jag tager fel, och att vi kommit därhän, att småbrukarne ha stora skogar, som de sälja den ene till den andre.

Så har det talats om, att då man säljer medelst muntligt kontrakt, så slipper man betala stämpelskatt, men om man säljer medelst skriftligt kontrakt, så får man betala denna skatt, och det låter ju, som om det vore en ojämnhet här, hvilken skulle utgöra ett starkt skäl emot stämpelskatten. Men det är nog i allmänhet eller nästan alltid så, att en skogsaffär sker genom skriftligt kontrakt. Skogsaffärer äro nog så pass viktiga affärer, och det behöfs därvid stipuleras så många villkor och bestämmelser, så att jag tror icke, att det i allmänhet går till så i praktiken, att man säljer genom muntligt kontrakt. Jag tror icke, att fruktan för denna stämpelskatt är så stor, att man utsätter sig för den stora risk, som ligger i, att man icke har på pappret villkoren vid försäljningen.

Det är ju klart, att det är ett stort obehag att betala denna stämpelskatt liksom skatter i allmänhet, och jag har, som herrarne veta, ganska ifrigt uppträdt i denna kammare mot särskildt växelstämpelskatten. Men det beror på, att jag anser, att särskildt den stämpelskatten i de flesta fall eller rent af i regeln drabbar de mindre bemedlade, de minst bärkraftiga. Men jag kan icke se, att det verkligen är så, att denna nu föreliggande stämpelskatt drabbar den minst bärkraftige, utan jag tror, att skogsrörelsen icke är alls så situerad i vårt land, att den här behöfver en lindring.

Jag skulle gärna vilja vara med om att bevilja hvilken näring och rörelse som helst en skattelindring, men jag tror, att när man står inför så stora uppgifter, som vi göra, och när man kan vara rädd för att behöfva pålägga *nya* skatter för att möta de behof, som vänta oss, så är det icke klokt att kasta bort en skatt, som man dock haft i flera år, och mot hvilken icke någon befogad anmärkning kan riktas.

Jag vill i detta sammanhang nämna, att när skatten infördes 1908, så hörde man icke någon anmärkning emot den. Anmärkningarna ha kommit senare och, jag vill påpeka det, just i samma stund, som man vill göra förordningen effektiv. Då börjar man klaga öfver den. Det föranleder mig att tro, att det är på det viset, att denna förordning i regel aldrig efterlefts, och man har därför icke heller känt den. Men nu, då man står i be-

grepp att ordna det så, att lagen skall efterleivas, då finner man den svår.

För min del tror jag icke, att det ur skattesynpunkt eller i öfrigt är klokt att upphäfvä denna stämpelskatt, och därför herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

Herr Larsson i Klagstorp: Herr talman, mina herrar! Jag skall endast be att få konstatera, att herrar Röing och Rune utgingo från helt olika synpunkter, då de talade om, hur det går till ibland vid fastighetsförsäljning, och att det till följd af hvad de anfört skulle vara nödvändigt att bibehålla denna stämpelförordning. Herr Röing sade, att när man säljer en fastighet, så säljer man först skogen och låter sedan omtaxera fastigheten ett eller annat år efteråt. Gentemot detta vill jag säga, att om det vore så, att man först sålde skogen genom kontrakt i en eller annan form, då skall man året därefter erlägga inkomstskatt för det mervärde, som finnes i skogen, vid försäljningen jämfördt med värdet å densamma vid tillträdet, och afverkningen drabbas därför genom inkomstskatten. Där är således icke någon anledning att bibehålla denna stämpelskatt. Herr Rune säger, att det går till så, att först gör man upp ett skogsafverkningskontrakt, och ögonblicket därefter säljer man fastigheten, och han sade på samma gång, att i vanliga fall är det så små taxeringsvärden på skogs-egendomar, att det blir icke just någon lagfartsstämpel. Men det är ju så, hvilket herr Rune icke har beräknat, att om köpeskillingen är liten, så kan man icke göra något afdrag för ingångsvärde enligt inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen för den skog, som funnits på den försålda egendomen. Och är fastighetsvärdet litet i jämförelse med värdet å den försålda skogen, då får man erlägga inkomstskatt för hela skogsförsäljningen. Det skälet för stämpelskattens bibehållande faller sålunda bort.

Herr Rune undrade, om det händer så ofta, att småbrukare ha skogar att sälja till hvarandra. Ja, det kan nog hända, att det icke är så sällan sådant förekommer. Om det sitter ute i en skogsbygd en landtbrukare, som har ett par kor och en häst — honom räknar jag till småbrukarne — och han kanhända har ett eller annat tunnland växande skog, och det finnes en annan småbrukare ett stycke därifrån, som icke har någon skog på sin egendom, så köper ofta den ene skog af den andre. Det kan ju hända, att den som icke har någon skog, anser sig ej hafva tillräcklig sysselsättning under vintern och för att då skaffa sig arbete, köper han af den, som har. Detta är icke alls ovanligt, åtminstone förekommer det ofta i min hemtrakt. Följden blir då, att dessa småbrukare drabbas af denna stämpelskatt.

Så vill jag gentemot herr Rune säga, då han talar om, att man kan träffa aftal om skogen den ena timmen och timmen därefter sälja hemmanet också, hvad hindrar då, att de, som äro

Om ändringar i förordningen angående stämpelafgiften. i så intim beröring med hvarandra, också göra dessa stora skogsaffärer muntligt? Huru drabbar då stämpeln? Kunna de köpa hemman af hvarandra, så tror jag, att de kunna komma tämligen väl öfverens och äfven köpa skog utan afverkningskontrakt.

(Forts.) Jag kan icke se, att det finnes någon anledning att bibehålla denna stämpelskatt, och jag vidhåller därför mitt yrkande.

Herr Persson i Tällberg: Herr talman, mina herrar! Man har här till försvar för denna förordnings bibehållande åberopat riksdagsskrifvelserna af år 1904 och år 1911. Ja, detta är nog sant, men, mina herrar, för min del är jag verkligen icke solidarisk med dessa riksdagsskrifvelser. Därom vittna riksdagsprotokollen.

När denna författning tillkom, bröt man emot en god och gammal praxis, nämligen den, att, då handlingar af det slag, som här är fråga om, skulle stämpelbeläggas, denna skyldighet inträdde först därmed, att handlingen uppvisades för vederbörande myndighets åtgärd. Sålunda skulle afverkningskontrakten stämpelbeläggas först, då de uppvisades för häradsrätt för intecknings erhållande. Afsikten med, att man bröt med denna praxis var, att man ville förebygga det faktiska missförhållande, som hade utvecklats i bygderna litet hvarstans, att en fastighetsägare först upplät afverkningsrätten till större delen af sin skogsmark och sedan till samma köpare upplät öfriga fastigheten med tillhörande skogsmark. Att detta var ett sätt att komma ifrån stämpelbeläggnings för fastighetens verkliga värde, är alldeles obestridligt, och det var detta missförhållande, som denna förordning åsyftade att stäfa, och därom är ju icke annat än godt att säga.

Men det har visat sig, att denna författning till sitt innehåll och till sin verkan icke har varit lycklig, och att den följaktligen icke har ledd till det resultat, som Riksdagen åsyftade. Det är ju också därför, som man nu skall komma med skärpta bestämmelser. Men jag får för min del säga, att såvidt jag kan förstå är behovet af en sådan författning nu icke lika trängande, som det har varit förut. Jag vill i detta hänseende erinra därom, att området för den s. k. Norrlandslagen har blifvit utsträckt under denna riksdag, och det kan följaktligen icke komma i fråga, att i de trakter, nämnda lag afser, de köpkraftigaste köparna, bolag och föreningar hädanefter kunna uppträda och förvärfva sig fastigheter.

Nu invänder man naturligtvis, att man köper afverkningsrätten till skogen på kortare tid än fem år, hvilket är den högsta tid, på hvilken man får förvärfva sig afverkningsrätt till skog, och att man följaktligen icke bryr sig om att söka in-teckning på ett sådant afverkningskontrakt, hvarigenom man sålunda undgår stämpelbeläggnings. Men äfven om man ser

saken ifrån den synpunkten, torde ett mycket kraftigt skäl för att upphäfva nu ifrågavarande förordning tillkomma, därest nämligen Riksdagen, som jag förmodar, att den kommer att göra, bifaller Kungl. Maj:ts propositioner, nr 208 och 209, som afhandla förordning om skogsvårdsafgift, samt lag om skogsaccis och virkestaxering. Genom dessa bestämmelser kommer nog i alla fall en skogsägare att få skatta betydligt. Man kanske kan beräkna, att man får erlägga en skatt motsvarande ända till $3\frac{1}{2}$ proc. af virkets värde å rot, och då blir det naturligtvis icke af samma vikt, om staten går förlustig stämpeln, som det skulle vara annars. Det finns nog mycket, som ger vid handen, att behovet nu icke är så starkt, som det varit förut, och i den mån, som fastighetstaxeringarna närma sig det verkliga värdet, är det gifvet, att äfven det i sin mån kommer att verka i den riktningen, att man icke begagnar sig af detta sätt, ty det är ju, som vi alla veta och som en talare nyss förut erinrade om så, att stämpeln utgår icke efter köpesumman å en fastighet, om den är lägre än taxeringsvärdet, utan köpebrevet eller öfverlåtelsehandlingen beträffande en fastighet stämpelbelägges efter det belopp, som är det högsta, vare sig detta är köpeskillingen eller det är taxeringsvärdet.

Nu sade herr Rune, att detta onus, som jag kallade det, som är frågan om här, icke skulle drabba landtmännen, men kvick som han alltid är, tillade han något, som vi alla veta, nämligen: »jag är icke landtman». Ja, tyvärr, skulle jag vilja säga. Vore herr Rune landtman, är jag alldeles öfvertygad om, att han med sin stora förmåga att förfäktat den sak, han anser vara riktig — jag vill betona det — obetingadt i så fall skulle ställa sig på landtmännens sida i detta fall och försvara den uppfattning, som vi hysa, i stället för att nu såsom det synes mig, att herr Rune, jämte flera andra talare, som ha samma åsikt som han, icke alls drar sig för att ställa oss under länsmans uppsikt.

Jag kan sålunda inte finna, att giltiga skäl tala för bibehållandet af den bestämmelse, som nu förefinnes, utan jag har samma uppfattning och vill göra samma uppfattning gällande nu, som jag gjorde förlidet år, nämligen, att detta är en författning, som har skapat flera brottslingar än någon annan författning, Riksdagen antagit, sedan jag kom in i Riksdagen. Det är ett faktum, att så är. Men det är väl ändå icke vår uppgift, mina herrar, att komma med sådana författningar, som, säge hvad man vill, ändå i mycket hög grad äro att hänföra till hvad man bör ha rättighet att kalla förrådiska författningar. Det är ett stort antal fullt hederliga och ärliga män, som råkat ut för ganska afsevärda böter af det enkla skäl, att de icke hade någon aning om, att en sådan författning fanns till. Och äfven om man får reda på, att en sådan författning finns till, och i så fall naturligtvis lyder författningen, kan det, dock icke ingå i allmänna

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Om ändringar i förordningen angående stämpelafgiften. rättsmedvetandet, att denna författning är fullt lojal såsom författningar i allmänhet äro eller som författningar i all synnerhet böra vara.

(Forts.) Jag tror sålunda, mina herrar, att vi gjorde klokast uti att upphäfvä denna författning och gå tillbaka till den gamla ordningen. Jag förstår mycket väl, att herrarna tycka, att jag är alldeles ohyggligt konservativ, som vill gå tillbaka till de förhållanden, som rådde före 1908, men jag tror, att det icke längre är skäl att hålla fast vid denna nya princip, utan att vi böra gå tillbaka till den gamla goda principen, som då bröts, nämligen att dylika handlingar, hvarom här är fråga, skola stämpelbeläggas först, då de uppvisas för offentlig myndighets åtgärd.

Det är därför jag, herr talman, af full öfvertygelse anhåller att få yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till herrar Ollas Ericssons m. fl. reservation.

Herr Ericsson i Vallsta: Jag vill understryka, hvad reservanterna redan förut påpekat här, nämligen att den skogsägare, som är så situerad, att han kan afverka sin skog själf, icke drabbas af denna stämpel, men den skogsägare, som icke är i den situationen, utan som måste sälja skogsafverkningsrätten, måste däremot betala stämpelafgift. Jag vill understryka detta.

Herr Rune sade, att man icke hört af några klagomål mot denna skatt förut, men nu, nu börjas det. Ja, häremot vill jag påpeka, att det är den skillnaden mellan förr och nu, att nu har inkomstskatten kommit till, så att nu är det icke nog med, att man skall betala denna stämpelskatt, utan nu skall man också betala inkomstskatt för de pengar man får, när man säljer skog, och på det sättet blir det en dubbel beskattning.

Herr Rune sade också, att det icke är meningen att skärpa bestämmelserna, utan bara att göra lagen effektiv. Nu ha enligt mitt förmenande reservanterna och äfven herr Daniel Persson påvisat, att denna lag i många fall verkar orättvist, men om lagen verkar orättvist, är det väl icke skäl att göra den mera effektiv, utan då bör den afskaffas, och därför, herr talman, yrkar jag afslag å utskottets hemställan och bifall till reservationen.

Herr Jespersion: Herr talman! Då jag icke var närvarande vid detta ärendes slutbehandling i utskottet, men icke kommit att blifva antecknad såsom frånvarande, skall jag be att med några ord få tillkännagifva min ståndpunkt i denna fråga.

Jag vill tillkännagifva, att jag till fullo instämmer i utskottets förslag.

Här har sagts från ett håll, att man kan jämföra den växande skogen med annan växande gröda. Men detta är enligt mitt förmenande icke någon riktig jämförelse härvidlag, ty det är väl ändå stor skillnad på dessa saker. Den mark, hvarpå

annan växande gröda finnes, blir nog beskattad på helt annat sätt än skogsmarken blir, som fastighet betraktad, och jag kan därför icke finna, att det vore orätt, att då den växande skogen försäljes och ett afsevärdt belopp inkommer för densamma, denna köpehandling stämpelbelägges.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Det har vidare yttrats, att en ägare utaf ett större skogskomplex slipper ifrån sådan stämpelbeläggning, därför att han själf i allmänhet afverkar sin skog, då däremot den mindre skogsägaren får betala denna stämpel, därför att han säljer sin skog till någon, som vill afverka den. Men det är ju icke alls omöjligt äfven för den mindre skogsägaren att komma ifrån denna stämpel, om han nämligen själf vill afverka sin skog och sälja den afverkade skogen till någon sågverksägare, och därvid kan han själf utföra arbetet, med legd kraft eller egen, och äfven själf verkställa körningen. Då vinner han, utom inkomsten för skogen, äfven en afsevärd förtjänst genom att själf utföra dessa arbeten.

Herr Daniel Persson anförde som skäl för afslag på utskottets hemställan, att vi ha att behandla tvenne andra lagförslag, som nog komma att draga med sig en afsevärd skogsbeskattning. Men jag kan icke finna, att detta skäl kan vara någonting att bygga på, så länge dessa lagförslag icke ha blifvit antagna. Vi skulle väl åtminstone först antaga dem, innan man anför dem som skäl för en sådan ändring, ty blotta antagandet, att de komma att vinna Riksdagens bifall, är väl icke skäl för att afskaffa, hvad som finnes förut.

Jag skall på dessa skäl be att få yrka bifall till, utskottets hemställan.

Herr Rune: Min vän Daniel Persson var ytterst artig mot mig och talade om, hur duktig jag var. Men denna artighet påminner mig om den gamla historien om gumman, som vred nacken af tuppen och sade: »du förstår väl skämt din stolle.»

Men jag vill säga, att den där nackvridningen af min argumentering i saken kanske icke blef så grundlig, som min gode vän afsett. Han talade nämligen om, hur utmärkt det hade varit i forna tider, då det rådde den principen, att man icke skulle betala stämpelskatt annat än vid fastighetsköp, och att det endast skulle ske då handlingen företeddes inför rätten. Ja, det var en idealisk tid, särskildt därför att denna lag, såsom vi alla veta, kunde kringgås så lätt och har kringgåts så mycket, hvilket uttalats i Riksdagens egna skrivelser många gånger. Men det må jag väl ändå fråga, om det är riktigt, när det gäller att framhäfva den gamla goda tidens förtjänster, att man talar om, hur bra det var under de förhållanden, då man kunde kringgå lagen så lätt.

Vidare yttrade han, att man år 1904 begärde denna författning. Och hvarför gjorde man det? Jo, för att undanröja de

Om ändringar i förordningen angående stämpelavgiften. olägenheter, som rådde genom att lagen kunde kringgås. Men man vann enligt hans mening icke det åsyftade resultatet.

Nej, herr Daniel Persson, det gjorde man icke och hvarför? Jo, därför att man skref lagen dåligt, och det är det man nu vill hjälpa genom att skriva lagen bättre.

(Forts.)

Han sade också — och det är ett bevis för alla mina påståenden — att det icke finnes någon lag, som skapat så många brottslingar som denna. Ja, det är nog därför, att lagen är skriven så, att den varit ineffektiv. Men jag är öfvertygad om, att om man skrifer om den på det sätt, som nu är föreslaget, den icke kommer att skapa några brottslingar, därför att då är det icke lätt för någon att försöka undandraga sig att rätta sig efter lagens föreskrifter.

Sedermera talades det om några propositioner — numren hörde jag, men jag mins icke propositionerna så noga, och det är så många propositioner, som aflämnas till Riksdagen, att äfven om man hör ett nummer, man icke kan hafva reda på hvad det är fråga om. Jag undrar emellertid, om icke de propositioner, som han talade om, handla därom, att skogsafverkning skall gifva inkomst åt kommunerna, men icke åt staten. Det är väl dock i alla fall så, att för budgeten, hvilken vi här behandla, behöfver *staten* inkomster, och man får då först i andra rummet tänka på kommunerna.

Det var intressant att höra den gamla, fina debattören, herr Daniel Persson, då han fällde det utomordentligt lustiga uttrycket, att jag ställde herrarna på landet under kontroll af länsmannen. Ja, detta är ju ett ord, som i allmänhet skorrar i öronen på folk här i landet. Jag vet dock icke, om denna kår gjort sig förtjänt däraf; det är nog endast ett slagord, som vid vissa tillfällen med fördel kan användas. Men jag vill därvidlag i alla fall säga, att om folk icke får något annat att göra med länsmannen än då de skola gå till honom och uppvisa en skogsafverkningshandling för att styrka, att den är stämpelbelagd, så tycker jag verkligen, att denne funktionär icke är så fruktansvärd, som man säger, och jag tror icke, att det kan verka skrämmande på folk att på detta sätt behöfva anlita länsmannen.

Ja, det är mycket möjligt, att det förhåller sig med detta som med alla andra saker, som röra, om jag så må säga, intressetvister, att majoriteten kan begagna sin makt att drifva fram ett beslut, som möjligen kan vara fördelaktigt för den. Det saknades icke i den vägen en liten appell till kammaren, när herr Daniel Persson talade så vackert och präktigt om motsatsen mellan männen från staden och männen från landet. Men jag försäkrar, att jag, som är född och bosatt på landet och och som, det har nog herr Daniel Persson och många andra hört, också något känner till landsbygdens förhållanden — tyvärr kanske ni säga — i detta fall som i andra talar efter min

bestämda öfvertygelse. Och jag talar för denna sak, därför att jag icke tror, att det kan kallas klokt att kasta bort en skatt, som icke är så förhatlig som många andra. Jag anser, att man icke bör kasta bort den, då man verkligen står inför det predikamentet att införa andra skatter. Jag vill påpeka, att det till och med varit tal om i denna kammare, att det skulle läggas ökad skatt på kaffe för att de fattiga backstugusittarne, hvilkas enda njutningsmedel det är, också skulle få betala skatt till staten. Och jag undrar, om vi icke hafva många indirekta skatter, som drabba mindre bärkraftiga personer än hvad denna skatt gör. Jag känner mig icke öfvertygad af det resonemang, som i motsatt riktning förts här i kväll, och vidhåller därför mitt förra yrkande.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet friherre Adelswärd: Kungl. Maj:t har med denna sin proposition icke afsett annat än att med stöd af den af Riksdagen afgifna skrifvelsen föreslå en bättre kontroll för uppfyllandet af bestämmelserna i en lag, som redan förut finnes. Detta har redan framhållits af andra föregående talare, liksom också behofvet af en sådan kontroll icke är tvifvel underkastadt. Hvarken utskottet eller reservanterna hafva ju gjort någon nämnvärd anmärkning mot det förslag, som af Kungl. Maj:t framställts. Det är endast några oväsentliga ändringar, mot hvilka jag för min del icke har något att erinra.

Reservanterna hafva emellertid förflyttat frågan på ett helt annat plan, då de icke längre hålla sig till frågan om bättre kontroll å den bestående skattelagstiftningen i detta fall, utan anse, att skatten är orättvis och sålunda måste borttagas.

Här hafva redan mot de invändningar, som af reservanterna gjorts, starka skäl gifvits för bibehållande af lagen, men jag skall icke närmare ingå på alla de olika skäl, som framhållits. Några vill jag dock beröra, särskildt därför, att det synes mig, att en afsevärd öfverdrift gjort sig gällande, då man har framhållit lagens orättvisor.

Bland annat har här sagts, att man skulle kunna jämföra denna beskattning af skogsafverkning med beskattning af hvilken annan skörd af jordbruket som helst. Det är uppenbart en stor öfverdrift, då man väl icke kan jämföra skörden af skog, som faller endast hvart sextonde upp till hvart hundra år, med vanlig skörd af jordbruket, som faller hvarje år. Också har ingen kunnat förneka, att anledningen till denna stämpelbeskattning var berättigad, då det ju är faktiskt, att man ofta undandragit sig, på sätt här angifvits, hvarje beskattning af skog vid försäljning af en fastighet, därigenom att man först fränsålt skogen och sedan sålt fastigheten, hvarigenom man får erlægga en mycket mindre lagfartsstämpel på fastigheten och sålunda undandraget staten en skatt, som man allmänt erkänner tillkomma staten.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Vidare har man framhållit, att denna skatt är särskildt orättvis, därför att den skulle företrädesvis drabba de små skogsägarna. Jag tror emellertid, att man gör sig skyldig till en stor öfverdrift äfven i detta hänseende, särskildt med hänsyn till det förhållandet, att om skogen säljes utan skriftligt aftal, så blifva ju säljaren och köparen fria från denna stämpelskatt, och dessa fall lära väl just inträffa för de små skogsägarna, som ju kunna tänkas — hvilket väl också ofta inträffar — sälja skogen utan skriftligt aftal och sålunda gå fria från stämpelskatt, hvilket knappast någonsin kan hända för större skogsägare, som sälja skog i större skala, då skriftliga aftal alltid måste upprättas.

Jag vill också påpeka, att just på grund af de kontrollföreskrifter, som Kungl. Maj:t föreslår, kan man knappast säga, att det är säljaren, som denna stämpelskatt kommer att drabba, åtminstone icke ensamt säljaren, ty i de flesta fall, just då det afser försäljning af en mindre skogsafverkning å de små jordbruken, blir det nog i regeln så, att köparen anskaffar denna stämpel och väl också betalar den. Väl må det vara sant, att han kanske däremot låter priset för afverkningen blifva något mindre, men i alla fall tror jag nog, att i praktiken blir det så, att det blir köparen och icke säljaren, som betalar stämpeln.

Nu vill jag gärna medgifva, hvad som är framhållet här, nämligen att ingenting inom vår skattelagstiftning är svårare och krångligare att få fullt rättvist än just beskattningen af skog och inkomsten däraf. Jag tror säkert, att vid den utredning, som nu pågår angående den kommunala beskattningen, man icke kan undgå att komma in på frågan om skogsbeskattning. Det torde leda till nya bestämmelser angående densamma, hvarigenom man möjligen skulle kunna åstadkomma mera reda däri och mera rättvisa.

Jag vill emellertid icke underlåta att framhålla för kammaren det betänkliga i att på sätt, som här är föreslaget, utan någon egentlig utredning besluta om ändring af bestående skatt. Den utredning, som är presterad af reservanterna, anser jag vara alltför ofullkomlig och otillräcklig för att därpå bygga ett bestämdt omdöme om hvad som verkligen kan anses vara det rätta be- träffande denna stämpelbeskattning.

Jag tror af detta skäl, att det vore önskvärdt, om kammaren, åtminstone för närvarande, läte det bero med denna skatt och sålunda bifölle Kungl. Maj:ts förslag, i tanke att så småningom nå en verkligt tillfredsställande och uttömmande utredning be- träffande hela problemet rörande skogsbeskattning, då måhända en ändring till det bättre framdeles kan ske.

Herr Jonsson i Hökhult: Hvad som egentligen varit den viktigaste anledningen till att jag reserverat mig mot utskottets betänkande är att denna stämpelbeskattning icke träffar alla. Den

verkar mycket olika, och dem, som i första hand borde träffas, dem träffar man icke. Jag tänker då närmast på de stora sågverksbolagen, som afverka en mycket stor del af den skog, hvilken afverkas i vårt land; de träffas icke af denna stämpelskatt. Andra enskilda personer, som äro i den lyckliga omständighet, att de hafva resurser, så att de kunna afverka sin skog själfva, träffas icke heller af denna skatt,

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Här har nu af en talare framhållits, att dessa småbrukare, som sälja sin skog, hafva äfven de tillfälle att kunna afverka sin skog själfva. De hafva visserligen tillfälle att afverka skogen själfva, men det förhåller sig icke alltid så. Om vi tänka oss en liten småbrukare eller en mindre jordbrukare, som sitter med stor skuld och behöfver afverka sin skog, så har han icke tillfälle att själf afverka skogen, ty för att han skulle kunna göra detta behöfde han äga något kapital, och detta saknar många, och därför nödgas han sälja sin skog. Men på samma gång nödgas han, såvida han icke träffar ett muntligt köpeaftal, utan afslutar köpet genom kontrakt, erlægga stämpelskatt för den summa, för hvilken han sålt skogen. Och för den skull finner man, att det drabbar ju dessa små i samhället allra hårdast.

Vi vilja icke kasta bort denna skatt för själfva skattens skull, utan för min del vill jag afskaffa den af den anledningen, att man fått se verkningarna under den tid skatten existerat, nämligen att den verkar olika och att den verkar orättvist, och det är just därför man vill hafva bort denna skatt.

En annan omständighet, som gör, att denna stämpelskatt blir så besvärlig och trycker hårdare än den behöfde, är den, att det är förenadt med mycket besvär att få köpa dessa stämplor. I en del orter går det icke att få köpa stämplor på annat ställe än å landskontoren. Domarne i de olika orterna lära icke vara skyldiga att tillhandahålla dessa stämplor.

Då nu innehafvare af skogskontrakt skola uppvisa sina vederbörligen stämplade kontrakt för länsmännen, hade det nog varit betydligt lättare, om länsmännen varit ålagda att tillhandahålla dessa stämplor. Det hade varit en stor lindring för dem, hvilka hade kontrakt som skulle stämpelbeläggas, om de hade kunnat få köpa stämplor af länsmannen på samma gång de uppvisat kontrakten och fått dem vederbörligen påskrifna af honom.

Herr talman! Med dessa få ord, som jag här yttrat, skall jag be att få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till den af herr Ollas Ericsson m. fl. afgifna reservation.

Häruti instämde herrar *Räf, Johanson* i Hvetlanda och *Sjöberg* i Säfsjö.

Herr Torgén: En lag bör väl vara sådan, att den både kan efterlefas och äfven verkligt efterlefas, men det tyckes mig,

*Omändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

som om det lagförslag, hvarom här är fråga, icke har någondera af dessa betingelser. Jag har sysslat just med skogsaffärer, och jag känner därför något litet till förhållandena i det afseendet, men jag får säga, att jag icke alls känner mig tilltalad af nu föreliggande lagförslag. Talet om, att nu ifrågavarande afgift drabbar så godt som uteslutande de stora köpen och icke de små, förstår jag icke. De större skogsägarna afverka ju i allmänhet själfva sin skog och forsla den ner till närmaste vattendrag och sälja sedan virket direkt till timmerbolagen, och dessa äro ju fria från all stämpelskatt. Det förekommer emellertid en mängd små köp, där afverkningen endast omfattar en kort tid, och för öfrigt vill jag säga, att talet om 20-åriga skogsköp endast visar okunnighet. Vid dessa smärre skogsköp bryr man sig vanligen icke om någon inteckning, utan sådan förekommer i allmänhet endast, när man af en eller annan omständighet befarar att blifva förlustig sitt köp. Det är således icke riktigt att säga, att denna afgift drabbar mera de större köpen än de mindre. Det är en oeffterrättlighet i hela förslaget synes det mig.

Det har här talats mycket om själfva skattesystemet i detta fall. Den frågan, synes det mig, hör ju egentligen icke hit, men jag vill dock säga, att det förefaller vara riktigt, att vi icke ha ett slags beskattning af skogen utan att denna beskattning är fyrdubbel, hvilket gifvetvis måste innebära en betydlig orättvisa.

Herr Daniel Persson i Tällberg sade här, att vår skogslag för närvarande är sådan, att den är ägnad att skapa brottslingar. Ja, det finner jag vara sanning, men sådan lagen nu skulle blifva enligt utskottets förslag, skulle den, om också icke skapa brottslingar, dock gifva anvisning på ett sätt att träffa sådana aftal, som äro oberoende af hvarje stämpelbeläggning. Den innebär således om ej direkt en uppmaning så dock en anvisning hvarmed man skulle kunna kringgå lagen. Men ett sådant förhållande kan väl ändå icke vara riktigt.

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har här yttrat, att detta förslag kommit till i anledning af en Riksdagens skrivelse, och det föreföll mig, som om i hans ord icke kunde spåras någon särskild kärlek till själfva förslaget. Vi få väl emellertid antaga, att af skrivelseförslaget icke fullständigt framgick, hvad som var det bästa härvidlag.

Han sade i fortsättningen, att detta förslag skulle blifva en kontroll på skogsköpen. Enligt mitt förmenande kommer det emellertid absolut icke att leda till någon sådan kontroll, men däremot kommer det att ytterligare försvåra den möjlighet till kontroll, som vi nu ha. För så vidt man icke vill bli lagbrytare, är det dock en kontroll, som nu finnes, men det skulle icke längre blifva någon sådan, om saken skulle ordnas så, som här föreslagits.

Det har här äfven talats om, att vi icke kunna likställa med afseende å beskattningen de skogsprodukter, för hvilka denna

stämpelafgift utgår, och den skörd, som återkommer hvarje år, exempelvis betskörden, ty den förra gifver ju endast skörd så där hvar sextionde år. Jag kan emellertid icke finna, att den bevisföringen är hållbar. För öfrigt vill jag framhålla, att påståendet om, att de stora köpen icke skulle kunna gå fria härvidlag, innebär en öfverdrift, ty enligt den kännedom jag, som sagdt, har om huru förhållandena i verkligheten gestalta sig i detta afseende, är det så, att de stora köpen ofta gå fria.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Jag är, som sagdt, icke så vidare kär i någotdera af dessa båda förslag, men jag finner dock, att reservanternas förslag ger en riktig anvisning på, huru man i förevarande fall bör förfara, ty där stadgas åtminstone en skyldighet att erlægga stämpel i sådana fall, där man hos vederbörande myndighet vill skaffa sig säkerhet för ett köp, som blifvit träffadt, och där kan en sådan skyldighet icke anses vara olämplig.

Jag ber sålunda, herr talman, att få yrka afslag å utskottets förslag och bifall till reservationen.

Med herr Torgén instämde herrar *Runefors* och *Molin* i Dombäcksmark.

Herr Persson i Tällberg: Herr Rune ägnade mitt enkla anförande så mycken uppmärksamhet i det anförande, han här nyss höll, att det skulle kunna anses såsom en oartighet från min sida, om jag icke ägnade herr Rune en liten uppmärksamhet tillbaka.

Det var emellertid icke egentligen därför, som jag begärde ordet, utan därför att herr Rune syntes ha missuppfattat mitt anförande. Han sade bland annat, att jag prisade det tillstånd, som rådde före år 1908. Nej, tvärtom, herr Rune, jag prisade icke det tillståndet, utan jag angaf aldeles tydligt skälet till att 1908 års författning tillkom vara det att man därigenom ville förebygga det missförhållandet, att fastighetsägarna först afyttrade skogen och sedan den öfriga fastigheten. Jag betecknade tillståndet före 1908 såsom ett missförhållande och således ingalunda såsom något idealiskt tillstånd. Jag sökte äfven angifva skälen, hvarför icke samma behof föreligger nu, som förelåg då, för att vidtaga en ändring i detta fall, och de skälen, tror jag för min del, äro fullt bärande, och herr Rune har icke heller sökt åvåga-bringta någon som helst bevisning för, att de icke skulle vara giltiga.

Herr Rune anförde vidare en anekdot, som skulle symbolisera, att jag försökt vrida nacken af honom. Ja, om någon af kammarrens ledamöter verkligen skulle misstänka, att jag umgicks med någon så hemsk afsikt, så har han nu blifvit aldeles öfvertygad om, att jag fullständigt misslyckats därutinnan, ty herr Rune var synnerligen pigg äfven i sitt anförande.

*Om ändringar
i förordningen
angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning framställde herr talmannen propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på afslag därå och bifall i stället till den af herr Ollas Ericsson m. fl. afgifna, vid betänkandet fogade reservationen; och fann herr talmannen den senare propositionen vara med öfvervägande ja godkänd. Votering begärdes emellertid, till följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs denna omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren, med afslag å bevillningsutskottets hemställan i utskottets förevarande betänkande nr 25, bifaller den af herr Ollas Ericsson m. fl. afgifna, vid betänkandet fogade reservationen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets berörda hemställan.

Voteringen utvisade 123 ja mot 76 nej, vid hvilken utgång kammaren alltså med afslag å utskottets hemställan bifallit den af herr Ollas Ericsson m. fl. afgifna, vid betänkandet fogade reservationen.

§ 4.

*Angående
vissa lättna-
der i skatte-
hänseende för
föreningar
med ideell
verksamhet.*

Å föredragningslistan fanns härefter upptaget bevillningsutskottets betänkande, nr 26, i anledning af väckt motion angående vissa lättnader i skattehänseende för föreningar med ideell verksamhet.

I anledning af en i Andra kammaren utaf herr *Söderberg* i Stockholm och fem andra af kammarens ledamöter väckt motion, nr 146, angående vissa lättnader i skattehänseende för föreningar med ideell verksamhet, hemställde bevillningsutskottet, till hvars behandling ifrågavarande motion hänvisats, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida och i hvad mån föreningar, som icke genom ekonomisk verksamhet beredde sig eller sina medlemmar ekonomisk vinst, borde befrias från skyldighet att till stat och kommun erlägga skatt för inkomst och förmögenhet, samt för Riksdagen framlägga det förslag till ändring i gällande beskattningsförfordningar, som af utredningen kunde föranledas.

Häremot hade dock reservation afgifvits af herrar *Vennersten*, frih. *C. J. Beck-Friis*, *Trapp*, *Ollas Ericsson*, *Lyckholm*, *Nilsson* i Bonarp och *Jeansson* i Kalmar, hvilka förklarar sig anse, att

utskottet bort hemställa, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets hemställan föredrogs, hvarefter ordet begärdes af

*Angående
vissa lättna-
der i skatte-
hänseende för
föreningar
med ideell
verksamhet.*

(Forts.)

Herr Vennersten, som yttrade: Herr talman, mina herrar! För att förebygga en lång och tröttande debatt i denna fråga, vill jag tillkännagifva, att jag, ehuru reservant, icke ämnar framställa något yrkande. Om jag det oaktadt har begärt ordet, är det endast för att något belysa den fråga, som är före, ty jag tror, att därest Kungl. Maj:t tar hänsyn till ett blifvande beslut i denna kammare, oaktadt frågan fallit i Första kammaren, så vore, efter mitt förmenande, nyttigt, om man rättade några delar af utskottets betänkande, som jag anser tariffva rättelse.

Saken är ju den, att frågan om föreningars skatteskyldighet ligger i samma läge, som den legat sedan många, många år tillbaka. Genom 1910 års skattereform inträdde ingen annan förändring, än att genom förmögenhetsskattens tillkomst beskattningsmyndigheternas uppmärksamhet fästes något mera på dessa föreningar, och därigenom uppmanades en del att deklarerera, hvilket de förut icke i allmänhet hade gjort. Nu hafva efter dessa deklARATIONER på vanlig väg besvär öfver beskattningarna anförts, och dessa besvärsmål äro föremål för pröfning. Någon slutlig sådan har ännu icke i något fall ägt rum, och man vet därför icke, i hvilken utsträckning dessa olika föreningar kunna komma att drabbas af den påförda skatten. Vid denna pröfning — därom har utskottet gjort sig underrättadt — kommer man att ta hänsyn till inkomstens och förmögenhetens olika art hos dessa olika föreningar för att så godt sig göra låter, om jag så får uttrycka mig, klyfva skatteobjektet och endast drabba med skatt den del däraf, som rimligtvis anses böra draga sådan. Redan genom denna pröfning kommer, såvidt jag förstår, en god del af de önskemål att uppfyllas, som föreningarnas talesmän önska få förverkligade.

I klämman, som här föreligger, begär man en undersökning endast för föreningar, som icke genom ekonomisk verksamhet bereda sig eller sina medlemmar ekonomisk vinst. Detta är, enligt mitt förmenande, en svaghet i klämman, ty i motiveringen framhåller utskottet, att det äfven önskar en undersökning för sådana s. k. ideella föreningar, som till en del bedrifva ekonomisk verksamhet. Således stå klämman och motiveringen i detta stycke icke i öfverensstämmelse med hvarandra. Det vore därför, enligt mitt förmenande, önskligt, att kammaren tydligare sade ifrån, hvad kammaren afser med denna skrifvelse, om kammaren nu beslutar att aflåta en sådan, som jag förmodar, att den gör.

Bland de föreningar, som här kanske i allra första rummet komma i fråga, tror jag, att man får sätta våra nykterhetsföreningar. Vidare är jag öfvertygad, att många religiösa föreningar

*Angående
vissa lättna-
der i skatte-
hänseende för
föreningar
med ideell
verksamhet.
(Forts.)*

komma att göra ett kraf på skattefrihet gällande, men däremot tror jag icke, att man vill vara med om att begära skattefrihet för en del andra föreningar eller med dem likställda stiftelser eller dylikt, såsom t. ex. Nobelstiftelsen, om hvilken Riksdagen redan på ett tidigare skede beslutat, att den skall beskattas. Det hade synbarligen varit klokt, om man närmare begränsat området för den undersökning, som man nu måhända går att begära hos Kungl. Maj:t.

Jag har nu påpekat ett par svagheter i utskottets framställning. Jag skulle kunna påpeka ytterligare några, men jag skall inskränka mig till att framhålla blott en enda. Utskottet har icke klargjort, huruvida man önskar, att fastighetsbeskattningen skall upphöra för de föreningar, hvarom här är fråga. Det är naturligtvis rätt betänkligt. Det vore mycket klokare, synes det mig, om man direkt hade sagt ifrån: vi vilja icke, att fastighetsbeskattningen skall rubbas. Det skulle, såvidt jag kan förstå, vara ett mycket betänkligt steg, om man ginge den vägen, att man äfven sökte vinna befrielse från fastighetsbeskattningen. Jag skall blott anföra ett enda exempel: tänk på alla dessa olika föreningar, nationer och andra, som äga fastigheter i Uppsala, hur skulle det ställa sig för denna kommun, därest dessa fastigheter befriades från skatt? Vi kunna vidare såsom exempel taga Timmermansorden här i Stockholm med dess betydande fastigheter, hvarom en talare i Första kammaren yttrade sig, eller andra föreningar med ideellt syfte, som ingalunda drifva någon ekonomisk verksamhet, men äga värdefulla fastigheter; hur skulle det gå, om man befriade alla dessa från skatt för fastigheterna? Om denna del af frågan lämnar hvarken utskottets motivering eller klämman något tydligt besked.

På grund af hvad jag nu uttalat och åtskilligt annat, som skulle kunna anmärkas mot den föreslagna skrifvelsen, har jag icke kunnat biträda förslaget om att aflåta en sådan, då jag varit öfvertygad om, dels att det med en sådan affattning som nu föreligger, skulle bli synnerligen svårt för Kungl. Maj:t att rätta sig efter framställningen, dels att densamma äfven skulle vålla åtskilligt obehag för den nu pågående utredningen om kommunal-skattereformen.

Jag har, som nämnt, icke för afsikt att framställa något yrkande; jag har blott önskat att få till protokollet antecknad dessa anmärkningar, på det att, i den mån det är möjligt, det måtte blifva klargjort, hvad man med skrifvelsen egentligen afser.

Vidare anförde

Herr Rune: Herr talman, mina herrar! Den föregående talaren framställde icke något yrkande, men då han i alla fall

öfvat kritik mot utskottets uppfattning, torde det icke vara olämpligt att i någon mån bemöta, hvad han sålunda yttrade.

Jag måste säga, att det verligen är konstateradt, att den nuvarande skattelagstiftningen är sådan, att dessa föreningar äro underkastade skatteplikt. Jag vill nämna, att bland dessa föreningar märkas nykterhetsföreningar, religiösa föreningar, politiska föreningar, yrkesföreningar, arbetsgifvare- och arbetareföreningar, skytte- och idrottsföreningar samt föreningar med konstnärligt, vetenskapligt eller rent sällskapligt syfte, och det är väl ändå icke många här i denna kammare, som anse, att det är riktigt att uttaga skatt af dessa föreningar. Föreningsväsendet utöfvar ju en synnerligen nyttig verksamhet i samhället, och att beskatta de juridiska personer, som uteslutande ha till uppgift att utöfva en sådan verksamhet, kan väl icke vara lämpligt. Reservanterna ha icke heller påstått, att det vore olämpligt, att dessa föreningar blefve skattefria, men de ha skjutit framför sig ett uttalande därom, att vid tillkomsten af 1910 års skattelagar skulle Riksdagen ha haft klart för sig, hvad det då gällde, nämligen att dessa föreningar skulle blifva skattskyldiga.

Jag tror för min del, att orsaken till att frågan om dessa föreningars skattskyldighet icke kommit upp förr har varit, att dessa föreningar i forna tider icke varit beskattade, och jag tror därför icke heller, att man får tillmäta så stor betydelse åt Riksdagens beslut och uttalande år 1910.

När min vän herr Vennersten anmärkte, att det i klämman icke stod någon antydning om eller någon hemställan till Kungl. Maj:t att närmare tänka på, hvilka skatteföremål skulle gå fria och hvilka icke skulle gå fria af dessa föreningars egendom, så har han kanske förbisett, att det i denna hemställan talas om, huruvida och *i hvad mån* dessa föreningar skulle beskattas. Detta »i hvad mån» innebär ju, att utredningen skulle äfven afse, huruvida föreningars fastigheter skulle gå fria från beskattning eller icke. Jag kan icke inse annat, än att det är alldeles nödvändigt att få denna utredning, och jag kan icke heller finna, att de erinringar, som den förre ärade talaren framställde, i detta fall ha någon sådan betydelse, som han tillmätte dem.

Jag har begärt ordet för att göra dessa erinringar och skall, herr talman, be att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Söderberg i Stockholm: Herr talman! Endast ett par erinringar gentemot hvad herr Vennersten anförde!

För det första är det icke riktigt, när han säger, att frågan om de ideella föreningarnas skatteplikt ligger i samma läge, som innan den nu gällande skattelagstiftningen tillkom. Ty icke hade det fallit mig in att motionera i denna sak, om icke de ideella föreningarna drabbats af skatteplikt. Det är alldeles gifvet.

Beträffande hans anmärkning, att det skulle vara rätt be-

*Angående
vissa lättna-
der i skatte-
hänseende för
föreningar
med ideell
verksamhet.
(Forts.)*

*Angående
vissa lättna-
der i skatte-
hänseende för
föreningar
med ideell
verksamhet.*

(Forts.)

tänkligt, om i detta yrkande äfven skulle inrymmas, att de ideella föreningar, som ägde fastighet, skulle befrias från fastighets-skatt, så vill jag säga, att detta har aldrig varit meningen med min motion, utan har jag naturligtvis afsett, att de ideella föreningar, som äga fastighet, skola äfven skatta för den. Det, som dref mig att väcka motionen, var först och främst tillvägagångs-sättet här i Stockholm. Taxeringsnämnderna voro nämligen icke alls på det klara med, huru den nya skatteförordningen skulle tillämpas, utan man trefvade och sökte sig fram, frågade sig för, gjorde attacker på en del föreningar och ansåg, att andra icke skulle drabbas af någon skatteplikt. Det var sålunda ett fullständigt virrvarr på detta område, och det var detta, som hos mig väckte första tanken på denna motion; därtill var jag, och är naturligtvis fortfarande, af den uppfattningen, att dessa ideella föreningar icke i sin verksamhet skulle vara skattepliktiga.

Jag får naturligtvis vara utskottet tacksam för det resultat, som utskottet kommit till, då det yrkat en skrifvelse till Kungl. Maj:t om en utredning i saken. Jag för min del anser frågan så klar, att Riksdagen bort kunna fatta beslut i densamma, därför att denna beskattning icke förut tillämpats på åtminstone de föreningar, som jag känner. Jag har anfört i min motion ett enda undantagsfall, jag vet intet annat, och jag tror icke, att någon annan vet det heller. När emellertid utskottet stannat vid detta mot min motion välvilliga beslut om en skrifvelse till Kungl. Maj:t, så skall jag yrka bifall till detta utskottets förslag.

Herr Nilsson i Kristianstad instämde häruti.

Efter härmed slutad öfverläggning blef på af herr talmannen gifven proposition utskottets hemställan af kammaren bifalen.

§ 5.

Vid föredragning häruppå af bevillningsutskottets betänkande, nr 27, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelsrika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 6.

*Angående
förordning om
provianterings-
frilager.*

Vidare förekom till behandling bevillningsutskottets betänkande, nr 28, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om provianteringsfrilager dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom proposition af den 22 mars 1912, hvilken hänvisats till bevillningsutskottet, hade Kungl. Maj:t, under återopande af

propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finans-
 ärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga i propo-
 sitionen intaget förslag till förordning om provianteringsfrilager
 samt besluta, att de nya bestämmelserna skulle träda i kraft å
 den tid, Konungen bestämde.

*Angående
 förordning om
 provianteringsfrilager.
 (Forts.)*

För mom. 2 af § 1 i författningsförslaget hade Kungl. Maj:t föreslagit följande lydelse:

2. För brännvin och sprit af säd, potatis eller andra jordfrukter, med undantag af whisky, äfvensom för krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas.

Beträffande ifrågavarande författningsrum hade i två inom Riksdagen väckta motioner, nämligen nr 102 i Första kammaren af herr *Bäckström* och nr 290 i Andra kammaren af herr *Byström*, föreslagits, att momentet borde erhålla denna affattning:

För brännvin och sprit, alla slag, samt vin, äfvensom för krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas.

Utskottet hemställde, att Riksdagen måtte

dels antaga det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till förordning om provianteringsfrilager, dock att, med bifall till de föreliggande motionerna af herr *Bäckström* och af herr *Byström* § 1 mom. 2 i förordningen skulle erhålla följande ändrade lydelse:

2. För brännvin och sprit, alla slag, samt vin, äfvensom krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas;

dels ock besluta, att de nya bestämmelserna skulle träda i kraft å den tid, Konungen bestämde.

Uti afgifven reservation hade emellertid herrar friherre *C. J. Beck-Friis*, *Lyckholm*, friherre *Fleming*, *Hallin* och *Knaust* yrkat, att Riksdagen med afslag å ofvan berörda motioner måtte godkänna den af Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen af § 1 mom. 2.

Efter föredragning af utskottets hemställan yttrade:

Herr Indebetou: Herr talman, mina herrar! Utskottet har i sitt betänkande så tillvida afvikit från Kungl. Maj:ts förslag, att det förordat en ändring af mom. 2 i § 1, hvilken ändring skulle innebära, att nämnda mom. skulle erhålla följande lydelse: »För brännvin och sprit, alla slag, samt vin, äfvensom krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas». Kungl. Maj:ts förslag innehåller däremot endast undantag för brännvin och sprit af säd, potatis eller andra jordfrukter, med undantag af whisky, äfvensom för krut och andra explosiva varor.

Detta utskottets förslag, förmodar jag, beror på att man härigenom trott sig befrämja ett nykterhetsutresse, och så tillvida

Angående
förordning om
provianteringsfrilager.
(Forts.)

skulle detta vara en fördel för samhället. Men jag för min del, som har någorlunda kännedom om, huru dessa provianteringar försiggå, kan icke inse, att något nykterhetsintresse i detta hänseende skulle befrämjas, utan följderna af detta blefve nog, att de fartyg, som sedan 1874 ha haft rättighet att i Öresund begagna sig af provianteringsfrilager, skulle, när de behöfde använda sig af dessa i utskottets förslag förbjudna varor, gå öfver till den danska sidan och gynna handeln på detta håll.

Hvad innebär detta i praktiken? Det innebär icke endast, att handeln med dessa varor undandragas svenskarne, utan det skulle också drabba andra uppköp i provianteringshänseende. Jag har skaffat mig upplysning om, att under år 1911 var det icke mindre än 2,630 fartyg, som provianterade i svenska hamnar i Öresund. Af dessa har naturligtvis en del ej anlöpt hamn endast för proviantering, utan äfven för andra ändamål, såsom kolning o. s. v. Dessa fartyg ha af svenska köpmän tillhandlat sig varor för afsevärda belopp och enbart stenkol för icke mindre än en miljon kronor. Då är det klart, att om en befälhafvare behöfver varor af ena eller andra slaget och icke kan erhålla alla dessa på den svenska sidan, så går han öfver till den danska och verkställer inköp af sina förnödenheter såväl beträffande proviantering som kol. Då omsättningen på dessa varor i svenska hamnar är afsevärd, så skulle det medföra stora förluster för handeln, ifall det af utskottet framställda förslaget antoges. Beträffande förslagets befrämjande af nykterheten, så förhåller det sig med den saken så, att frilager tillåter köpare att få mindre kvantiteter af dessa varor, som enligt utskottets förslag skulle förbjudas, än hvad man eljest kan få. Man har den möjligheten på svenska sidan, äfven om dessa restriktiva bestämmelser skulle införas, att få dessa varor på nederlag, och då blir följderna, att fartyget får taga större mängder spritvaror, än om dessa varor kunde tagas från provianteringslager, då de icke skulle behöfva tagas i så stora kvantiteter. Detta kan naturligtvis icke befördra den nykterhet, som utskottet afsett utan tvärtom.

Det enda skäl, som skulle tala för den förändring, som utskottet föreslagit till införande, skulle vara att man icke kan finna samma behof af sprit å provianteringsfrilagret för Marstrands vidkommande, som i propositionen förutsatts för Öresundshamnarne. Men man kan dock icke gerna förutsätta, att de bohuslänska fiskarne, om de nu skulle få provianteringsfrilager, skulle från detta lager uttaga ens den minsta kvantitet af vare sig vin eller whisky eller dylika sorter, utan om de vilja skaffa sig sprit å sina fartyg, så blefve det väl i form af brännvin och detta kunna de ju få i så stora kvantiteter som de önska från stadens utminuteringsställe. En inskränkning sådan den utskottet föreslagit af nuvarande bestämmelser om provianteringsfrilager skulle sålunda icke komma att betyda något med hänsyn till nykter-

heten, men väl skulle det kunna blifva till skada i det hänseendet, att de svenska fiskare, som ansågo sig behöfva dessa varor och icke kunde få dem på denna plats, komme att gå till Norge, såsom hittills varit fallet, men kanske i ändå större utsträckning för att skaffa sig det provianteringsförråd, som de behöfde. Den föreslagna förändringen skulle sålunda medföra, att de svenska fartygen icke skulle kunna få proviantera på samma sätt som hittills i de svenska hamnarne, och det är, som jag förut nämnt, icke småsummor, som den svenska handeln tillgodogör sig genom denna proviantering. Det är därför denna fråga är af så stor betydelse.

*Angående
förordning om
provianteringsfrilager.
(Forts.)*

Då jag sålunda icke kan inse, att den gamla förordningen har medfört några olägenheter i den form, som den nu har, och icke heller kan inse, att någon eventuell fara för Marstrandsfiskarens vidkommande skulle uppstå, af den beskaffenhet, att det skulle krävas en ändring i den nuvarande bestämmelsen, så skall jag, herr talman, be att för min del få yrka afslag på utskottets förslag i hvad det berör § 1 mom. 2 och i stället yrka bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Herr Bengtsson i Göteborg: Herr talman! I § 5 af föreliggande lagförslag heter det:

»För å provianteringsfrilager upplagdt gods, hvilket af ägaren annorledes disponeras, äfvensom för gods, som å sådant frilager undergår förskämning eller genom olyckshändelse eller eljest går förloradt, skall ägaren vidkännas belöpande tullafgift utan något afdrag; ägande Konungen bestämman, om och under hvilka villkor gods må öfverflyttas till annat provianteringsfrilager.»

Att godsägare icke skulle befrias från tullafgiften, då godset förskämmas eller genom olyckshändelse går förloradt, anser jag vara en orättvisa, därför att tullstadgan föreskrifver tullfrihet beträffande nederlagsförhållanden, och särskildt anser jag det vara olämpligt, att man icke beviljar en dylik tullfrihet, då de tydligen kunna skaffa sig en sådan tullfrihet i alla fall. Det går nämligen till på det sättet, att de bedja någon befälhafvare eller restauratris att proviantera af detta förskämde gods, och sedan kastar befälhafvaren eller restauratrisen det förskämde godset i sjön. Följden blir, att de icke betala någon tull. Detta är sålunda ett sätt att kringgå en sådan lag. Skulle det vara mig tillätet, herr talman, att yrka någon förändring, så skulle jag vilja yrka, att tullfrihet måtte beviljas för gods, som å provianteringsfrilager undergår förskämning eller genom olyckshändelse eller eljest går förloradt — i öfverensstämmelse med hvad som gäller för nederlagsgods — under en tid af fem år.

Utskottet har på ett annat ställe i sitt betänkande sagt: »Då utskottet finner det vara angeläget, att handeln med förnödenheter, afsedda för fartygets proviantering, särskildt med hänsyn

Angående
förordning om
provianterings-
frilager.
(Forts.)

till västkustens fiskarbefolkning erhåller sådana lättnader i tullhänseende, som Kungl. Maj:ts förslag afser att bereda densamma, och då härför tydligen erfordras inrättande af en särskild institution af den art, som i propositionen föreslås, har utskottet funnit sig böra i princip tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts proposition. Vid granskning af författningsförslaget har inom utskottet ifrågasatts, huruvida icke ifrågavarande institution kunde erhålla en sådan utvidgning, att rekvirerade varor kunde under tullverkets sigill föras från provianteringsfrilagret till andra platser med inrättad tullbevakning för att där utlämnas. Genom en sådan anordning skulle institutionen bereda särskildt den fiskarbefolkning, för hvilken den närmast är afsedd, väsentligt större fördelar än Kungl. Maj:ts förslag innebär.»

Till denna välvilliga motivering har utskottet anfört, att det icke kunde yrka någonting på grund af att det saknades utredning. Jag för min ringa del vill blott säga, att man egentligen icke behöfver någon utredning. Skulle det vara mig tillåtet, att i detta fall göra något yrkande, skulle jag be att få yrka, att fiskarbefolkningen tillåtes att rekvirera varor från provianteringsfrilagret till den plats, där tullposteringen är förlagd, under villkor att tullpersonalen redogör för godset, som är inkommet.

Vidare har utskottet välvilligt antagit herr Byströms motion och anför: »För brännvin och sprit, alla slag, samt vin, äfvensom för krut och andra explosiva varor, må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas.» Ja, här ha vi en mycket tråkig historia äfven därvidlag. Det blir nämligen så, att här kommer fartygsbefälhafvaren eller eventuellt restauratrisen att suspendera denna lag på det sätt, att då fartyget intager proviant, kommer det att införskrifva proviant från någon plats i Danmark eller England eller annorstädes i utlandet och på så sätt föra ut denna proviant på reexport, d. v. s. på en omedelbar transitoexport. När fartyget återkommer till svensk hamn, ha de den spriten till förbrukning. Då blir det så, att fartygets befälhafvare uppger provianten, och tullstadgans § 8 säger i det fallet: »Medföljande lifsmedel, som å märkrullan upptagas såsom provision skola i den mån de icke skäligen kunna anses erforderliga för begagnande ombord af de å fartyget anställda personer och medföljande resande, anses såsom last.» Ja, »skäligen», det är ju ett mycket sväfvande ord. I Belgien t. ex. anses det »skäligt» att införsegla all spirituosa, då fartyget anländer till någon belgisk hamn, och i England är man mycket noga med att icke lämna ut för mycket sprit och tobak. I Sverige är man ganska generös i fråga om ett sådant medgifvande. En större tullbevakningsinspektion har den uppfattningen, att det bör bero på kaptenens begäran. Den säger bland annat: »All spirituosa, cigarrer och cigaretter införseglas förutom hvad kaptenen begär och anses behöfva för eget och öfrigt fartygsbefäls behof under uppehållet härstädes och till nästa svenska hamn.» Ja, det är ju tydligt, att

Angående
förordning om
proviant-
ringsfrilager.
(Forts.)

i allmänhet är det så, att fartygsbefälhafvarna ha ganska rymliga samveten, och deras önskelista kan ju bli ganska stor. Jag har mig bekant, att de få ha ute en cirka 50 à 60 flaskor vin och spirituosa, och man har icke någon kontroll på, hur det förbrukas, utan jag tror mig misstänka, att då fartyget lämnar svensk hamn, är det i allmänhet icke mycket sprit och vin kvar. Hur det åtgått, tillkommer icke mig att döma, men jag tror, att det är mycket vanskligt, att man formulerar denna rättighet till enskilda personer. I denna punkt har jag icke något yrkande att göra.

För öfrigt ber jag, herr talman, att få instämman i utskottets förslag.

Herr Sommelius: Herr talman, mina herrar! Ja, att herr Indebetou hade begärt ordet, hade jag icke reda på. Det vore ju då egentligen öfverflödigt att taga kammarens uppmärksamhet ytterligare i anspråk i detta fall. Men frågan har onkligen ganska stor betydelse för den svenska handeln. I detta fall gäller det ju hufvudsakligen Skåne. Men i hvarje fall anser jag det olämpligt, att Riksdagen fattar ett beslut, som har till resultat, att all handel, som äger rum genom provianteringsfrilager, hvilken institution inrättades 1874, går förbi Sveriges land, hvilket skulle ske, om Riksdagen fattade beslut i denna sak i öfverensstämmelse med utskottets framställning. Jag skall be att få nämna, att mellan Helsingborg och Helsingör är det endast fyra kilometer, och redan nu konkurrera Helsingör och Köpenhamn kolossalt med Sverige om leverans till dessa fartyg. Mellan Helsingborg och Helsingör passera årligen minst 50,000 fartyg. Det är sålunda en afsevärd trafik, som försiggår där, och af den tager i regel Danmark med sin fördomsfria leveransförmåga hufvudparten. Skulle Riksdagen fatta ett sådant beslut, som medför ytterligare inskränkningar i frilagersrätten, skulle följderna absolut blifva den, att nästan ingen varuleverans från svensk sida kunde komma att äga rum, på sätt hittills varit fallet.

Jag skall därför ytterligare understryka herr Indebetous framställning i frågan, men jag kan icke underlåta att uttala, att jag tror, att herr Bengtssons i Göteborg uppfattning i det sista afseendet åtminstone är rätt betydligt felaktig. Jag skall också protestera mot hans uppfattning om fartygsbefälhafvarne. Jag känner många sådana människor och kan säga, att det är synd att påstå, att dessa hafva rymliga samveten. De äro i regel synnerligen duktigt folk.

Herr talman! Jag anhåller att få yrka bifall till reservanternas framställning.

Med herr Sommelius förenade sig herr *Lenke*.

Herr Byström: Herr talman! Motionärerna och utskottets majoritet ha ansett, att man icke skulle behöfva göra några sär-

Angående
förordning om
provianteringsfrilager.
(Forts.)

skilda lättnader för handeln med rusdrycker ens på detta område. Och det är därför naturligt, om vi fatta beslut i enlighet med utskottets förslag. För min del anser jag också, att man hellre bör snöra till lagstiftningen med hänsyn till rusdryckshandteringen än på något sätt vidga eller underlätta densamma. Jag tror också, att det är i öfverensstämmelse med den princip, som gjort sig gällande på ett ganska vidsträckt område i vårt land. Och jag har ansett, att detta icke minst tagit sig uttryck i den nykterhetskommitté, som regeringen själf tillsatt. Den har ju fått uppdraget att söka åstadkomma en restriktiv lagstiftning i fråga om försäljningen och att om möjligt upprätta förslag rörande lokalt veto, och slutligen är nykterhetsvännernas mål att sträfva mot ett verkligt rusdrycksförbud i landet.

Jag ser af siffror, som grosshandlare Trapp angifvit i Första kammaren i går kväll, då detta ärende där var före, att det var 2,600 fartyg som under förlidet år provianterade i svenska hamnar vid Öresund. Jag antager, att sådana lättnader, som lagförslaget i allmänhet afser att ävägabringa för sjöfolket och fartygen i fråga om proviantering, icke skola medföra, att de nu skola lämna våra kuster just därför, att de icke få dessa rusdrycker på provianteringsfrilager. Det är ju så, att om de nödvändigt vilja ha dessa varor med sig, de ha tillfälle, antager jag, att i allmänhet kunna få dem ändå. Skillnaden är endast den, att de få skaffa sig dem inom tullpliktigt område i stället för att få dem billigare å provianteringsfrilagret.

Vidare har ju icke brännvinet ombord å fartyg ansetts vara någon särskild säkerhetsventil för sjöfarten, och jag antager, att man icke behöfver söka använda det speciellt såsom lockmedel för att få sjöfarande att lägga till vid våra kuster. Snarare anser jag, att det skulle hedra vårt land, om det äfven på detta, jag må icke säga så stora område, hölle upp den nykterhetsprincip, som mer och mer gör sig gällande i vårt fädernesland. Jag kan icke finna, att något skäl talar för att dessa varor tillhandahållas å provianteringsfrilager.

Jag bör kanske säga, för att icke missförstås, att det är icke alla sorters brännvin, som skola tillhandahållas på frilager till billigare pris, utan endast vissa sorters brännvin och särskildt en dryck, som importeras utifrån.

Men huru jag än ser saken finner jag stöd för den motion, som är afgifven, och jag tror, att utskottet har haft goda skäl för sin framställning, och jag ber därför att få yrka bifall till utskottets förslag i hvad det rör det här omordade andra momentet i första paragrafen, liksom jag i öfrigt yrkar bifall till utskottets förslag, som synes mig vara ur nykterhetssynpunkt i allmänhet tillfredsställande.

Herr Vennersten: Herr talman! Jag skall be att få yrka

bifall till utskottets hemställan, och vill med anledning af det uttalande, som den ärade talaren på göteborgsbanken gjorde, nämna, att för den angelägenhet, hvarom han talade, är det väl sörjdt, just genom möjligheten att på det sätt, som talaren omnämnde, utföra varan. Och bestämmelsen i fråga i § 5 är för kontrollen af yttersta vikt, hvarför man måste hålla på Kungl. Maj:ts förslag i detta fall.

*Angående
förordning om
provianteringsfrilager.*
(Forts.)

Beträffande en fråga, som flera talare här vidrört angående andra punkten i § 1, ber jag att få nämna, hvarför jag för min del anslutit mig till utskottets hemställan. Det har ju icke visats från något håll, att det skulle medföra någon större olägenhet, om spritvaror ej kunde fås. Visserligen ha här ett par talare sagt, att så kunde bli fallet, men å andra sidan tror jag att man till stöd härför bort anföra någon statistik, utvisande i hvad utsträckning spritvaror vid proviantering vid redan nu befintliga provianteringsfrilager förekomma. Hade de herrar, som företråda den åsikten, att allt skall förblifva vid hvad nu är, haft någon statistik tillgänglig och kunnat visa, att spritvarorna här verkligen spela en betydande roll, tror jag, att detta kanske i någon mån skulle ha ändrat min uppfattning, men som förhållandena nu äro, måste jag äfven i det afseendet fortfarande ställa mig på utskottets ståndpunkt och yrka bifall till dess framställning i denna punkt.

Herr Sommelius: Herr talman, mina herrar! Jag vill uttala min djupa aktning för de åsikter som ur nykterhetssynpunkt uttalats af herr Byström. Men jag ber att få påpeka, att man i detta fall väl bör se saken äfven ur praktisk synpunkt. Jag vill då fråga, huruvida vi, i fall det nu skulle blifva så, att en hel del af den skeppsfunnering, som äger rum till fartyg, som passera Öresund, komme att gå till Danmark, böra ta den risken att förlora denna handel, för att ha glädjen att se ett nykterhetsintresse tillgodosedt. Jag tror icke heller, att det skulle spela någon så afsevärd stor roll, om åtminstone vi, som icke tillhöra nykterhetsgruppen, blundade i detta fall, då det ju icke är så, att de spritvaror, som äro afsedda att fögas ut — komma att ställa till någon villervalla i detta land — möjligen sker det i ett främmande land eller på hafvet — men de komma icke att konsumeras här i Sverige.

För öfrigt skall jag be att få lämna den upplysningen, att det icke är något nytt och egendomligt, som vi vid detta tillfälle velat framföra, utan ända sedan 1874 ha förhållandena i detta hänseende varit sådana, som vi önska, att de fortfarande skola vara.

Utskottet har dock gjort en skärpning härvidlag, och det är den vi anse vara onödig, hvarför vi tillåtit oss hålla på bestämmelserna, såsom de varit förut, då det gällt, att

Angående
förordning om
provianterings-
frilager.
(Forts.)

»för brännvin och sprit af säd, potatis eller andra jordfrukter, med undantag af whisky, äfvensom för krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas.»

Så har bestämmelsen hittills lydt, och så önska vi, att den fortfarande skall lyda. Däremot har utskottet skärpt den, så att det är förbjudet att föra ut alla slags sprit och äfven vin från frilager. Och det är detta vi frukta för skulle ha den påföljd, att provianteringen i stället måste söka sig väg till Köpenhamn och Helsingör, och det är detta vi icke anse lyckligt; åtminstone skulle det icke medföra ett främjande af våra svenska handelsförhållanden.

Därför tillåter jag mig, herr talman, yrka bifall till reservationen, som icke innebär någonting annat än bifall till Kungl. Maj:ts framställning.

Herr Indebetou: Herr talman, mina herrar! Jag kan icke underlåta att säga ett par ord, särskildt med anledning af herr Bengtssons anförande.

Hvad han talade om befälhafvarne och deras rymliga samveten och de femtio à sextio flaskor sprit, som enligt hans påstående utlevererades af tulltjänstemännen till fartyg i Göteborg, hör icke alls till föreliggande fråga, utan här är fråga om, hvilka varor skola tillåtas att ligga på provianteringslager och hvilka icke skola tillåtas. Jag skall sålunda icke ingå på något bemötande utaf hvad han sade, men jag vill bara påpeka, att han skjutit öfver målet för det ämne, som är föremål för diskussion.

Sedan vill jag, med anledning af hvad herr Byström yttrade, förklara, att jag lifligt instämmer i hans uttalande, att brännvinet ombord på ett fartyg icke kan anses som säkerhetsventil. Nej, det är alldeles riktigt, men här är icke fråga om, att det skall komma *brännvin* ombord på fartyg, ty äfven den nuvarande förordningen säger uttryckligen, att sådant icke får förekomma på frilager. Från provianteringsfrilager kan sålunda något *brännvin* icke komma, men det kan tyvärr hända, att spritvaror ändå komma, i annan form och från annat håll, och då kommer det i mycket stora kvantiteter i stället för att det säkerligen skulle ha kommit i mycket små, om konjak, vin och dylikt finge såsom hittills komma från provianteringslager.

Till sist vill jag fästa uppmärksamheten på, att dessa förhållanden, som jag nu önskar måtte fortfarande, äro desamma, som existerat i Öresund sedan 1874, och att de icke visat sig medföra någon som helst olägenhet från nykterhetssynpunkt. Åtminstone tror jag icke, att någon här i kammaren kan komma fram med några som helst bevis härför.

Nu vill man göra en inskränkning härvidlag, och jag vill säga, att jag för min del ville vara med därpå, om denna bara afsåge Marstrand, ty där kan ju möjligen finnas fog för en sådan

inskränkning och där ett kvarblifvande vid den gamla bestämmelsen icke är af behovet påkalladt, då naturligtvis inga andra fartyg gå dit för att proviantera än sådana, som tillhöra skärgården och fiskerinäringen. Men förhållandet är det, att om vi skulle antaga utskottets förslag här, skulle vi åstadkomma en väsentlig skada för handeln i Öresund utan att därmed på något sätt kunna hjälpa fram det nykterhetsintresse, hvarutaf jag är lika besjälad som herr Byström. Men vid betraktande af den fördel alltså som man vinner med den gamla lydelsen af denna paragraf, finner man, att den mer än väl uppväger den nackdel, som den möjligen medför ur nykterhetssynpunkt för Marstrand. Och, mina herrar, vi skola komma ihåg, att det icke är några småsummor denna handel vid Öresund rör sig om, ty 2,640 fartyg köpa icke för tusentals kronor endast, utan man får räkna upp i miljoner, och man kan således riskera, att någon del af denna omsättning går ifrån Sverige till Danmark för ett nykterhetsintresses skull, som dock i verkligheten icke kommer att ha den nytta af saken, som herr Byström tror. Jag tror, att detta skadar fosterlandet mera än det gagnar, och att den föreslagna ändringen icke är befogad. Därför vidhåller jag, herr talman, mitt yrkande.

*Angående
förordning om
provianteringsfrilager.
(Forts.)*

Herr Olausson: Herr talman! Då jag är representant för en provins, som kanske mest beröres af förordningen om provianteringsfrilager, vill jag säga några ord rörande denna punkt, angående huruvida spirituosa i någon form bör få förekomma vid dessa provianteringsfrilager. Jag tror för min del med hänsyn till förhållandena, sådana de skulle komma att gestalta sig i Bohuslän, att det skulle vara en verklig olycka, om vin eller sprit i någon form finge uttagas från dessa provianteringsfrilager. Ett sådant förhållande skulle nämligen enligt mitt förmenande med anledning af tullfriheten formligen inbjuda fiskare och segelfraktare att förse sig med mer af den sorten, än behöfligt är och mer än i annat fall skulle förekomma.

Jag tror därför med hänsyn till dessa förhållanden, att utskottet har haft ganska goda skäl för sitt förslag, då det beslutat sig för lydelsen: För brännvin och sprit, alla slag, samt vin äfvensom krut och andra explosiva varor må provianteringsfrilagersrätt ej åtnjutas.

Jag skall därför, herr talman, be att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Byström: Herr talman! Jag vill säga till herr Sommelius, att jag tycker, att hans framställning vittnar om, att han tager mera hänsyn till ekonomiska intressen än ideella, och jag menar, att man skulle i alla fall ganska noga betänka sig, innan man tager en sådan ståndpunkt.

*Angående
förordning om
provianteringsfrilager.*
(Forts.)

Så vill jag säga till herr Indebetou, att sjöfolket, om det är så begifvet på de här dryckerna, som nu skulle tillhandahållas dem litet billigare än eljest, icke kommer att proviantera i svenska hamnar, därför att sjöfolket icke där får spritvarorna litet billigare, är det nödvändigt att vidtaga en annan åtgärd än att försöka hjälpa sjömännen att komma åt spriten så billigt som möjligt; det är då bättre att söka åstadkomma en effektiv nykterhetsverksamhet bland dessa sjöfarande. Det är bättre än, som jag sade, att de skola kunna få spriten litet billigare.

Af hvad de herrar, som hafva motsatt mening till min, sagt, finner jag ingen anledning att frångå den uppfattning, som jag har, och jag ber fortfarande, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, gaf herr talmannen propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på afslag därå och bifall i stället till det af herr Indebetou under öfverläggningen framställda yrkandet; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra propositionen. Då votering emellertid begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande voteringsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i utskottets förevarande betänkande nr 28, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren, med afslag å utskottets berörda hemställan, bifallit det af herr Indebetou under öfverläggningen framställda yrkandet.

Omröstningen utföll med 144 ja mot 55 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 7.

*Angående
förordning om
frilager m. m.*

Härefter förelåg till afgörande bevillningsutskottets betänkande nr 29, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordningar om frilager och om ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen om frihamn, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom proposition af den 22 mars 1912, hvilken hänvisats till bevillningsutskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga i propositionen intagna förslag till

a) förordning om frilager och
 b) förordning om ändrad lydelse af §§ 1, 13, 15, 16, 18, 20 och 22 i förordningen den 15 november 1907 om frihamn.
 Kungl. Maj:ts förslag till förordning om frilager var i nedan intagna delar af följande lydelse:

*Angående
 förordning om
 frilager m. m.
 (Forts.)*

§ 2.

1. — — — — —

2. Hvarje utgång från frilager skall särskildt bevakas, och skall invid hvarje utgång finnas vaktrum; dock att, där från frilager finnas utgångar, hvilka icke begagnas för trafik, utan allenast äro afsedda att komma till användning i händelse af eld-fara eller annat olycksfall, generaltullstyrelsen äger medgifva befrielse från skyldigheten att särskildt bevaka sådan utgång och att vid densamma inrätta vaktrum.

Vederbörande tulltjänsteman äger, där han anser anledning därtill förefinnas, låta å en hvar, som lämnar frilagret, verkställa kroppsvisitation i den ordning tullstadgan föreskrifver, dock utan att vara underkastad påföljd, i händelse underslef finnes icke hafva ägt rum.

§ 17.

1. Å frilager må intagas såväl tullpliktigt som förtulladt och tullfritt gods, med undantag af:

a) brännvin och sprit af säd, potatis eller andra jordfrukter, med undantag af whisky, så framt varan ej skall inom frilagret användas vid beredning af andra tillverkningar;

§ 19.

1. Gods kan från frilager uttagas:

för utförsel till utrikes ort eller sjövägen till svensk frihamn å annan ort;

för försändning sjövägen eller landvägen till annan stad, där tullkammare under tullförvaltares öfverinsende finnes;

för utförsel landvägen till frihamn i samma ort;

för öfverflyttning till annat frilager eller för uppläggning å nederlag å samma ort; samt
 efter förtullning eller till fri disposition.

2. Förtullning af gods, som uttages från frilager, skall ske efter de taxor och författningar, som äro gällande, då uttagningen äger rum.

3. Varor, beträffande hvilka i tulltaxan stadgas, att afdrag i vikten ej skall göras för askar, fodral, omslag, kartor m. m.,

Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)

må icke från frilager uttagas för uppläggning å nederlag, med mindre de äro emballerade på sådant sätt, som eljest vid införsel af enahanda varor är brukligt. Ej heller må dylika varor, med mindre emballeringen är på nämnda sätt verkställd, från frilager uttagas för att efter förtullning införas i landet, så framt de icke äro vid förtullning från frilager underkastade särskild förhöjd tullafgift.

4. Uttagning från frilager af gods i sådana kvantiteter och under sådana omständigheter i öfrigt, att bestämmelsen i § 15 uppenbarligen komme att därigenom kringgås, må icke medgifvas.

Till bevillningsutskottet hade jämväl öfverlämnats tre i anledning af förevarande proposition inom Riksdagen väckta motioner, nämligen:

nr 287 i Andra kammaren af herr *Lithander*, som yrkat,

1:o att Riksdagen måtte afslå det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till förordning om frilager samt

2:o att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, dels i hvad mån tullnederlagsinstitutionen skulle kunna göras mera ägnad än nu att tillgodose exporthandelns kraf på rörelsefrihet, dels ock huruvida frilager skulle kunna inrättas för förädling inom landet, inom eller utom frilagersområdet, af utländska för import eller reexport afsedda varor samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill dessa utredningar kunde gifva anledning;

nr 103 i Första kammaren af herr *Bäckström*, som hemställt, att § 17 mom 1 a) i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om frilager måtte erhålla följande lydelse:

Brännvin och sprit, alla slag, samt vin, så framt varan ej skall inom frilagret användas vid beredning af andra tillverkningar; samt

nr 296 i Andra kammaren af herr *Andersson* i Grimbo, som föreslagit, att § 19 i det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till förordning om frilager måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 19.

1. Gods kan från frilager uttagas:

för utförsel till utrikes ort eller sjövägen till svensk frihamn å annan ort;

för utförsel landvägen till frihamn i samma ort;

för öfverflyttning till annat frilager; samt,

hvad beträffar tullfritt gods, till fri disposition.

2. Uttagning från frilager af gods i sådana kvantiteter och under sådana omständigheter i öfrigt, att bestämmelsen i § 15 uppenbarligen komme att därigenom kringgås, må icke medgifvas.

Utskottet hemställde,

1) att Riksdagen måtte, med afslag å förevarande motioner

II: 287 och I: 103, antaga Kungl. Maj:ts förslag till förordning om frilager, dock att § 2 moment 2 i förordningen skulle erhålla följande förändrade lydelse: *Angående förordning om frilager m. m.*

(Forts.)

2. Hvarje utgång från frilager skall särskildt bevakas, och skola, i den mån generaltullstyrelsen finner nödigt, vaktrum anordnas; dock att, där från frilager finnas utgångar, hvilka icke begagnas för trafik, utan allenast äro afsedda att komma till användning i händelse af eldfara eller annat olycksfall, generaltullstyrelsen äger medgifva befrielse från skyldigheten att särskildt bevaka sådan utgång.

Vederbörande tulltjänsteman äger, där han anser anledning därtill förefinnas, låta å en hvar, som lämnar frilagret, verkställa kroppsvsitation i den ordning tullstadgan föreskrifver, dock utan att vara underkastad påföljd, i händelse underslef finnes icke hafva ägt rum;

2) att Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändrad lydelse af vissa paragrafer i gällande förordning om frihamn måtte af Riksdagen antagas; samt

3) att Riksdagen måtte, i anledning af herr Anderssons i Grimbo ofvannämnda motion, II: 296, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte för nästkommande års riksdag framlägga förslag rörande den minsta kvantitet dels af spannmål dels ock af andra varor, som finge på en gång införas från frihamn eller frilager, eller ock till bestämmelser, som eljest möjliggjorde, att förbudet mot detaljhandel inom frihamn och frilager kunde på ett betryggande sätt genomföras.

Vid betänkandet funnos emellertid fogade reservationer:

af herr *Lyckholm*, som inom utskottet yrkat, att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte af Riksdagen bifallas;

af herrar *Bäckström*, *Eklund*, *Ollas Ericsson*, *Byström*, *Christiernson*, *Larsson* i Klagstorp, *Palmstierna*, *Hedström*, *Rundgren* och *Söderberg* i Hobborn, hvilka ansett att utskottet bort hemställa, att Riksdagen, med bifall till herr Bäckströms i ärendet väckta motion, måtte besluta, att § 17 mom 1 a) af den i Kungl. Maj:ts proposition nr 121 föreslagna förordningen om frilager måtte erhålla följande lydelse:

Brännvin och sprit, alla slag, samt vin, så framt varan ej skall inom frilagret användas vid beredning af andra tillverkningar; samt

af herr *Byström*, som ansett, att utskottet hade bort begagna sin motionsrätt och hemställa, att Riksdagen måtte besluta, att § 16 mom. 1 a) af den i Kungl. Maj:ts proposition nr 121 föreslagna förordningen om frihamn måtte erhålla följande lydelse:

Brännvin och sprit, alla slag, samt vin, så framt varan ej skall inom frihamn användas vid beredning af andra tillverkningar.

Angående
förordning om
frilager m. m.

Sedan utskottets hemställan i *punkten 1* föredragits, lämnade herr talmannen på begäran ordet till

(Forts.)

Herr Lithander som yttrade: Herr talman, mina herrar! Vid trontalets uppläsande i år var där mycket, som var ägnadt att väcka förundran. Särskildt var det en sak, som jag därvid fäste mig vid, nämligen uttalandet »synnerligen nödvändigt är, att ägna näringarna sorgfällig omvårdnad» — när den enda exponent för denna omsorg om näringarna, som framhölls, var en lagstiftning angående frilager och tullrestitutionsupplag. Det är en egendomlig omsorg om inhemska näringar, som tager sig uttryck i förslag, ägnade att underlätta afsättningen af i utlandet manufakturade varor, när den ökade konkurrensen, som blir en följd af bifall till Kungl. Maj:ts förslag, utan tvifvel är i hög grad ägnad att vid många tillfällen öfverflytta arbetslönerna från hemlandet till utlandet. Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle utan ringaste tvifvel i många fall vålla upphörandet af arbetstillfällen och förtjänster inom landet.

Enligt trontalet var frilager och tullrestitutionsupplag en bland de åtgärder, som regeringen ville föreslå till näringarnas omvårdnad. Jag har fåfängt letat bland mängden af kungl. propositioner efter andra bevis på regeringens omvårdnad om det svenska näringslivet, om jag därifrån undantager några nyligen framkomna förslag om statssubvention till viktiga ångbåtslinjer. I öfrigt finnes det icke mer än en kungl. proposition, som berör näringslivet, och den gäller förbud mot handels idkande å söcken dag å viss tid. Liksom frilager och tullrestitution äro lättnader för utlandets industri, och utgjorde den enda exponenten för näringarnas sorgfälliga omvårdnad i trontalet, så ha de sedan äfven i fortsättningen bland regeringshandlingar fått stå ensamma som uttryck för omvårdnaden om svenska näringar. Det är i sanning en underlig näringspolitik.

Frilagret motiveras såsom behöfligt för transitohandeln. Ja, transitohandeln är *en* fågel i skogen, som lockar mot *tio*, som vi nu i form af inhemska industri hafva i handen. Det lider ej minsta tvifvel om att icke bifall till den kungl. propositionen skulle i ofantligt mycket högre grad skada den inhemska industrien än kunna åstadkomma nytta för transitohandeln. Det är emellertid icke transitohandelsintresset men väl importintresset, som till hufvudsaklig del skulle främjas genom denna anordning.

Hur emellertid representanter för svensk textilindustri ställa sig till det kungl. förslaget, belyses af följande i en skrivelse af den 3 maj till bevillningsutskottet: »Göteborgs textilindustriförening har beträffande de kungl. propositionerna om inrättandet af frilager och tullrestitution beslutat uttala, att Föreningen icke kan finna annat än att förslagen sakna såväl inbördes sammanhang som öfverensstämmelse med förut gällande förfatningar om

s. k. tullager. Såvidt föreningen kunnat bedöma, hafva propositionerna utarbetats utan tillräckligt hänsynstagande till den risk, som den svenska industrien i allmänhet och textilindustrien i synnerhet genom detta förslags genomförande kan utsättas för. Icke heller hafva, såvidt föreningen kunnat finna, industriens och särskildt textilindustriens berättigade anspråk på lättnader i afseende på tullrestitutionen vid export af inom landet förädlade utländska råämnen och halffabrikat tillgodosetts, och vill föreningen i detta sammanhang framhålla, att inom Tyskland, Belgien och andra länder betydande lättnader i detta afseende genomförts för uppammande och vidmakthållande af en förädlingsindustri för utländska råämnen och halffabrikat. Med instämmande i öfrigt i den afslagsyrkande motionen, har föreningen därför beslutat att såsom sin mening uttala:

*Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)*

»att de åsyftade tullager- och tullrestitutionsfrågorna först efter en förnyad, allsidig och grundlig utredning och efter ett verkligt samarbetande af alla dithörande författningar böra genomföras; samt

att på grund häraf nu föreliggande kungl. propositioner icke måtte vinna utskottets tillstyrkande och Riksdagens bifall.»

Huru ett bifall till det kungl. förslaget skulle skada en annan svensk näringsgren, nämligen konfektionens, som nu ger sysselsättning och utkomst åt tusentals arbetare, framgår af utdrag ur följande skrivelse från chefen i en af landets största firmor. Han skriver: »Då nu säsongerna i Sverige infalla senare än i Tyskland, skulle följden af inrättandet af frilager i Sverige i enlighet med de föreslagna förordningarna blifva, att de svenska köparna till stor del och i stor utsträckning inhiberade sina inköp af reguljär svensk vara för att afvakta ankomsten till och bortslumpandet å frilagren af de från Tyskland ankommande, från säsongen öfverblifna varorna.

Att ett sådant system skulle blifva för vår industri, som dock sysselsätter tusentals arbetare, totalt ruinerande är ganska tydligt, liksom att förhållandet skulle blifva analogt inom flera andra branscher.

Det är därför nödvändigt att, för att vår med stor möda uppbyggda inhemska industri icke skall se sig hotad af det för öfrigt lofvärda förslaget om inrättandet af frilager, förordningarna för samma ändras därhän, att varor, som äro föremål för inhemska tillverkning, ej må från frilager uttagas för förtullning och införsel i landet.»

Härvidlag vill jag framhålla, att icke enbart denna industri, som här gjort anmärkning mot den kungl. propositionen, skulle blifva lidande, i det att arbetare skulle beröfvas den förtjänst som de nu ha, utan skada skulle tillfogas den del af den svenska textilindustrien, där produkter nu i stor omfattning konsumeras vid ifrågavarande konfektionsindustri. Att denna textilindustri

*Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)*

också skulle blifva lidande är alldeles tydligt, ty om den färdiga varan tillverkas i utlandet, får konfektionsindustrien därstädes gifvetvis bedrifva sin tillverkning med utländska textilvaror i stället för svenska, hvadan ett ingrepp i konfektionsindustrien alltså famnar ganska vidt.

Hur man i utlandet bedömer de kungl. förslagen härvidlag, framgår af ett yttrande, som fällts för några dagar sedan af en af Köpenhamns största varuförbrukare och hvars uttalande är sakkunnigt. Hans ord rörande tullrestitutions å säsongvaror och särskildt konfektionsvaror lydde: »Skulle ni införa detta, skulle säkerligen berlinerköpmännen gnugga händerna af förtjusning». Jag får för min del säga, att jag tror han har rätt.

Att bifalla Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär i så många afseenden en fara för inhemsk industri att vi ingalunda böra göra det, och jag vädjar särskildt till de representanter, som företräda industriarbetarna, att icke med sina röster biträda ett förslag, som i många fall kommer att beröfva deras medbröder arbetsförtjänster.

Nej, låt oss utreda dessa frågor i ett sammanhang och se efter hvad som kan göras för att underlätta handeln med kolonialvaror, handeln med varor, som icke äro föremål för inhemsk tillverkning, transitohandeln och reexport af dylika varor. Härjämte må vi gärna underlätta den industri, som afser förädling inom landet af utländska varor, men må vi därvid beakta, att vi på samma gång för vinnandet af dessa syften ej ordna så, att vi tillfoga inhemsk industri allvarsam skada.

Det har föreslagits en begränsning i fråga om detaljhandeln, att det är gifvetvis ett steg i rätt riktning, men det är ofullständigt, ty det är icke genom detaljhandeln från frilager, som de stora varukvantiteterna söka sig ut öfver landet; det kommer äfven att ske med den lilla restriktion, som här är föreslagen.

Emellertid, på grund af det jag nu anfört, ber jag, herr talman, att för vinnande af en fullständig utredning och till skydd för den inhemska industrien få yrka afslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 121 och bifall till motionen nr 287.

Vidare anförde:

Herr Vennersten: Herr talman! I denna fråga har den uppfattning, som den föregående ärade talaren gjort sig till tolk för redan länge varit gällande. Emellertid ligger frågan i dag något annorlunda än den gjorde, då Riksdagen förra gången af-slog en framställning från Kungl. Maj:t i samma ämne.

År 1907 antog Riksdagen förordningen om frihamn. Samtidigt förelåg som bekant äfven förslag till förordning om frilager. Detta senare vågade sig Riksdagen icke på, och motiveringen

därtill skall jag be att i korthet få upprepa för att kunna i någon mån vederlägga den senaste ärade talarens farhågor.

Frilagret hade kunnat omedelbart upprättas. Det kräfdes jämförelsevis kort tid för att anordna ett sådant, under det att frihamnen — det visste man då lika väl som nu — skulle kräva årtal, innan den kunde komma till utförande och användning. Man hade, när Riksdagen år 1907 tog frihamnen, beträffande denna anordning visserligen skäl att frambålla samma farhågor som beträffande frilagret, men man visste, att det skulle dröja åtskilliga år, innan en frihamn kunde öppna sina portar för den utländska varutillförseln. Följden blef också, att Riksdagen, då den biföll förslaget om frihamn men afslog förslaget om frilager, begärde ordnandet af vissa förhållanden, innan frilagersfrågan åter förelades Riksdagen och detta äfven med hänsyn till, att frihamnsförordningen af Riksdagen antagits.

I första rummet önskade man, som bekant, att innan vi här i Sverige öppnade frihamnar eller frilager, skulle en grundlig revision af vår dåvarande, föråldrade tulltaxa äga rum. En sådan har ju skett, och utan tvifvel har därigenom i stor utsträckning ävägabragts det förbättrade skydd, som industrien i detta afseende önskade erhålla. Det är ännu för tidigt att döma om verkningarna af detta skydd, innan man fått frihamnar och frilager här i landet. Men om utvecklingen går i den riktning, som utskottet trott sig böra antaga, så lärer det dock — man kan åtminstone hoppas det — visa sig tillräckligt för att skydda våra inhemska näringar.

Ett andra villkor, som Riksdagen samtidigt uppställde, innan man kunde ge på hand ett bifall till frilagersförordningen, var införandet af vissa emballagebestämmelser, som skulle hindra att införseln af främmande gods underlättades genom möjligheten att intaga varor i frihamnen eller frilagret, därstädes befria dem från det skyddande emballaget, hvilket skulle vägas med vid förtullningen och därefter införa varorna utan emballage. Äfven detta Riksdagens villkor är ju uppfyllt genom framläggandet af det förslag, som föreligger till kammarens afgörande senare i dag.

Återstår alltså det tredje och, så vidt jag förstår, till sin verkan minst viktiga villkoret, nämligen bestämmelsen om hvad som skall afses med detaljhandel. Såväl för frihamnsförordningen som beträffande nu föreliggande förslag till förordning om frilager kräfvats bestämmelser härom. I § 15 i den senare förordningen föreskrifves, att inom frilagret icke får idkas detaljhandel. Nu vet man ju icke hvad som menas med detaljhandel, då inga bestämmelser därom utfärdats, och för min del har jag äfven den uppfattningen, då detta förslag framlades på Riksdagens bord, att här borde man säga nej, till dess Kungl. Maj:t svarat på den skrivelse i ämnet, som Riksdagen aflät år 1907. Då man emellertid under behandlingen i utskottet trodde sig kunna med visshet räkna på, att Kungl. Maj:t redan till nästa år skulle framlägga

*Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)*

*Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)*

förslag i detta sistnämnda afseende, så drog jag mig icke för att ansluta mig till det förslag, som nu blifvit utskottets. Och jag är fullt förvissad därom att icke blott dessa bestämmelser om hvad som skall menas med detaljhandel eller andra bestämmelser, afsedda att verka i samma syfte, skola för nästa års riksdag framläggas, utan äfven att desamma skola befinnas vara sådana, att de af oss alla utan tvekan kunna antagas. Jag har trots mig kunna beteckna detta sista villkor som det minst viktiga, och jag tror, att man har goda skäl för ett sådant antagande.

Den senaste ärade talaren har i sin motion gifvit uttryck åt samma tankegång, i det att han framhållit, att det icke är dessa små kvantiteter varor, som skulle utgöra den största faran för svensk industri, utan att det är de stora kvantiteterna, som kunna komma in från frilagret på den svenska marknaden, och jag håller med motionären, att så är nog också förhållandet. Men hur ställer det sig med frilagret i förhållande till svensk industri? Jo, jag har haft alldeles samma betänkligheter, som herr Lithander gaf uttryck åt, men jag var med bland dem, som vid Riksdagen år 1907 sade, att därest vissa villkor uppfyllas, så skola vi gå med på ett förslag om anordnande af frilager, och det är denna förbindelse jag nu går att för mitt vidkommande honorera, genom att ansluta mig till dem, som yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet har nu i motiveringen gifvit uttryck åt sin förhoppning att frilagerinstitutionen skall utvecklas till gagn framför allt för svensk förädlingsindustri och för den importhandel, som köper utländska varor af sådant slag, att de icke komma i konkurrens med landets egna produkter.

Vidare har utskottet härigenom också antydt, att det hyser den förhoppningen, att om utvecklingen skulle visa det vara erforderligt, skola också åtgärder kunna vidtagas för att frilagret må tillgodose hufvudsakligen de syften, som frilagret enligt hvad jag redan nämnt i första rummet är afsedt att tjäna. Skulle det verkligen visa sig, att frilagret vore eller blefve den fara för svensk industri, som man på vissa håll ännu tror, skulle jag gärna sluta mig till dem, som i detta förhållande kräfde rättelse, och jag är viss om, att därest man med giltiga skäl kunde visa, att rättelsen måste ske, sådan också skulle vinnas. Jag kan icke tro, att svenska Riksdagen skulle bibehålla en anordning, som visade sig vara till bestående skada för våra inhemska näringar.

Jag har nu anfört de skäl, som tala för ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag och skall icke yttra något vidare om dessa motiv. Däremot skall jag begagna tillfället att i två andra afseenden få säga några ord.

Under denna frågas behandling i går i Första kammaren yttrades något, som ger mig anledning att protestera. Mitt namn inblandades där på ett sätt, som jag måste beteckna såsom minst sagdt egendomligt. Och det kan för sakens skull vara nödvändigt,

att jag här tydligt och klart säger ifrån, att det naturligtvis icke kan finnas eller finnes ringaste anledning att antaga, att en af de underhandlare, som på sin tid deltog i förhandlingarna med tyska riket, därvid skulle på något sätt hafva bundit sig så, att han i sitt riksdagsmannauppsdrag icke stode fullkomligt fri att handla såsom han önskade. Detta må vara nog om denna sak, som jag icke ansett mig böra lämna utan anmärkning.

Men en viktigare omständighet skall jag be att för herr finansministern värdsamt få påpeka.

Under debatten i Första kammaren nämnde samme talare, som jag nyss åsyftade, något som jag anser vara af synnerlig vikt. Han påpekade möjligheten af att å frilagren kunna intagas utländska varor, som vore i det närmaste färdiga, och som genom något obetydligt kompletteringsarbete kunde gifvas karaktären af svensk tillverkning och därefter kunde föras in på den svenska marknaden öfver vår nya tullgräns. Härigenom skulle man kringgå de bestämmelser om importförteckning hvarom vi, förmodar jag, snart komma att få en ny lagstiftning. Det är verkligen en ganska viktig sak, att man icke genom att tillåta en sådan trafik, som jag nu antydt, förtager verkan af bestämmelserna i denna nya lag, som skall ersätta den nu gällande. Och den omständigheten tror jag är af den vikt, att man måste, då man nu kommit till insikt om en sådan möjlighet, företaga rättelse och därigenom godtgöra en försummelse, som icke endast Kungl. Maj:t utan äfven utskottet gjort sig skyldig till. Med dessa ord, herr talman, skall jag be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Byström: Herr talman! Jag skall be att speciellt få påpeka en liten sak. Det gäller § 17 i förordningen angående frilager. Som herrarna finna på sidan 21, hafva herrar Bäckström m. fl. i reservation påyrkat ändring i 1 mom. af denna paragraf under bokstafven a), där reservanterna önska följande lydelse: »*Brännvin och sprit, alla slag, samt vin*, såframt varan ej skall inom frilagret användas vid beredning af andra tillverkningar».

Utän att nu vidare motivera detta skall jag, herr talman, be att få yrka att kammaren måtte godkänna den af reservanterna föreslagna lydelsen.

Hvad för öfrigt angår själfva förslaget, vill jag instämma med den siste ärade talaren, som yrkade bifall till detsamma. Jag för min del är ju väsentligen lekman på området, men af utskottets behandling har jag funnit, att detta förslag måste i ganska betydlig grad gynna handeln och äfven industrien. Om man med ett lagförslag icke kan vinna allt, såsom exempelvis herr Lithander tycks önska, så får man dock vara tacksam, om man kan vinna något, och detta förslag synes kunna gifva icke så litet.

Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)

*Angående
förordning om
frilager m. m.*

Jag ber därför att få instämma i utskottets förslag, men med den ändring, som jag nu framställt.

(Forts.)

Herr Röing: Herr talman! Den som i går åhörde herr Lithanders anförande vid behandlingen af den kungl. propositionen om inrättande af socialstyrelsen och sedan hörde honom här i dag tala om den föreliggande kungl. propositionen om inrättande af frilager, kom utan tvifvel till den öfvertygelsen, att det torde bli mycket svårt för regeringen att tillfredsställa herr Lithanders fordringar på ett tillräckligt intresse från regeringens sida för våra näringar.

I går yrkade herr Lithander i näringslifvets intresse afslag på en reform, som innebar, att kommerskollegium i högre grad än hittills skulle kunna ägna sig åt näringarna. Vid behandlingen i dag yrkar han afslag på ett förslag, som innebär, att handels berättigade intressen skulle tillgodoses.

Herr Lithander är emot detta förslag därför, att han anser, att frilagret skulle utgöra en fara för den svenska industrien. De nu gällande mycket protektionistiska tullsatserna skulle ej gifva industrien det skydd, som den så väl behöfver, menar herr Lithander, och han framhåller alldeles speciellt, att detta skulle blifva fallet med textil- och konfektionsindustrierna. Men har man i likhet med mig inom bevillningsutskottet deltagit i dess arbete med den nya tulltaxan, kan man icke gärna komma till något annat resultat än det, att om det finnes någon grupp varor i den nu gällande tulltaxan, som har ett oskäligt högt tullskydd, så är det just en del af textilindustriens alster. Och om det vore från några industriidkares sida, som man kunde vänta, att de icke skulle vara missnöjda med denna kungl. proposition, så borde det sannerligen vara från dem, som ägna sig åt textilindustrien.

Och hvad konfektionsbranschen beträffar, så ber jag att få erinra eder, mina herrar, att det väcktes här i kammaren en motion — jag tror det var af herr Svensson i Saläng — en motion, som gick ut på höjning af tullen på vissa konfektionsvaror och detta speciellt af den anledning, som herr Lithander nu framhåller, nämligen att vi här i landet ha en eftersäsong, då de tyska fabrikanterna skicka hit sina konfektionsvaror och lägga upp dem på konsignationslager i frihamnar eller å frilager när sådana blifva inrättade här i landet. Och just tillfölje dessa skäl gick Riksdagen då in på en tullförhöjning. Ehuru denna industri alltså fått en dylik tullförhöjning, motsätter sig herr Lithander nu inrättandet af ett frilager så att denna industri skall kunna utnyttja den ökade tullen och slippa konkurrensen från ett eventuellt frilager. Jag undrar, om icke herr Lithander kan vara mycket lugn efter det anförande, som här hållits af bevillningsutskottets vice ordförande, hvilken torde vara en af de mest

framstående representanterna i vårt land för textilindustrien, när han utan tvekan anser sig kunna gå med på att tillstyrka den föreliggande kungl. propositionen.

*Angående
förordning om
frilager m. m.*

(Forts.)

Bevillningsutskottet har fullständigt enhälligt och oafsedt partiståndpunkt på sidan 14 uttalat, att såvidt utskottet kunnat finna »äro tullsatserna i den nya tulltaxan så afvägda, och dess bestämmelser i öfrigt så affattade, att man torde kunna vänta, att de skola åt de industrigrenar, hvilka däraf äro i behof, erbjuda det skydd, som i denna väg lämpligen kan åstadkommas».

Vill man, mina herrar, att transitohandeln skall gå framåt här i vårt land — och det är en handel, som tyvärr till dato är synnerligen minimal — vill man se denna transitohandel växa och blomstra, och vill man för öfrigt tillfredsställa näringslivet på större rörelsefrihet, då bör man icke ett ögonblick tveka att ge sin röst till förmån för utskottets hemställan.

Till sist skall jag be, herr talman, att få säga ett ord med anledning af den reservation, som föreligger från herrar Bäckström m. fl., i hvilken reservation föreslås, att »*brännvin och sprit, alla slag, samt vin*, såframt varan ej skall inom frilagret användas vid beredning af andra tillverkningar», icke skola få finnas inom frilager.

Detta spørsmål är på intet sätt någon nykterhetsfråga. Förordningen om frihamn tillåter, att spirituosa får finnas inom frihamnen, och förordningen angående nederlag tillåter äfvenledes, att spirituosa får finnas å nederlaget. Hvad det då skall vara för skäl att hindra, att spirituosa får finnas å frilager, det förstår jag icke. Det innebär endast den förmånen för de personer, som ägna sig åt handeln med dessa varor, att de, om de vilja börja arbeta på utlandet, exempelvis på Finland, kunna från frilagret sända spirituosa till Finland eller det land, som det kan vara fråga om. För nykterhetsrörelsen torde det icke ha någon som helst betydelse, om samma bestämmelse som redan finnes i förordningen om frihamn och nederlag får komma in i förordningen om frilager.

Herr talman, jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Lithander: Herr talman, mina herrar! Det är alldeles gifvet, att jag hyser den största respekt för det uttalande, som gjorts af bevillningsutskottets ärade vice ordförande, särskildt som jag vet, att han sitter inne med en alldeles ovanligt stor känedom i dessa frågor, men det har icke hindrat, att jag i dag haft en i någon mån afvikande mening i så måtto, att jag sett farorna kanske något större än han gjort. Jag skall icke bli mångordig, men jag måste erinra om, att det på senare tider tillkommit en omständighet, som ökat och skärpt den konkurrens, som vår industri är utsatt för, särskildt från Tyskland, sedan den moderna och nya ångfärjeförbindelsen med Tyskland blifvit inrättad.

Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)

Denna förbindelse möjliggör nämligen att man kan skicka varor från det inre af Tyskland, vagnslastvis, för mycket billigare frakter än förut varit fallet. Härigenom har, som sagdt, konkurrensen blifvit skärpt. Och med den ovanligt stora duglighet, som är kännetecknande för våra tyska yrkesbröder, är det verkligen i många fall en fara, som hotar den svenska industrien, om vi rubba de jämnviktsförhållanden, som redan nu i många fall äro mycket svåra att upprätthålla. Det skulle då blifva ännu svårare att hålla den utländska konkurrensen stängin. Om vi nu bjuda dem de fördelar, som ett frilager innebär, lider det icke tvifvel, att tillverkningen i många fall flyttas härifrån till Tyskland, särskildt på grund af hitskickandet af säsongöfverskott.

Jag skall ytterligare nämna några saker. Om vi t. ex. se på fraktförhållandena, så finna vi, att tyskarna ha kanaler, som de kunna utnyttja, och på så sätt ha de så billiga ångbåtsfrakter långt inifrån landet och öfver hit till oss, att afståndet icke spelar någon roll. De vanliga frakterna från Hamburg, Lübeck, Stettin och Stralsund äro under normala förhållanden mycket billigare, till exempelvis Sundsvall, än hvad frakterna äro från Malmö till Sundsvall. Här hafva tyskarna alltså ett öfvertag, och jag vill ännu en gång, trots det motstånd jag vet, att det kommer att röna, varna för att bjuda den utländska konkurrensen den fördel, som ett frilager, upprättadt i enlighet med den nu föreliggande kungl. propositionens föreskrifter, skulle innebära. Jag vill starkt betona, att jag icke är emot frilager, när det gäller kolonialvaror och sådana varor, som icke äro föremål för tillverkning inom landet, när det gäller att gifva åt handeln de lättnader, som man härvid påkallar. Jag är en afgjord anhängare af frihamnsidéen, men det är en stor skillnad på att lägga en frihamn på några få ställen i landet och när man på samma gång tjänar vår sjöfart och vår export, och att i enlighet med det nu föreliggande förslaget på olika orter i landet anordna frilager, hvarest i utlandet tillverkade varor då skulle komma att uppläggas.

Jag skall påvisa en annan sak, och det är, att beträffande transitoupplagen är det visst icke sagdt, att de komma att tjäna de affärer, som från Sverige göras exempelvis på Ryssland, med utländska varor, ty i många fall tåla icke varorna vid frakten via ett vårt transitolager till Ryssland utan — som det sker redan nu — de skickas direkt från produktionsorten till mottagningsorten, och det är långt ifrån i alla fall, som transitoupplag äro behöfliga.

Jag skall vid denna sena timme icke trötta kammaren mera, utan endast be att få vidhålla mitt yrkande.

Herr Hamrin: Jag har icke begärt ordet för att tvista med herr Lithander angående fördelen af frilager. Jag tror, att han

är ganska ensam såväl i denna kammare som bland köpmännen i landet om sin ståndpunkt gentemot detsamma.

*Angående
förordning om
frilager m. m.
Forts.)*

I motsats till honom skulle jag dock vilja säga, att jag åtminstone fått den erfarenheten vid behandlingen af hithörande frågor, att särskildt de personer, som stå i spetsen för åtminstone ett par af landets stora exportindustrier, ställa sig gynnsamt mot det föreliggande förslaget.

Jag begärde emellertid ordet för att något mera, än hvad här varit fallet, rikta uppmärksamheten på den reservation, som är afgifven af herrar Bäckström m. fl. Jag tror icke, att det går att affärda den saken så lätt, som min ärade vän på göteborgsbänken, herr Röing, nyss ville göra.

Herr Lithander anför verkligen i sin motion några ord, som jag icke kan underlåta att citera och hvilka jag vill hänföra till den reservation, hvarom jag här talat. Han säger, att det föreliggande förslaget »innebär ingenting mindre än att i handelshänseende flytta en del af utlandet inom våra egna gränser». Jag tror, att herr Lithander har rätt i det afseendet, om man ser på frågan om lämpligheten af att på dessa frilager jämväl införa och upplägga sprit. Nu har man gentemot detta påstående och reservationen anfört, att vi redan ha denna rätt, när det gäller frihamnar och nederlag. Nu är det, som hvar och en af herrarna har klart för sig, så, att vi icke kunna tänka oss att få frihamnar här i landet på mer än ett par platser, möjligen tre. Jag tänker på Stockholm, Göteborg och möjligen Malmö. Däremot är förhållandet, att denna frilagersinstitution tillkommit för att bereda köpmän och industriidkare de förmåner, som i stort sedt, jämväl frihamnsförordningen innebär. Om vi då få sådana frilager på ett tjugotal platser, få vi också på dessa ställen spritlager, från hvilka man kan förtulla och försälja sprit i större kvantiteter. Hvar och en, som har någon personlig erfarenhet af, med hvilken energi de utländska spritagenterna här i landet bearbeta den svenska allmänheten, kan också förstå, hvad det skall innebära, att dessa utländska firmor, låt vara att det mestadels sker genom bulvaner, få rätt att i frilagren införa och upplägga utländsk sprit och utbjuda den bland stadens och ortens befolkning. Denna rätt för de utländska spritfirmorna att upplägga spritdrycker innebär jämväl så stora fördelar, att jag är öfvertygad om, att man på allt sätt kommer att söka kringgå de garantier, som visserligen finnas uppställda här för att vinna och utöfva denna rätt. Såsom jag sade nyss, måste det naturligtvis emellertid ske genom användandet af bulvaner. Men det är klart, att det är icke svårt att få sådana, så länge här i landet fortfarande finnes en ordnad och loflig sprit-handtering. Naturligtvis är det icke möjligt att hindra en spritfirma i någon stad, som har rätt att importera och försälja spritdrycker, att ställa sig såsom ombud för en af dessa franska spritfirmor, och stå för rättigheten att använda frilager och inom detsamma

Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)

hafva ett utländskt lager af sprit. De vinna då först och främst den fördelen, att de ej behöfva betala förrän vid förtullningen den stora tull, som drabbar dessa drycker. Därjämte vinnes den förmånen, att de kunna importera vissa sorters vin och jämväl starkare alkoholhaltiga drycker tappade på fat, och inom dessa lager förskära dryckerna efter behag, tappa dem på mindre kärl eller på buteljer, förse dessa senare med etiketter o. s. v. Det är uppenbart, att detta innebär en mycket afsevärd förmån, som alldeles säkert de utländska spritfirmorna icke skola underlåta att begagna sig af.

Nu kan jag för min del principiellt säga det, att jag icke kan inse det berättigade i, att just denna handtering vinner samma förmåner som annan köpenskap, och jag kan icke erkänna, att, om man beviljar förmåner och rättigheter åt handelns och näringarnas utöfvare med afseende på andra förbrukningsartiklar, man jämväl skall sätta likhetstecken mellan dessa nödvändighetsvaror och spritdryckerna. Tvärtom! Hela vår lagstiftning och hela vårt arbete gå ut på att så mycket som möjligt undantränga just denna handel med sprit. Och tro ni icke, mina herrar, att det redan är tillräckligt många svårigheter och stötstenar lagda i vägen för de män, som äro kallade att utreda och framlägga förslag till verkligen restriktiva åtgärder mot sprithandteringen, utan att vi nu jämväl på detta sätt skola införa ifrågavarande rättigheter och förmåner, då det gäller sådan handel från våra frilager?

En svårighet synes mig alldeles uppenbart ligga däri, att vi, såsom man hoppas, under nästkommande år hafva att emotse ett förslag om lokalt veto i landet. Min lifliga öfvertygelse är, att just den saken kommer att spela en viss roll, när det gäller dessa försändningar af spritdrycker från frilager.

På grund af dessa omständigheter och jämväl en hel del andra, som jag icke vill trötta kammaren med att anföra, ber jag, herr talman, att få yrka afslag å utskottets hemställan i berörda punkt och bifall till den af herrar Bäckström med flera afgifna reservationen.

Häruti instämde herrar *Johanson* i Hvetlanda, *Räf* och *Widlund*.

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet friherre *Adelsvärd*: Herr talman! Jag anser mig icke behöfva förlänga diskussionen i denna fråga för annat än att bemöta ett uttalande, som den ärade talaren på bohuslänsbänken hade, nämligen att Kungl. Maj:t snarast möjligt skulle framlägga de utlofvade förslagen till bestämmelser angående hvad som skall betecknas såsom detaljhandel. Samme ärade talare berörde emellertid en möjliga förekommande brist i förordningen om frilager med hänsyn till

den möjlighet, som förefinnes att intaga vissa varor och genom en mycket obetydlig bearbetning förändra dem samt låta dem komma in i landet utan den rätta ursprungsbeteckningen. Det är möjligt, att det verkligen i detta hänseende förefinnes en brist i denna förordning, en brist, som i sådant fall också vidlåder förordningen rörande frihamn, och jag vill meddela, att jag skall ägna denna fråga all uppmärksamhet och föreslå de ändringar, som en undersökning af frågan kan gifva anledning till, möjligen redan till nästa Riksdag.

Jag vill ytterligare endast påpeka för dem, som anse, att det i dessa frilager skulle ligga en fara för Sveriges industri, att det enligt min öfvertygelse finnes tillräckligt skydd mot en sådan olägenhet för industrien i den bestämmelsen i förordningen, som ger Kungl. Maj:t rätt att bestämma, i hvad mån och i hvilken utsträckning industri inom frilager får äga rum. Jag är öfvertygad om, att Kungl. Maj:t, hvilken regering än sitter, skall på lämpligt sätt utöfva denna rätt, och att således industrien icke behöfver befara att få någon olägenhet af denna frilagersinstitution.

Öfverläggningen var härmed afslutad. Herr talmannen framställde nu propositioner på 1:o bifall till utskottets hemställan, 2:o bifall till det af herr Byström under öfverläggningen gjorda yrkandet samt 3:o afslag å utskottets hemställan och bifall i stället till herr Lithanders i ämnet väckta motion; och fann herr talmannen det under 1:o upptagna yrkandet hafva flertalets röster för sig. Votering begärdes emellertid, hvarefter och sedan till kontraproposition antagits propositionen på det under 2:o upptagna yrkandet, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i punkten 1) af utskottets förevarande betänkande nr 29, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit det af herr Byström under öfverläggningen framställda yrkandet.

Voteringen utvisade 65 ja, men 135 nej, hvadan kammaren bifallit det af herr Byström under öfverläggningen framställda yrkandet.

Punkterna 2 och 3.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

*Angående
förordning om
frilager m. m.
(Forts.)*

§ 8.

Bevillningsutskottets betänkande, nr 30, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till införande i gällande tulltaxa af vissa bestämmelser rörande förtullning från frihamn eller fri-lager, som därefter föredrogs, blef af kammaren godkänt.

§ 9.

Angående tullen å fläsk. Slutligen upptogs till behandling bevillningsutskottets betän-kande, nr 31, i anledning af väckt motion om upphäfvande af tullen å fläsk.

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 150, som hän-visats till bevillningsutskottet, hade herr *Eriksson* i Grängesberg föreslagit, att Riksdagen måtte besluta borttaga tullen å fläsk, rökt och andra slag. (Nr 55 och 56 i 1910 års tulltaxa.)

Utskottet hemställde, att Riksdagen, i anledning af föreva-rande motion, måtte bestämma tullen å rökt fläsk till 18 öre per kilogram samt tullen å fläsk, andra slag, till 12 öre per kilogram samt att, i följd häraf, tulltaxans rubriker nr 55 och 56 skulle erhålla följande ändrade lydelse:

Fläsk:	
55. rökt	1 kg. 18 öre
56. andra slag	1 kg. 12 öre.

Reservationer hade dock afgifvits:

af herrar *Vennersten*, friherre *C. J. Beck-Friis*, *Trapp*, *Ollas Ericsson*, *Lyckholm*, *Antonsson*, *Jespersion*, *Nilsson* i Bonarp och *Knaust*, som inom utskottet yrkat, att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, samt

af herrar *Bäckström*, *Christiernson*, *Palmstierna* och *Rundgren* mot utskottets motivering.

Efter uppläsandet af utskottets hemställan begärdes ordet af

Herr *Jespersion*, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Majoriteten inom bevillningsutskottet har med stöd af import-statistiken ansett sig kunna tillstyrka Riksdagen att nedsätta tullen å fläsk. I olikhet med utskottsmajoriteten anser jag, att denna glädjande nedgång i importen snarare borde utgöra skäl för bibehållande af nuvarande tullsats, ty det vittnar ju om ökad produktion inom landet och om förbättring af vår handels-balans, hvilket för alla måste vara önskvärdt.

Den nuvarande tullsatsen — 20 öre pr kg. å fläsk andra slag — infördes år 1888, nedsattes 1892 till 10 öre, men höjdes åter 1896 till 20 öre, och statistiken visar, att det behöfdes fem år, innan den inhemska produktionen kunde uppgå så, att im-porten nämnvärdt minskades. Detta visar ju oförtydligt nödvän-

digheten af, att denna tullsats bibehålles, för att man skall kunna bibehålla både svinafveln och fläskproduktionen i normal utveckling och vid fortsatt bestånd.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Förnämsta skälet till bibehållande af denna tullsats är, enligt min uppfattning, just det, att den skall verka reglerande under icke normala förhållanden, då en mycket stor sänkning på världsmarknaden möjligen gör, att vissa länder söka afsättning hit till vårt land i högre grad än annars, hvilket naturligtvis förorsakar, att vi få mycket svårare här att kunna bibehålla sådana priser, att de, som producera fläsket, och de, som bedrifva svinafvel, vilja bibehålla denna näring på den nivå, dit den nu under de senare åren glädjande nog har kommit.

Vid särskildt låga fläskpris skulle säkerligen särskildt Danmark komma att söka sig marknad hit i stället för som nu till England, och det är mycket möjligt, att Ryssland också skulle komma att söka marknad här för mindervärdigt fläsk, därest vi nedsätta tullen från det nuvarande beloppet. När man åsatte denna tull och sedan efter några år minskade den, men sedan åter ansåg sig nödsakad att höja den för att kunna drifva fram vår svinafvel, vittnar ju detta om, att man ansåg, att man med en tull af 10 öre — hvilken ju ganska nära sammanfaller med den af utskottet nu föreslagna — icke kunde uppdrifva vår svin-skötsel så, att vi skulle kunna minska importen från den dåvarande höga siffran. När nu denna import har gått ned så högst väsentligt, som den har gjort, så tycker man, att man borde gått fram i samma riktning som hittills, att man borde bibehålla tullen och med stöd af den alldeles få bort denna import. Ty det kan väl ändå icke nekas, att det är bäst, om ett land själf kan förse sig med sina lifsmedel och icke behöfver importera från utlandet.

Därtill kommer, att vår konsulent i England, herr Bagge, har uttalat som sin bestämda åsikt, att det kanske icke dröjer allt för länge, förrän amerikanarna själfva behöfva det fläsk, som där produceras, och sålunda icke kunna skeppa ut något, i hvilket fall vi måste undvara det amerikanska fläsket. Då är det väl bra att inrätta sig så, att vi kunna själfva förse äfven dem, som hittills användt det amerikanska fläsket.

Nu har man visserligen sagt, att det fläsk, som produceras här i landet, icke lämpar sig för de norrländska skogsarbetarna, utan att dessa oundgängligen måste ha det amerikanska. Men detta har säkerligen berott på, att vi icke haft sådana anordningar vid våra slakterier, att vi kunnat bereda fläsket på samma sätt som det amerikanska, d. v. s. salta eller lagra det på samma sätt. Och därför har man icke kunnat förvara det så länge, som man kunnat göra med det amerikanska. Detta är nog förnämsta orsaken till, att man håller på det amerikanska fläsket. Men den sänkning, som skett i importen, visar, att man allt mer och mer äfven i Norrland vant sig vid att använda svenskt fläsk i

*Angående
tullen å fläsk.*
(Forts.)

stället för amerikanskt. När nu, som sagdt, sörjts för, och särskildt vid ett slakteri redan vidtagits anordningar för saltning enligt metod, som gör fläsket lika hållbart som det amerikanska, och det nu därtill är meningen att införa dylika anordningar på flera ställen, speciellt vid ett planerat slakteri uppe i Norrland, kan jag icke finna annat än lyckligt, att man stöder dessa sträfvanden genom att bibehålla nuvarande tull.

Under sådana förhållanden kan jag icke finna annat än, att det skulle vara högst skadligt för vår inhemska svinuppfödning och produktion af fläsk att nu borttaga det stöd, som denna produktion har haft i den nuvarande tullsatsen, och jag finner det ganska egendomligt, att man det ena året ger ett anslag på 30,000 kronor för upphjälpande af denna näringsgren och det andra året söker skada den genom att ta bort eller sänka den tullsats, som visat sig främja dessa sträfvanden.

På dessa skäl, som jag nu anfört, ber jag, herr talman, få yrka bifall till den reservation, som är afgifven vid detta betänkande, och afslag å utskottets hemställan.

Vidare anförde:

Herr Larsson i Klagstorp: Herr talman, mina herrar! I olikhet med den föregående talaren skall jag be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Jag har icke af den statistik, som finnes i bevilningsutskottets betänkande, kunnat få fram, hvad herr Jespersion ur densamma framläst. Vilja vi se på de siffror, som äro upptagna i bevilningsutskottets betänkande och försöka draga några slutsatser af dem, anser jag, att de skulle gå i alldeles motsatt riktning mot de, som herr Jespersion dragit. Då man ser efter hur stor importen var 1888, då tullen infördes, och då den fastslogs till 20 öre per kilogram, se vi att den första året därefter, eller år 1889, i rundt tal var 5.000.000 kg. eller närmare bestämt 4.790.482 kg. Sedan stiger importen, när vi fått den höga tullen, från dessa 5.000.000 kg. till 8.207.578 kg. året därpå, för att därefter gå ner till 6.327.162 och sedan återigen stiga till 7.313.155.

Betrakta vi åter exporten finna vi, att samtidigt som vi få den höga tullen på 20 öre, sjunker exporten från 7.440.627 kg. till icke fullt 6.000.000 kg. När så tullen sänktes till 10 öre, började genast importen minskas. Den faller från 7.313.155 kg. till 3.654.576 kg. året därpå och stiger sedan något igen till 6.014.222 kg. år 1894 och 6.113.770 kg. år 1895. När så tullen 1896 höjdes till 20 öre igen, springer importen på grund af ren spekulation upp till 12.282.979 kg. Det är icke så mycket att förvåna sig öfver. Därefter kommer återigen en låg importsiffra, af det skälet, att man importerade så mycket det år, då tullen

ännu var nedsatt, att man icke hade något behof att importera året efter det tullen träd i kraft. Men se vi på hvad som exporterades året efter att tullen höjdes till 20 öre, finna vi, att exporten hela tiden i stort sedt sjönk neråt de första åren efter det vi fått den högre tullen, och det är först de sista åren som exporten åter stigit och importen minskats.

Jag vågar påstå, att dessa fluktuationer icke ha ett spår med tullen att göra, utan bero på helt andra omständigheter. Det beror på, att vi numera inrättat oss mera planmässigt i fråga om svinskötseln och vid gödningen af svin.

Då herr Jespersion i sitt anförande uttryckte förvåning öfver att vi i fjol kunde bevilja ett anslag på 30.000 kronor till förbättrande af svinskötseln, men i år ville göra någonting, som skulle skada densamma, anser jag det vara två skilda saker. Dessa 30.000 kronor skulle användas till att sprida upplysning och kunskap om bästa metoderna såväl beträffande svingödning som fläskproduktion i allmänhet. Sedan vill jag vidare säga, att jag icke anser, att man kan sätta frågan om en nedsättning af tullen i sammanhang med den andra saken. Det är två saker, som icke böra blandas tillsammans.

Vidare säger herr Jespersion, att dessa tullar skulle verka reglerande. Men jag får då fråga: på hvad är det dessa tullar skulle verka reglerande? Enligt den statistik, som här finnes, anser jag fullständigt fastslaget, att importen af amerikanskt fläsk är en nödvändig sak. Den skogsarbetande befolkningen i Norrland lär icke rimligtvis kunna tvingas att äta det svenska fläsket, hvilket icke passar för den. Norrlänningarna här tala om, att den norrländske skogsarbetaren väl i sitt hem använder svenskt fläsk, men när han är ute i skogen på det hårda arbetet, kan han icke lefva på det svenska fläsket utan måste använda amerikanskt, dels därför att detta är fetare, dels därför att det är saltadt på annat sätt, så att det blir hållbarare än det svenska. Är nu detta riktigt, att den norrländske skogsarbetaren måste ha denna amerikanska vara, och priset på amerikanskt fläsk i regel ställer sig högre än priset på svenskt, kan ju icke det amerikanska fläskets pris i ringaste mån inverka på vårt svenska fläskpris. Ty fläskprisen i England, dit vi hufvudsakligen exportera denna vår vara, äro ju betydligt högre än på den svenska marknaden. Jag tycker, att det är ganska antagligt, att, om priset på den engelska marknaden är högre än på den svenska, exporten på England, där man får mera betaldt, skall ökas allt efter hand. Och att sälja svenskt fläsk billigare tilläfventyrs blott för nöjet att få sälja det till Norrland, anser jag för min del icke alls vara nationalekonomiskt.

Nu säger herr Jespersion vidare, att han tror, att det danska billigare fläsket skall komma att skada oss. Jag förstår icke, hur särskildt det danska fläsket skall kunna skada oss. Här är

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

*Angående
tullen å fläsk.*
(Forts.)

ju icke alls fråga om att ta bort tullen, utan endast om att sätta ner den till 12 öre. Skulle vi för att ha nöjet att äta danskt fläsk, erlægga 12 öre per kilogram mera för det danska fläsket än vi skulle få betala för det svenska? Ty det är väl alldeles tydligt, att den svenska fläskmarknaden icke regleras enbart af de inhemska priserna, utan fläskmarknaden regleras väl af priserna inom exportländerna. Sjunka priserna där, måste priserna sjunka i Sverige, alldenstund vårt land är ett exportlande land, och äfven om vi ha aldrig så hög tull, kan icke tullen hjälpa oss, utan då måste prisen gå ned. Är däremot förhållandet det, att priset på den utländska marknaden är högre än på den svenska, är det alldeles tydligt, att tullen är jämförelsevis obefröglig, ty om man får mera betaldt i utlandet, är det väl ingen fara för, att det danska fläsket på något sätt skall skada oss på den inhemska marknaden.

Då det sedermera som särskildt skäl mot en nedsättning anförts, att importen från Amerika kan upphöra, och att den dag skall komma, då den skall upphöra, vill jag säga, att jag icke kan förstå detta skäl.

Då man sedan kommer och hotar med Ryssland, förstår jag verkligen lika litet, hur man kan dra fram Ryssland som någon fara för oss i detta hänseende, då det i Ryssland nästan hvarje år är fråga om att sätta exportförbud för lifsförnödenheter, därför att hundratusentals människor i Ryssland årligen lida hungersnöd. Tro herrarne, att så länge hungersnöden där är permanent, Ryssland på något sätt skall öfversvämma oss med vare sig fläsk eller andra lifsförnödenheter? Jag tror, att vi skola se denna sak praktiskt, sådan den verkligen är, och försöka se, hur saken ligger, och då kunna vi fastslå, att priset på den utländska marknaden är högre än på den svenska, och att det amerikanska fläsket verkligen är ett behof för den norrländska befolkningen. När man så icke skadar den svenska fläskproduktionen genom att sätta ner tullen till 12 öre per kilogram, men å andra sidan därigenom hjälper Norrlands arbetare att få billigare fläsk, anser jag det vara min skyldighet att gå denna väg.

Med anledning af hvad jag anför, ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Häri instämde herr Bosson.

Herr Torgén: Man kan säga, att denna tull ur norrländsk synpunkt är en af de mest förhatliga, därför, att man där uppe icke kan undvara det importerade fläsket, som nu är belagdt med tull. Detta är verkligen en sanning och icke alls något tomt påstående. Vi kunna under inga omständigheter där uppe i Norrland reda oss med det fläsk, vi för närvarande få af den inhemska produktionen, beroende just på kvaliteten och af den behandling

detta undergår. Om det däremot skulle ha varit möjligt att få samma behandling af den inhemska varan, som för närvarande ges den utländska, tror äfven jag, att det skulle vara tänkbart, att den inhemska produktionen skulle komma att eröfra Norrland och att bruket af utländskt importeradt fläsk skulle komma att upphöra. Men redan omkring 1880 lofvades eu sådan behandling, men ännu har det löftet icke kunnat uppfyllas.

På grund af bl. a. dess höga fetthalt och starka insaltning har det amerikanska fläsket mera än det svenska tillfredsställt den ifrågavarande arbetarebefolkningen i de säregna förhållanden hvarunder den lefver och arbetar. »Det från Amerika importerade fläsket», framhöll exempelvis hr Bromée i Billsta i reservation till bevillningsutskottets betänkande vid 1902 års riksdag, »är helt och hållet af annan beskaffenhet än det inom landet producerade fläsket». »Förhållandena i Norrland tvinga till användning af det amerikanska fläsket».

Det har nu här i Riksdagen redan påvisats, att denna tull icke alls är reglerande. Jag skall be att få anföra ett litet bevis från den tiden, att fläskpriserna regleras af någonting helt annat. Här yttrade en framstående person, herr Brodin från Gäfle, vid 1902 års riksdag:

»Om vi betrakta de siffror, som statistiken lämnar oss, så skola vi tydligt finna, att ifrågavarande import noga följer fluktuationerna på trävarumarknaden. Är denna god, och det således gifves tillfälle till mycket skogsarbete, så stiger konsumtionen af amerikanskt fläsk, och tvärtom, den faller, så snart det blir mindre godt om arbete där uppe i skogarna.»

Det är någonting märkvärdigt detta, men det är ett ganska godt bevis äfven för, hvilka det är, som ha behof af detta amerikanska fläsk.

Utskottet har, synes det mig, på flera ställen i sitt utlåtande gifvit ett erkännande af det riktiga i denna tankegång och det säger exempelvis på sidan 13 i utlåtandet, att det är så godt som uteslutande en viss del af befolkningen, som drabbas af fläsktullen, och det är just den del, som är ekonomiskt sett den svagaste. Detta är också flera gånger erkänt, bl. a. af handelskammaren, som sagdt detsamma. 1909 heter det: »Som amerikanskt fläsk under hela året ställt sig mycket högt, har det svenska mer och mer inarbetat sig, och äfven till Norrland säljes numera ej obetydligt svenskt fläsk.» *Att emellertid »svenskt fläsk icke kan ersätta det amerikanska, såsom man i allmänhet tror», heter det i berättelsen för 1910, »bevisas däraf att, då det amerikanska mot hösten började nedgå, köpte skogsproviantörerna i Norrland och Dalarne äfven af detta, ehuru det vid årets slut ställde sig 10 öre högre än det svenska».* Oaktadt priset ofta är betydligt högre på det amerikanska fläsket, har detta dock, och be-tecknande nog, ensamt marknaden på Norrland.

Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)

*Angående
tullen & fläsk.*
(Forts.)

Jag skall icke upptaga kammarens tid med att göra några utdrag ur de femtiotala brev, som skickats mig däruppifrån. Jag skall endast be att få tala om, att jag, arbetsgifvare däruppe, särskildt under flottningstider, har den erfarenheten, att jag aldrig kunnat använda det svenska fläsket, utan, trots att prisskillnaden till och med varit rätt stor, måst tillgripa det amerikanska.

Jag skall icke ingå på obehöfligheten af denna tull, i hvad den afsågs att utgöra en skyddstull. Jag vill i det fallet instämma med föregående talare, men jag anser, att den, då den nu enbart utgör en finanstull, som drabbar Norrlands arbetarebefolkning, är orättvis. Det är därför helt naturligt, att man vid sådana tillfällen icke kan undgå att lägga sitt ord i kammaren till förmån för en ändring härvidlag. Jag skulle helst ha önskat ett borttagande af hela tullen, men då det icke tycks gå, må jag nu i stället biträda denna successiva afskrifning.

Jag skall be, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Med herr Torgén förenade sig herr *Svensson* i Skönsberg.

Herr Pålsson: Herr talman! Vid behandlingen af herr Erikssons i Grängesberg motion om fläsktullens borttagande, har bevillningsutskottet stannat vid ett förslag om nedsättning af densamma med 8 öre per kg.

Granskar man motiveringen till detta utskottsmajoritetens beslut och de siffror, som utskottet anfört som skäl för en nedsättning i tullskyddet, finner man genast, att export och import af varan ökats eller minskats oberoende af den tullsats, som under tidernas lopp åsatts varan. Utskottsmajoriteten har således hunnit till sitt beslut om nedsättning af tullen utan att förete annat bevismateriel än den negativa, som ligger i dess uttryckta uppfattning så här: »Denna inhemska näringsgren befinner sig numera i en så god ställning och äger så goda förutsättningar för en gynnsam framtida utveckling, att densamma icke torde erfordra ett så högt tullskydd, hvilket bragt näringen till den höga nivå, som den för närvarande intar.»

Denna tullnedsättning å en jordbruksprodukt är således ett experiment, hvori försöksobjektet utgöres af fläskproducenternas, bönders och småbrukares, torparens och statares delvisa ekonomiska välfärd. Nu undrar man, om dessa vivisektorer ha helande medel till hands, om de många patienterna skulle visa sig mindre väl tåla vid dosen, t. ex. om tullen kunde återinföras till sitt fulla belopp, om världsmarknadspriserna å varan skulle falla våldsamt. Men nej! De talrika patienterna få nöja sig med experimentets resultat, hur detta än utfaller.

De siffror, som bevillningsutskottet anfört, trotsa alla försök att på dem uppbygga några kalkyler för framtiden. De visa blott,

att i denna näringsgren företes större prisfluktuationer än i någon annan näring; och detta försvårar ju experimentet i hög grad — ja, kan göra det farligt.

*Angående
tullen å fläsk
(Forts.)*

Se vi på utskottsutlåtandets 8:de sida — priset å svenskt fläsk i Stockholm år 1910 — nås den lägsta kurvan i oktober med 93 öre per kg. och högst i juni med 1,10 per kg. Skillnaden i prisnivå på endast några månader är således hela 17 öre eller på endast 3 öre när hela det gamla tullskyddet och 5 öre öfver det nya, bevillningsutskottet nu vill locka oss antaga. 1911 års lägsta pris är i oktober med 77 öre per kg., under det samma vara samma år i januari betalades med 96 öre per kg. Skillnaden i prisnivå är sålunda på endast ett halfår, 1911, 19 öre eller på 1 öre när hela det gamla tullskyddet samt 7 öre öfver det nu föreslagna. Kan utskottsmajoriteten verkligen införa sådana våldsamma prisfluktuationer vidhålla, att 12—15 procent i tull af varuvärdet är tillräckligt? Jag antar, att man vid denna procentberäkning närmast jämför detta skydd med tullskyddet procentvis å varuvärdet å industriprodukter. Här blir dock vid sådan procentjämförelse en ofantlig skillnad. Industrien kan genom sammanslutningar, karteller och truster garantera sig mot våldsamma prisfluktuationer och därigenom fullt utnyttja sitt tullskydd. Fläskproducenterna kunna minst af alla näringsidkare genom truster göra priserna stabila och kunna således aldrig fullt ut — och mången gång ej alls — utnyttja sitt tullskydd. De få således ta den onda dagen med den goda, vara glada, då de någon gång få bra betaldt, och lita på bättre tider, då ett väldigt prisfall ägt rum.

Det är således i grunden orätt att jämföra denna jordbrukets skyddstull med industriens. Industrien har alla utsikter att alltid och fullt ut kunna utnyttja sitt tullskydd. Jordbrukarne ha endast små utsikter att utnyttja sitt tullskydd, men måste obehagligt hålla på detsamma, emedan en tull dock i kritiska tider kan blifva ett verksamt skydd mot allt för våldsamma prisfall på den inhemska marknaden. Det är för att hindra verkliga ekonomiska jordskred, som jordbrukarne ej kunna låta pruta en härsmån på sitt tullskydd, så länge industrien har sitt.

Nu synes för öfrigt på världsmarknaden lägre pris å fläsk vara i annalkande. Af sid. 10 i utskottsutlåtandet framgår ju, att priset å svenskt fläsk å engelska marknaden under oktober, november och december 1911 varit så lågt, att vi få gå tillbaka ända till första halfåret 1908 för att finna lika låga priser — februari och mars 1908 — 82,4 öre per kg. mot dec. 1911 85,9 öre per kg., efter att under augusti 1909 hafva varit uppe i 1 krona 25 öre per kg. och i juli 1910 i 1 krona 41 öre per kg. Högkonjunkturen är passerad, och vi närma oss vågdalen. Det kan bli farligt att nu experimentera i en näringsgren, i verklig-

Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)

heten hemfallen åt och lidande under så våldsamma pristfluktuationer som denna, en af jordbrukarnes hufvudnäringar.

Hufvudskälet för denna tullnedsättning har utskottet angifvit vara nödvändigheten att för norrländska skogsarbetare möjliggöra anskaffandet af amerikanskt fläsk till billigare pris, och för att bevisa detta, har utskottet också använt det ojämförligt största utrymmet å sina tre sidors motivering. Jag medger villigt, att detta kan vara ett tungt vägande skäl. Men efter noggrant bedömande tror jag knappast, att detta mål nås genom tullnedsättningen. Ordnanandet af lifsmedelstransporterna i och till Norrland skulle däremot verka i denna riktning tillfyllest.

Se vi på sid. 9 i utskottets sifferuppgifter. är priset å amerikanskt fläsk, oförtulladt Stockholm, första kvartalet 1910, noteradt till 1 krona 13 öre per kg., hvilket med 20 öre per kg. i tull utgör det afsevärdt höga priset af 1 krona 33 öre per kg., under det svenskt fläsk samtidigt noterades till 1 krona 02 öre per kg. Men under samma års sista kvartal noterades amerikanskt fläsk i Stockholm till endast 90 öre per kg., eller med tull 1 krona 10 öre per kg. mot 96 öre för svensk vara. Skillnaden, 14 öre per kg. för en vara, som man säger för sitt ändamål vara afsevärdt bättre, är ju ej öfverväldigande. Ännu mindre skillnad i pris se vi år 1911, då i andra kvartalet amerikanskt vara i Stockholm noterades till 79 öre, förtulladt 99 öre, under det att svensk vara samtidigt erbjöds för 89 öre per kg. Dessa 89 öre för svenskt fläsk liksom förstnämnda 96 öre gälla, såvidt jag kan finna af utskottsutlåtandet, *osaltad* vara. Tillläggas saltningkostnaderna å svenskt fläsk, blir ju priset å amerikansk vara och svensk vara i Stockholm nästan lika. Men när man då å sidan 9 i utlåtandet ser, att amerikanskt fläsk utbudits i Stockholm såväl år 1903 som åren 1904 och 1908 för ett pris af 59 öre per kg., då blir man sannerligen betänksam mot dagens experiment.

Man måste bli betänksam, när man ser sådana eruptiva prisfluktuationer å amerikanskt fläsk som 59—79 öre under år 1908, 82 öre till 1 krona 06 öre under år 1909, 90 öre till 1 krona 19 öre under år 1910, 79 öre till 95 öre under år 1911. År 1908 var prisskillnaden mellan högsta och lägsta pris å amerikanskt fläsk 20 öre eller *hela* nuvarande tullskyddet. År 1909 var prisskillnaden 24 eller 4 öre öfver tullens regleringsförmåga. År 1910 var prisskillnaden å samma vara 29 öre och under år 1911 16 öre — allt per kg. — å samma vara och i samma hamn. Det är ju att utlämna jordbrukarna i detta land åt fullkomligt oberäkneliga makter, om vi här följa utskottsmajoriteten.

Då härtill kommer, att utskottet själf konstaterat, att importen af amerikanskt fläsk årligen aftager, och dessutom en norrländsk riksdagsman för mig försäkrat, att den norrländske skogsarbetaren allt mindre begär det amerikanska fläsket, och såsom

sin tro uttalat, att om fem år ingen amerikansk fläskimport kommer att äga rum för Norrlands behof, då försvinner äfven detta annars tungt vägande skäl för fläsktullens nedsättande. Och jag kommer för min del att utan vidare samvetsbetänkligheter rösta för afslag å såväl motionen som utskottets förslag.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Till sist några ord! Det kan egentligen blifva farligt för framstegsarbetet i detta land, om vi nu skola börja en fullkomligt ofruktbar strid om jordbrukarnes skyddstullars vara eller icke vara. Säga hvad man säga vill, så är denna motion första steget i denna kampanj.

Det är förvånande, att man sträfvar efter ekonomisk jämnstrukenhet på det sättet, att man vill reglera inkomsterna neråt — att få alla lika fattiga — i stället för att sträfva — den enda väg, jag anser vara berättigad — att reglera inkomsterna uppåt genom att få välståndet bofast äfven hos dem, som hafva det ekonomiskt sämst ställt. Vi, bönder, vilja inte afhända oss möjligheten att kunna så småningom reglera inkomsterna uppåt för dem, som hjälpa oss att bearbeta torfvan. Denna möjlighet mista vi dock, om man lyckas genom tullarnas borttagande skaffa ett bondeproletariat vid sidan af ett tyvärr redan existerande arbetarproletariat.

Herr talman! Då jag omöjligen kan godkänna utskottsmajoritetens skäl för denna tullnedsättning och då jag anser motionens godkännande vara särdeles ödesdigert för den jordbrukande befolkningens ekonomiska bestånd, ber jag att få yrka afslag å såväl motionen som utskottets motivering och kläm.

I detta anförande instämde herrar *Jonsson* i Hökhult, *Engqvist*, *Dandenell*, *Säfsstrand*, *Nilsson* i Linnås och *Andersson* i Milsmaden.

Herr Bäckström: Herr talman, mina herrar! Då den fråga, som nu är före, gäller Norrland och icke minst öfre Norrland, känner jag mig uppfordrad att yttra några ord just för att gifva tillkänna, hvad befolkningen däruppe tänker i denna sak.

Att befolkningen däruppe i allmänhet icke är tullvänlig, behöfver jag väl icke upplysa om, men då det gäller lifsmedelstullar i allmänhet, hvilka trycka så godt som alla i Norrland — ja, till och med breda lager af mellersta och södra Sveriges inbyggare — få vi taga saken med jämnmod och tänka som så: delad sorg är half sorg. Men när det blir fråga om fläsktullen, må ingen förundra sig, om norrlänningen stämplrar den som rent af förhatlig. Detta innebär icke detsamma, som att norrlänningen icke vill ha god handelsbalans, vill se våra inhemska näringar blomstra och utveckla sig, visst icke. Men genom denna tull, som träffar ett lifsmedel, som nästan uteslutande begagnas af Norrlands fattiga skogsarbetare, få dessa årligen, utom alla

*Angående
tullen å fläsk.*
(Forts.)

andra indirekta skatter i form af tull å spannmål m. m. och direkta skatter till stat och kommun, erlægga bortåt $\frac{1}{2}$ miljon årligen till statskassan. Det är sannerligen ett belopp, som med hänsyn till de betalandes ekonomiskt svaga bärkraft och jämförelsevis ringa antal sannerligen icke betyder föga utan tvärtom är ett ofantligt belopp. De betungade anse, att staten utan stöd af billighet och rättvisa pålagt dem detta ok, afpressar dem dessa summor till lättnad för skattdragande i bättre situerade delar af vårt land.

»Ja, det kan ju så vara,» säga anhängarna af fläsktullen, »den verkar nog inte så jämnt eller rättvist. Det är nog sant, att de norrländska skogsarbetarna få lida af densamma på visst sätt, men då fläsktullen är nödvändig för den inhemska fläskproduktionen och för att den skall utvecklas på rätt sätt, och skogsarbetarna genom att lära sig begagna svenskt fläsk i stället för amerikanskt kunna undslippa tullen, så är ingen ändring i tullsatserna hvarken möjlig eller behöflig.»

Ja, mina herrar, om en norrlandsrepresentant kunde komma inför sina kommittenter med en så ytlig förklaring och den blefve godtagen, då vore ju saken därutinnan ganska enkel, och för egen del finge han väl resignera med tanken: »Bären hvarandras bördor!» Men vet ni, mina herrar, hvad norrlandsarbetaren, som med mycket intresse följer med allt i tidningarna, icke bara by-historier och politik, utan också prisnoteringar, hvad han säger om påståendet, att fläsktullen är nödvändig för den inhemska fläskproduktionens vidmakthållande? Jo: Försök inte att inbilla oss hvad erfarenhet, statistik och tydliga fakta bestämdt motsäga. Den inhemska fläskproduktionen visar de sista åren ett storartadt uppsving, icke genom en som skydd betydelselös tull, utan tack vare ett gagnrikt arbete från såväl det allmännas som enskildes sida för en rationell svinskötsel; exporten af fläsk öfverstiger år efter år mer och mer importen, och tullen kan då icke inverka på priset å det inom landet producerade fläsket, enär priset på detta bestämmes af marknaden inom de land, där den svenska fläskexporten har sin största afsättning; utländsk konkurrens är nog icke att befara, då fläskpriset i Danmark, som ligger oss närmast, under de senare åren i allmänhet varit högre än i Sverige. Han tillägger, att den svenska fläskproduktionen står således oberoende af den nu gällande tullen, som därför utan någon skada kan tagas bort; han säger slutligen, att det här, om man drager än aldrig så mycket siffror och motbevis, gäller enbart en finanstill.

Är icke detta hans resonemang riktigt? Därom äro meningarna delade; men jag för min del anser, att hans resonemang är fullt ut lika vederhäftigt som reservanternas svartmålningar och olycksprofetior om vådorna för den inhemska fläskproduktionen genom import af ryskt och danskt fläsk och blifvande

afsättningssvårigheter för våra fläskproducenter m. m. dylikt. Värnandet af fläsktullen af öm omtanke för våra småbrukare, såsom det heter, låter ju bra, men när detta i verkligheten, såsom vi tro i Norrland, icke innebär stort annat än ett slags näring och stöd för en ingrodd villfarelse bland åtskilliga af fläskproducenterna nere i landet, som tro på fläsktullens nödvändighet, så vill jag säga, att de som hålla på fläsktullen, därför att småbrukarna anse den behöflig, för att de skola kunna drifva sin svinafvel, i stället borde upplysa småbrukaren om, att en nedsatt fläsktull icke är till skada för hans näring men till stort gagn för dem i öfre Norrland, som äro hänvisade till att använda amerikanskt fläsk.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Och sedan, mina herrar, hvad tycka våra norrländska skogsarbetare om det där vänliga rådet, att de skola lära sig att begagna svenskt fläsk i stället för amerikanskt? Jo, de le och säga: »Precis som när den blinde talar om färger».

Utskottets uttalande vittnar om större förståelse och sakkännedom. Till bekräftande af hvad utskottet sagt vill jag nämna, att jag i förgår ifrån en inlandsocken i Västerbottens län, en af de mera burgna socknarna, fått uppgifter, som just bestyrka hvad utskottet uttalar. Där säljes det årligen omkring 250 lådor à 230 kg. amerikanskt fläsk, d. v. s. cirka 57,500 kg., dragande en tull på bortåt 11,500 kronor, då däremot svenskt fläsk icke föres i handeln mer än ytterst ringa och genom bygdens slaktare, som sälja mindre poster i färskt eller rökt skick. Salt hemfläsk användes väl i hemmen, men ytterst ringa för provianteringsändamål, enär det är föga hållbart och icke alls njutbart i graft tillstånd, en form hvori skogsarbetaren ofta använder det amerikanska fläsket. Han är därför ofrånkomligen hänvisad till att skaffa sig amerikanskt fläsk för provianteringen, och till följd af dess större drygheit behåller det gärna sin terräng äfven i hemmen. Arbetarna hafva funnit, att 1 kg. amerikanskt fläsk, äfven om det kostar något mera, är väsentligt drygare än lika mycket af det svenska, men särskildt för provianteringsändamål är det amerikanska fläsket i dessa bygder en vara, som icke kan ersättas af någon annan. Detta dristar jag, som är uppe från dessa bygder, påstå gentemot den föregående ärade talaren, som hyste annan mening. Mitt påstående bekräftas tydligt däraf, att den fattige skogsarbetaren, som minsann fått lära sig beräkna och spara, köper amerikanskt fläsk, äfven om det kostar 10 eller 20 öre mer än svenskt.

Nu framhålla visserligen reservanterna, att kraftiga ansträngningar börjat göras för att inom landet framställa en vara, som i nämnda afseende skulle bli fullt jämnställd med den amerikanska. Ja, detta kan ju tyckas hoppfullt, men det talet har förts sedan 1880-talet, och då ännu ingenting af betydelse åtgjorts, kan man ställa sig undrande och spörjande. För öfrigt hafva i dessa dagar fullt sakkunniga framhållit, att det är omöj-

Angående tullen å fläsk. (Forts.) ligt för den svenska fläskproducenten att framställa en vara jämförlig med den amerikanska till ett rimligt pris. Den svenska svinuppfödaren måste, för att med fördel kunna afyttra fläsk till gängse pris, i allmänhet slakta djuren, då de nått en vikt af upp till 130 kg., men jag får säga herrarna, att af sådana slakt-djur blir det sannerligen icke något amerikanskt fläsk, varan må vara färsk, saltad eller lagrad aldrig så mycket.

Då förhållandena enligt reservanternas egen uppgift ej tyda på att vårt land har att frukta någon öfverimport af billigt amerikanskt fläsk — danskt och ryskt behöfva vi nog ej heller rädas för — då de svenska fläskproducenterna alltjämt ha att motse god afsättning på den engelska marknaden, då erfarenheten visar å ena sidan, att det amerikanska fläsket har åtgång i Norrland, om det än är väsentligt dyrare än det inhemska, och å andra sidan att det amerikanska fläsket kan vara billigare än det svenska utan att därför tränga undan detsamma, och då förhållandena sålunda icke ge något verkligen hållbart skäl för, såsom framstälts från tullvänligt håll, att genom tull fördyra en för våra ekonomiskt trängda skogsarbetare, man skulle kunna säga, oersättlig nödvändighetsvara vid deras arbete att tillgodogöra staten landets skogsmiljoner, så anser jag rättvisa och billighet kräfva, att fläsktullen i enlighet med motionens yrkande helt borde borttagas. Men då ett sådant yrkande nu icke äger några utsikter till framgång, ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Jag vill ännu tillägga några ord. I en af hufvudstadstidningarna med tullskyddsvänlig färg lästes här om dagen följande: »Ingen har haft skada af nuvarande tullsats, otaliga enskilda samt landet i sin helhet har haft gagn däraf. Hvarför skall den då ändras? Af hänsyn till de jämförelsevis få norrländska skogsarbetarna? Skall man våga hänsyn mot hvarandra, borde hänsynen till de många fler svinuppfödarna våga tyngre, i all synnerhet som dessa förvisso samt och synnerligen äro fast öfvertygade om att nuvarande tullsats ensam möjliggjort deras näring och att denna skall gå tillbaka i mån som tullen nedsättes eller försvinner. Beträffande skogsarbetarna äro för öfrigt två ting att beakta: först, att äfven deras kraf snart kan fyllas af svenskt fläsk, billigare än det, de nu förtära, och för det andra, att ej ens tullens borttagande kan garantera dem att få sitt amerikanska fläsk billigare än nu. Det är nämligen så, att amerikanerna själfva i allt högre grad konsumera sitt fläsk, och deras minskade export stiger i pris. Egentligen har alltså ingen människa i landet utsikt att få någon som helst fördel af en tullnedsättning.»

Ja, mina herrar, kan man tänka sig ett mera ihåligt försvar för en sjuk sak! »Ingen har», säges det, »haft skada af nuvarande tullsats. — Egentligen har alltså ingen människa i landet utsikt att få någon som helst fördel af en tullnedsättning.»

— Ja, så står det verkligen skrivet i tidningen; men hur är det i verkligheten? Jag vill bara anföra ett litet exempel ur högen.

En skogs- och flottningsarbetare i Åsele förtjänar under gynnsamma omständigheter 3 kronor 50 öre per dag under bästa tiden eller omkring 800 kronor per år. I skatter, utom de till staten, måste han erlægga 29 kronor 10 öre. Men då han uppgifves i genomsnitt köpa ungefär 3 kg. amerikanskt fläsk per vecka, så utgör bara tullen för detta, med samma beräkning året rundt, en summa af 31 kronor 20 öre per år, d. v. s. 1 krona 10 öre mer än nyssnämnda skattebelopp. Det vill med andra ord säga, att den fattige skogsarbetaren får endast genom fläsktullen utgöra sin årskatt två gånger per år. Jag kan också taga ett exempel från Sorsele socken. En skogs- och flottningsarbetare uppgifves där förtjäna 500 kronor per år. Fläsk kostar där omkring 1 krona 50 öre per kg. Under antagandet, att också han förbrukar 3 kg. per vecka, d. v. s. något mindre än $\frac{1}{2}$ kg. per dag, hvilket väl ej får anses orimligt, då man vet dessa människors matsedel, å hvilken fläsk, fläskpannkaka och kaffe äro stående rätter, ger han då ut bara för fläsk 234 kronor per år, d. v. s. nära hälften af sin årsinkomst, af hvilken ensamt fläsktullen slukat en sextondedel. Det kan ju synas öfverdrifvit detta, och för en del personers vidkommande kan det också så vara. Men huru kan man ha panna påstå, att ingen haft skada af den tullen! Jag skulle så innerligt unna den som skref de där orden och hans meningsfränder att för åtminstone ett år byta plats med skogsarbetaren. Tro ni icke mina herrar, att skribenten och hans meningsfränder efter den kuren skulle få annat ljud i skällan?

Och så talas det om, att man »skall väga hänsyn mot hvarandra». Det är just ett vackert vägande af hänsyn mot hvarandra af tullvännerna, då man för att stödja tullsystemet och en del svinuppfödarens inbillade mening, att den nuvarande tullsatsen ensamt möjliggjort deras näring och att denna skulle gå tillbaka i den mån tullskyddet indrogs eller nedsattes, pålagt den norrländske skogsarbetaren en så orimligt tryckande extra skattebörd, ehuru han — för att bara nämna en svårighet — då andra köpa sitt fläsk för 80 à 90 öre eller 1 krona måste betala 1 krona 25 öre till 1 krona 50 öre pr kilogram. Ehuru bönder och småbrukare där uppe i Västerbottens län i icke så ringa mån bedriva svin-skötsel och fläskproduktion — Västerbottens län är däruti jämförligt med Göteborgs och Bohus län och öfverträffar exempelvis Blekinge län och Gotlands län — så torde bland våra fläskproducenter, de må annars vara aldrig så rättrogna högermän, knappast finnas en, som vid vägande af hänsyn finner fläsktullen rättfärdig. Det kan man väl aldrig kalla vägande af hänsyn, då man för att stödja den bärgade och burgne, jag höll på att säga, rycker brödbiten från hungrande små i de många fattiga skogsarbetarehemmen i Norrlands obygd.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Angående
tullen & fläsk.
(Forts.)

Mina herrar, tullen i fråga trycker ju, såsom alla måste medgifva, synnerligen ojämnt och orättvist, och om dess nödvändighet äro meningarna delade. Men *om*, jag säger *om*, den inhemska fläskproduktionen verkligen behöfver stöd, kan detta då icke erhållas på något annat mera mänskligt sätt än genom att hjärtlost pungslå just de norrländska skogsarbetarne.

Jag tror icke, att någon i denna kammare vill föra ett sådant tal som det man stundom hör, att då staten lägger ned i Norrland till järnvägar och landsvägar så många miljoner kronor årligen, det är ett ringa vederlag, om norrlänningarna betala litet extra genom fläsktullen, ty att just af de fattigaste där uppe, som kanske ha minsta fördelen af landsvägar och järnvägar, taga afbetalning på statsbidragen, det vill väl ingen bland oss gå med på.

Jag begär, mina herrar, inga företrädesrättigheter eller privilegier, inga nådegåfvor för arbetets prøfvade söner i min kära hembygd, jag begär endast en enkel gård af rättvisa i den sak det nu gäller. Det är ifrån tusende hem där uppe i Norrlands djupa skogar, man i dagarna har blicken förtröstansfullt riktad på er, och jag hoppas icke förgäfves.

Herr Henrikson i Heberg: Herr talman, mina herrar! Jag kan mycket väl förstå motionärens motiv med denna motion, att han genom afskaffande af fläsktullen trott sig hindra stegring i denna del af lifsförnödenheterna till fromma för de små i samhället och för dem som behöfva köpa. Men jag undrar ändå, om icke motionären denna gång stött något på patrull. I min hemort har under de senaste åren uppfödningen af svin tilltagit i ganska väsentlig grad, men det är icke så mycket de större jordbrukarne utan mera de mindre landtmännen, våra småbrukare, egnahemsinnehafvare, våra torpare och äfvenså statare, särskildt dessa senare på de större gårdarne, hvilka hafva en del af sin lön in natura, uppföda i regel, utom hvad de själfva behöfva till sitt hushåll, ett par tre svin om året till afsalu. För dem är det af mycket stor betydelse, om priset skulle reduceras några öre. Nu har det sagts, att med den stora export vi nu ha, kommer, i händelse fläsktullen skulle afskaffas, priset icke att reduceras. Ja, det må nu så vara; men jag undrar, om icke detta påstående kan betecknas som något djärfvt. Jag tror icke, att det är någon här i kammaren, som vill gå i borgen för det samma. Vi kunna väl ändå tänka oss ett prisfall i England, som kan föranleda våra grannar att under ogynnsamma förhållanden kasta öfver en öfverproduktion på vårt land. Att detta skulle inverka på fläskpriset, är alldeles tydligt, liksom ock att det skulle bli till skada för dem, som jag nyss nämnde, och för landtmännen i allmänhet. Då jag är af den åsikten, att man icke kan undvara fläsktullen, och då jag anser det vanskligt att rubba den-

samma, ber jag, herr talman, att få yrka afslag å motionen och bifall till den af herr Vennersten m. fl. afgifna reservationen.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Med herr Henrikson i Heberg förenade sig herrar *Olsson* i Tyllered, *Westman* och *Lorentzon*.

Herr Olausson: Herr talman, mina herrar! Här har så många talare redan förut uppträdt och yrkadt afslag å föreliggande motion, att det måhända torde vara öfverflödigt för mig att säga något i denna fråga. Men då jag fått ordet, så ber jag få begagna det i och för några korta erinringar.

Utskottet har framhållit såsom hufvudsakligt skäl för en sänkning af tullen, att norrlänningarne behöfva amerikanskt fläsk och att de således icke kunna vara belättna med det svenska fläsket, äfven om det är stor produktion på området. Om man ser på importsiffrorna för amerikanskt fläsk, finner man, att hela Norrland 1907 behöfde icke mindre än 6 miljoner kg., medan man 1910 kunde nöja sig med 1 miljon kg. amerikanskt fläsk och 1911 hade en förbrukning af 2 miljoner kg. Man finner af dessa växlande siffror, att importen af amerikanskt fläsk icke motsvaras af något så permanent behof i fråga om Norrland, utan då det är billiga priser för det amerikanska fläsket, så importeras större mängder däraf, medan däremot, då dessa priser stå högt, man nöjer sig med mindre kvantiteter och sålunda håller sig mera till det egna landets vara.

I Bohuslän använde sjömännen och fiskarena för cirka ett tiotal år sedan i stor utsträckning amerikanskt fläsk. De trodde nämligen då, att de icke kunde känna sig tillfredsställda med det svenska fläsket, utan att de måste ha amerikanskt. Detta var för dem en nödvändighetsvara. Men under de följande tio åren ha åsikterna bland ifrågavarande befolkning, kan jag säga, blifvit fullständigt omkastade. Det finnes numera icke en af dem, som använder amerikanskt fläsk. Man finner det svenska fläsket vara fullt tillfredsställande och inser, att man mår lika bra af svenskt som amerikanskt fläsk. Jag tror därför, att äfven hvad de norrländska skogsarbetarna vidkommer, man skulle godt kunna nöja sig med svenskt fläsk. Och om de svenska insaltarna lade an på att göra detta fläsk så hållbart, som det amerikanska fläsket är — något som enligt mitt förmenande vore en lätt sak för dem att göra — tror jag, att behofvet af amerikanskt fläsk för Norrland helt och hållet skulle kunna uteslutas.

Nu har äfven här blifvit sagdt, att det svenska fläsket icke produceras i den storlek, som är behöflig för dessa norrlänningar. Men vi ha dock från Bohuslän en statistik, som visar, att det där produceras det största fläsk i hela Sverige. Jag tror, att man kan vara öfvertygad om, att det skulle kunna gå för sig, att i

Angående tullen å fläsk. de orterna producera fläsk, som skulle vara fullkomligt tillfredsställande äfven för det norrländska behovet.
(Forts.)

Jag begärde egentligen ordet, då herr Larsson i Klagstorp talade i denna fråga. Han påstod då bland annat, att de utländska fläskprisen icke alls kunde inverka på de svenska fläskprisen. Ja, jag får verkligen uttrycka min förvåning öfver ett sådant uttalande, Ty det är aldeles uppenbart, att, om den utländska fläskmarknaden skulle gå ned till mycket låga priser med därpå följande import af utländskt fläsk i Sverige, så måste ovillkorligen de utländska fläskprisen inverka, då ju den utländska varan kan täcka äfven den svenska marknadens behof. Det är en sak, som är så klar, att jag tror den icke ens behöfver bevisas, och vi hafva också föregående år ett färskt exempel därpå. Hvad tro herrarne orsaken var till, att fläskpriset på den svenska marknaden det året sjönk ned ända till 70 öre pr kg. för svenskt fläsk? Jo, det var den amerikanska marknaden, som helt säkert var bestämmande med afseende på de låga svenska priserna. Om vi se på statistiken, så finna vi, att vid midten af 1911 föll det amerikanska fläsket i pris med cirka 30 öre pr kg., mot hvad det varit samma tid året förut. Detta gjorde, att de svenska importörerna öfversvämmade hela Norrland med den amerikanska varan, och de lyckades därigenom uppdrifva importen från 1 miljon till $2\frac{1}{4}$ million kg. Det var denna starka import af amerikanskt fläsk, som gjorde, att de svenska afnämarna i höstas icke kunde få afsättning för svenskt saltadt fläsk, och det var helt säkert dessa låga amerikanska pris som gjorde, att svenska producenter måste sälja till så lågt pris under förliden höst. Ingen kan producera fläsk för 70 öre pr kg. utan att göra förlust. Vi ha således så sent som under föregående året slående bevis på, hvart det kan leda för svenska producenter, om fläsktullen sänkes. Hade redan då fläsktullen varit sänkt, så kanske priset gått ned ända till 55 eller 60 öre pr kg. saltadt fläsk, och förlusten hade då varit ännu större än den verkliga blef.

Nu säger man, att man kan experimentera och se, hur det verkar med en tull af 12 öre. Ja, 1892 försökte vi äfven med det experimentet. Men hvad blef följden? Jo, 1895 gingo priserna i Sverige ned ända till 40 och 50 öre kg., och de svenska producenterna måste lida förlust och insågo, att de icke längre kunde producera fläsk med fördel. 1896 måste äfven Riksdagen återigen höja tullen till 20 öre, och det bakslag som inträffade gjorde, såsom förut nämnts från denna plats här, att under de 5 påföljande åren importerades omkring 10 miljoner kg. fläsk pr år.

Jag skall icke längre uppehålla tiden, då så många talare äro anmälda, utan sluta med att yrka bifall till reservanternas förslag.

Herr Olofsson i Ävik: Herr talman! Fränsedt min upp-

fattning om tullfrågor i allmänhet, tar jag mig friheten uttala några synpunkter, som äro för mig afgörande i föreliggande fråga. När lifsmedelstullarne infördes här i landet, uttalades med kraft från frihandelsvänligt håll, att detta skulle bli en orättvisa mot arbetarne. Då svarades å andra sidan från protektionistiskt håll, att det skulle det nog icke bli, ty på grund af tullarne skulle arbetsgifvarne också få råd att bättre betala arbetarne, och på det sättet skulle arbetarne icke blifva lidande. Jag tror verkligen, att så skedde, och detta kanske i högre grad, än många beräkna. Jag tror nog, att arbetarne i allmänhet förstodo, att här gällde det att taga valuta på annat håll. Men hvad som därvidlag framstod för åtskilliga var nog den omständigheten, att dessa lifsmedelstullar i alla fall verkade synnerligen orättvist gentemot arbetarne på grund af den omständigheten nämligen, att om af två arbetare, som hade precis samma aflöning, den ene var ungarl och den andre hade stor familj, så blef det naturligtvis en oerhördt mycket större skattebörd för den, som hade familj, än för den, som ingen familj hade.

Det nu föreliggande förslaget har tillkommit, såvidt jag kan se, och äfven efter hvad man kunnat höra här i afton, med tanke på skogsarbetarne i Norrland. Jag får säga, att jag hyser så varma sympatier för dessa arbetare, som någon i denna kammare och inser, att de ha ett så ofantligt hårdt arbete där uppe i dessa skogar, men jag kan dock icke förstå, att dessa arbetare äro lifegna, utan att de måtte kunna göra upp om sitt arbete liksom andra. Och jag hoppas det blir de, som äga skogarna, som få betala denna fläsktull, som dessa arbetare icke kunna undgå. För min del kan jag icke se saken annorlunda, ty det är väl icke ändå så, som herrarne påstå här, att vi, som stå emot denna tullsänkning, skulle rikta oss emot arbetarne i Norrlands skogar. Jag tror icke, att någon här i kammaren har den uppfattningen, utan anser, att om skogsarbetarne däruppe i Norrland icke kunna undvara det amerikanska fläsket, så är det skogsägarnes skyldighet att betala denna skatt, och jag förmodar, att de äfven göra det. Läger man frågan på den bogen, då får man icke göra gällande sådant, som en föregående ärad talare försökte göra. Jag tror, att det nog är bäst att icke lagstifta här under känslöstämningar utan med förståndet och eftertanken och rättvisan framför oss.

Det har sagts mig, att man på visst håll tror, att det är de stora svinuppfödarna här i landet, som ha den största fördelen och den största glädjen af denna tull. Så är ingalunda förhållandet enligt mitt förmenande. För de stora svinuppfödarna är det sannerligen en lätt sak att exportera sin vara på grund af den stora massa svin, som de kunna försälja samtidigt, och detta äfven om de ha sin verksamhet långt aflägsen från de stora slakterierna. För dem går det lätt för sig att skicka vagns-

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Angående tullen å fläsk. laster svin till de stora slakterierna, och i allmänhet exportera dessa sitt fläsk också, hvilket är alldeles naturligt, då fläskpriserna stå så som de göra. Det visar äfven exportsiffrorna.
(Forte.)

Men det finnes andra kategorier, de s. k. småbrukarne, som äfven blifvit omtalade här i afton, och som i många fall visas ett särskildt tillmötesgående här i denna kammare. Men i denna fråga tycks man verkligen icke förstå deras intressen. De ha under de senare åren i allmänhet, åtminstone i den trakt jag tillhör, försökt sig på med att uppföda svin och äfven lyckats ganska bra. De känna sig också belättna med detta arbete. Men för dem är det absolut omöjligt att få svinen till de stora slakterierna — med undantag för dem naturligtvis som bo i närheten af dessa — utan de måste försälja sin vara på den inhemska marknaden. Jag har visserligen sett, att det vid större järnvägsstationer förekommit, att upphandlare köpa upp och sedan sälja till de stora svinslakterierna. Men det kan man ju förstå, att dessa mellanhänder taga en ganska god del af den lilla förtjänst, som småbrukaren själf så väl behöfver. Det är således gifvet, att dessa småbrukare nog se upp till denna kammare lika mycket i kväll — som en annan talare påstod, att andra gjorde vid detta tillfälle — huru vi komma att handla. Just dessa småbrukare ha för närvarande svinuppfödning såsom en mycket, mycket viktig binäring. Och det finnes äfven på många håll till och med statkarlar, som uppföda svin till försäljning, hvilket är lämpligt för dem, om de ha mycket spannmål och skummjolk i stat. Då de därtill hafva hushållsaffall, så är detta särskildt fördelaktigt för dem. För dessa är det gifvetvis en fördel, om tullen finnes kvar.

Det är tydligt, att vi måste stå ganska nära gränsen, då dock, som statistiken visar, vi importerat fläsk under de senare åren äfven från Tyskland, Danmark och Norge. Visserligen äro partierna små, men det visar dock, att vi stå nära gränsen, så att då prisfall äger rum t. ex. i Danmark, riskera vi att få det danska fläsket öfver oss; naturligtvis då icke prima fläsk, ty danskarne hålla ganska styft på att hålla märket så högt som möjligt i England, och detta prima fläsk kommer därför icke hit.

Jag vill nu erinra om, att dessa småbrukare och landtbrukare i allmänhet tyngas ofantligt af det tullsystem, som medföljde, då lifsmedelstullarne pålades, nämligen af industritullarne. De kunna icke komma åt någon enda landtbruksmaskin, icke ens en grepe eller en spade, utan att den är belagd med tull. Man har äfven talat om, att tullskyddet varit väl afvägt, och det må så vara. Men skall man nu taga denna enda tull som småbrukarne ha någon fördel af, taga den i första hand? Är det rätta sättet? Enligt mitt begrepp är det det icke. Vi borde väl åtminstone samtidigt sänka eller minska någon tull, som ligger dem till last. Ty man kan icke säga, att de ha någon nytta af spannmåls-

tullarne. Det ha möjligen de större landtbrukarne, men rakt icke de små. Jag hade förr väntat mig, att man hade velat sänka mjöltullen eller sockertullen. Då hade jag varit den förste att följa med. Men nu måste jag, herr talman, yrka afslag å såväl motionen som utskottets betänkande.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Herr Ekerot: Herr talman, mina herrar! Jag kan icke underlåta att yttra några ord i denna fråga, då det är åtskilligt att tala om ännu, som icke är tillräckligt berördt. Jag vill först och främst konstatera, att många af ledamöterna här tyckas anse denna fråga vara af underordnad betydelse för jordbruket och af mycket större betydelse för konsumenterna. Jag anser, att denna uppfattning är oriktig, därför att vi för närvarande befinna oss i en sådan ställning med vår svinskötsel, att vi visserligen hoppas, att den skall gå framåt, men vi äro ännu i en sådan ställning, att den kan gå tillbaka igen. Det är icke så många år sedan svinskötseln stod på en mycket osäker grund. Det var senast 1906, då den var färdig att gå alldeles under på grund af just det amerikanska fläsket, som man i kväll icke vill tillmäta någon som helst betydelse för vår svinskötsel. Det året stod det amerikanska fläsket i genomsnitt 25 öre under det svenska, och det var till och med en månad, enligt den statistik utskottet lämnat, då det amerikanska fläsket stod 34 öre under den svenska noteringen. Det var icke heller förvånansvärdt, att det under sådana förhållanden skulle bli storartad import.

Det är två saker, som inverkar på den svenska svinskötseln. Det är dels importen från utlandet och dels de oordnade afsättningsförhållandena inom landet. Importen från Amerika har ju växlat, och siffror ha redan anförts, hvarför jag icke skall säga något vidare om den saken. Jag ber endast få konstatera, att det varit en ständig vågrörelse. Än har importen gått uppåt, och än har den sänkt sig till ett ganska litet minimum för att sedan åter stiga. Och jag vill här påpeka, att den amerikanska importen är icke beroende på oss, utan den är beroende på, huruvida Amerika får ett öfverskott af fläsk att exportera eller icke. Får Amerika ett sådant öfverskott, så ha vi det här, och har icke Amerika något öfverskott, så få vi icke heller något fläsk från Amerika, ty amerikanerna skola ju lefva själfva i första hand, och exportera öfverskottet, om något sådant finnes. Det är den synpunkten vi måste tänka på. Frågan är icke, om vårt folk vill äta amerikanskt fläsk eller icke, ty få vi in det, så äter folket det. Det är icke mer än tio år sedan vi importerade fläsk i en mängd af öfver 12 mill. kg., som det i kväll med siffror visats.

Den andra faktorn, som påverkar vår svinskötsel, är, som sagdt, de oordnade afsättningsförhållanden, som vi haft och fortfarande hafva här i landet. När vårt behof af fläsk blifvit fylldt,

*Angående
tullen å fläsk.*
(Forts.)

hafva priserna sjunkit, och då har vår svinafvel gått tillbaka. Så ha priserna stigit igen och därmed har svinskötseln tagit ny fart. På det sättet har det gått upp och ned i kortare perioder än den i det föregående omnämnda, hvilken vi skulle kunna kalla den amerikanska perioden. Emellertid kommer denna fråga i ett annat läge, så snart man får afsättningen ordnad för den engelska marknaden, dit vi i allmänhet vändt oss för att skaffa oss afsättning. Men därför fordras en särskild beredning af fläsket vid ganska dyrbara slakterier. Så snart sådana slakterier komma till stånd, så kommer äfven den trakt, där de ligga, att vara mindre beroende af fläsktullen. Men det fordras, för att sådana slakterier skola komma till stånd, en viss utveckling af svinskötseln, ty de kräfva icke blott tillräckligt anläggningsskapital cirka 150,000 kronor utan äfven en tillräcklig svinstam. För att bygga sådana exportslakterier fordras i regel 8 å 10,000 svin om året. Svinskötseln är nu i ett mycket glädjande framåtgående öfver hela vårt land, Norrland icke minst. I samma mån som sådana slakterier anläggas, i samma mån går också svinskötseln framåt, och då aflyftes tullen för fläskkonsumenterna.

Men sedan vi nått så långt kommer en annan fråga, konsumentfrågan. Det kan komma en dag, då konsumenterna komma att kräfva skyddstull för att här behålla det bättre svenska fläsket, så att icke detta går till utlandet för att ersättas med mindervärdig utländsk vara. Det har gått så med äggen och äfven andra landtbruksprodukter, och det kan gå därhän äfven i förevarande fall, särskildt därför att vi ha att vänta import från Ryssland. Ty Ryssland går snabbt framåt i jordbrukshänseende, men lämnar naturligtvis till en början en mindervärdig vara.

Om det skulle komma en ny störtväg af amerikanskt eller annat fläsk, så kommer denna att beröfva oss den lilla marknad vi ha inom landet, och där svinskötseln icke kommit till någon större utveckling, utan intar en mycket osäker ställning, där kommer den att gå under. Och då är det särskildt Norrland och mellersta Sverige det gäller. Äfven norra Skåne beröres något af denna fråga, därför att denna landsända ännu icke har sin slakterifråga ordnad. Södra Skåne däremot beröres icke af detta, ty där äro slakterierna redan i gång. Vi kunna säga, att det är, som om vi hade en mur uppförd kring vårt land, men att vissa trakter ligga högre än muren, större delen lägre än denna. Nu vill man sänka denna mur. Men då komma de trakter, som ligga lågt, att utsättas för öfversvämning. Och det är något som vi borde akta oss för, särskildt som — jag vill slå fast detta — svinskötseln är en af de bärande näringsgrenarne, just då det gäller vår småbruks- och egnahemsrörelse. Ty med den kannedom jag har om förhållandena i Skåne vågar jag uttala, att om vi icke hade svinskötseln som ett stöd för vårt jordbruk, så kunde i kargare trakter våra jordbrukare knappast

existera, eller åtminstone kunde jordbruket där icke bli lönande eller gå framåt. Och det är just i de trakter, egnahemsrörelsen haft framgång. Skall jordbruket i mellersta Sverige och Norrland lämna någon afkastning, så att jordbruket verkligen blir lönande och bärande, då måste det vara förenadt med svinskötsel. Svinskötseln måste vara med, ty det har visat sig, att vid små jordbruk har den lämnat nästan lika stora inkomster som ladugårdsskötseln.

Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)

Under sådana förhållanden — äfven om jag tänker på de norrländska skogsarbetarne och deras kraf — vågar jag säga, att det är ett djärft experiment att sänka tullskyddet nu. Om vi få några år på oss, så blir det rågot helt annat. Men nu äro vi i ett farligt läge. Ännu kunna vi gå tillbaka. Ännu kan icke vår svinskötsel anses ha växt sig så fast öfver hela vårt land, att vi icke böra vara försiktiga.

Jag skall med detta lilla yttrande, herr talman, be att få yrka bifall till den af herr Vennersten m. fl. afgifna reservationen.

Häruti instämde herrar *Lindman, Andersson* i Höckerum, *Pettersson* i Bjälbo, *Vahlquist, Isaksson, Andersson* i Hägelåkra, *Formander, Sjöberg* i Säfsjö, *Andersson* i Knäppinge, *Holmdahl, Jönsson* i Boa, *Nilsson* i Bonarp, *Erlansson, Jönsson* i Slätåker, *Sommelius, Lemke, Lundström* i Göteborg, *Svensson* i Saläng, *Lundblad, Gustafsson* i Örebro, *Anderson* i Arvika, *Sandberg, Svensson* i Skyllberg, *Andersson* i Fallsberg, *Magnusson* i Tumhult och *Olsson* i Blådinge.

Herr Jönson i Refvinge: Herr talman, mina herrar! Jag är för min del öfvertygad om, att om de herrar, som med sådan ifver uppträdt till förmån för den nuvarande fläsktullens bibehållande, mycket öfverdrifva betydelsen af denna tull. Herr Ekerot t. ex., som nyss hade ordet, tog i, som om det skulle gälla lifvet för hvarenda gris här i landet. Jag förstår öfver hufvud taget icke, hur man kan tillmäta denna tull en så utomordentlig betydelse för vår inhemska svinskötsel, när vi faktiskt exportera flera gånger mera fläsk än vi importera. Det säger sig ju då själf, att hvad våra svenska svinuppfödare beträffar, så är det de engelska priserna, som äro afgörande i fråga om de priser de under sådana omständigheter erhålla för sin vara.

Vidare nämnde herr Ekerot om, att om man t. ex. får en mycket stark öfverproduktion af fläsk i Amerika, så skulle amerikanarne genast kasta hela detta öfverskott på oss. Hvarför skola de kasta hela detta öfverskott just på oss? Kan man icke antaga, att om det blir ett sådant prisfall, så beröres fläskmarknaden i hela världen däraf, då fläsk är en världsartikel, och då faller ju priset äfven här, oafsedt om vi ha denna tull eller ej.

Vidare har det talats om faran för import af mindervärdigt

Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)

fläsk, om vi sänka tullen, och jag förmodar, att man i andanom skådar en import af danskt suggfläsk. Jag vill dock säga, att detta sekunda fläsk tål absolut icke en tull af 12 öre pr kg., ty i allmänhet håller sig det fläsket 20 öre lägre i pris än prima fläsk. Om då tullen är 12 öre, så tror jag icke det är någon fara för import af mindervärdigt fläsk. Endast prima vara tål en så pass hög tull, hvarför det såvidt jag kan se icke finns någon risk för import af detta sekunda fläsk, som det talats om.

Så säger man vidare, att man behöfver denna fläsktull såsom skydd mot prisfall, mot häftiga kriser på fläskmarknaden, men för min del vill jag säga, att jag tycker det är bra hårdt, att de norrländska skogsarbetarna, bara för att en kris möjligtvis en gång i framtiden kan komma, skola fortfarande få betala 20 öre pr kg. i tull. Då skulle konsekvensen bli, om ett sådant resonemang vore riktigt, att man aldrig kunde sänka en tull, ty man kan ju icke veta, huru det skall ställa sig för framtiden.

Herr Olausson nämnde i sitt tal något om, att priset förra hösten var så lågt som 70 öre pr kg. Det är alldeles riktigt. Men han talade icke om, att vid samma tidpunkt det amerikanska fläsket kostade 97 öre, alltså nära 30 öre högre. Detta visar, att det svenska fläsket och det amerikanska icke äro likvärdiga varor. De, som köpa detta amerikanska fläsk, köpa det därför att de anse sig icke kunna undvara detsamma, ehuru de få betala ett vida högre pris, och den enda samhällsklass, som numera konsumerar amerikanskt fläsk, är just de norrländska skogsarbetarne och dessa endast under arbetet ute i skogarna. Jag har nu för min del aldrig smakat amerikanskt fläsk, men jag har ingen anledning att betvifla deras uppgift, som säga, att dessa arbetare under sitt hårda arbete ha behof af detta på särskildt sätt tillagade, mycket feta fläsk. När man nu säger, att vi skola själfva producera sådant fläsk, så vill jag erinra om, att äfven förut många gånger samma tal förts, men man har icke kommit någon vart i detta afseende. Det tror jag beror på den omständigheten helt enkelt, att det hos oss icke är ekonomiskt att producera sådant öfverfetadt fläsk, ty hvarje kilogram sådan öfverfetad vara blir dyrare i produktionskostnad än den halffeta vara, som vi äro vana att afsätta.

Jag tror sålunda, att vi utan minsta risk kunna bevilja de norrländska skogsarbetarne denna lättnad i fråga om fläsktullen, och jag vill särskildt pointera, att det icke här gäller att taga bort tullen utan endast att sänka den till 12 öre pr kg. Jag tror icke, att det innebär den minsta risk hvarken för import af mindervärdigt fläsk eller för prisfall på den inhemska marknaden. När dessa norrländska skogsarbetare i den stränga kylan under det hårda arbetet i skogarna vilja ha detta amerikanska fläsk, så vet jag icke, hvarför vi skulle fördyra det med just 20 öre. Jag tror, att en tull af 12 öre är alldeles tillräcklig, och

därför ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Herr Eriksson i Grängesberg: För min del är jag synnerligen glad öfver svinskötselns utveckling i vårt land, och jag skulle vara den förste att beklaga om densamma skulle gå tillbaka. Men jag har den bestämda uppfattningen, att ett bifall till den framställning jag gjort i min motion icke skulle leda därtill. Hade jag haft en annan uppfattning härom, så skulle jag under inga omständigheter velat väcka densamma. Jag ber att med ett par ord få anföra, på hvilka skäl jag stöder denna min uppfattning.

Jag kan icke finna annat, än att det är från två länder, som konkurrens med oss egentligen kan komma i fråga, och det ena landet är Amerika, det andra Danmark. Om jag då ser på de förhållanden, som råda beträffande det amerikanska fläsket, så är det två faktorer, som här spela in. Den första är varans kvalitet, och den andra är priset. Det är väl få af ledamöterna i denna kammare, som någonsin ätit amerikanskt fläsk. För min del har jag icke gjort det många gånger och jag får säga, att jag icke vill utbyta vår svenska vara mot den amerikanska. Men helt annorlunda ställer det sig för dem, som skola ligga ute i skogarna, där fläsket skall förvaras under flera månaders tid, då det svenska fläsket undergår förskämning. Därför kan ingen säga, att det amerikanska fläsket kan bli någon konkurrent till det svenska på industriplatserna och i städerna. Dessutom kan man icke peka på, att priset på amerikanskt fläsk är så lågt, att det i och för sig inverkar härvidlag. 1905 var priset synnerligen lågt, men sedan dess kan man säga, att det hållit sig ganska högt. För närvarande är priset på amerikanskt fläsk så afsevärdt högt, att det kostar i svensk hamn oförtulladt ungefär lika mycket, som svenskt fläsk kostar. Jag har i dag af en importör fått uppgift om, att det noteras 56 sh. och 6 d. per c. v. t., d. v. s. cirka 1 krona och 1 öre per kg. i svenskt mynt, hvilket gör 1 krona och 21 öre per kg. förtulladt. Det pris för svenskt fläsk å andra sidan, som våra slakterier begära, har under den sista veckan varit 95 öre. Nu begäres visst 1 krona. Då våra grosshandlare taga något mera, så kostar det väl hos dem 1 krona 5 öre eller möjligen 1 krona 10 öre. Det amerikanska fläsket är således för tullens skull väsentligen dyrare än saltadt svenskt fläsk.

Ser jag nu på den danska produktionen och den fara, som kan hota därifrån, så kan jag icke finna, att någon sådan föreligger. Om jag jämför de sista årens noteringar, så finner jag att noteringarna på slaktade hela svin, samma kvalitét i Köpenhamn varit högre än i Stockholm under de sista fyra åren. Tager jag den sista månaden i fjol, så var då noteringen i Stock-

*Angående
tullen d fläsk.*
(Forts.)

holm 5 öre lägre än i Köpenhamn. I juli månad var den 4 öre lägre, i augusti 3 öre, i september 9 öre, i oktober icke mindre än 12 öre och i november 10 öre. Sålunda ser man, att under fjolåret var fläskpriset i Danmark väsentligt högre än i Sverige.

Man kan då fråga, hvad detta beror på. Vi ha tull, men i Danmark har man icke tull. Jag kan icke förklara saken på annat sätt, än att vår produktion är ojämn. Den kommer höst och vår och har ännu icke kommit in i de gångor, som den gjort i Danmark. Och dessutom är vår export icke så jämn som exporten i Danmark. Jag kan icke gifva någon annan förklaring till, att priset i fjol sjönk så lågt.

När det gäller att se till, att våra småbrukare och våra producenter skola få skäligt betaldt för sina varor, då förefaller det mig, som om det arbete, som den nästföregående talaren, herr Ekerot, och hans kamrater utfört i Skåne och Sverige för svinodlingens befrämjande, har större nytta och betydelse för den saken, än tullagstiftningen har. Det är min fulla och fasta öfvertygelse.

Nu har herr Olausson pekat på priserna i fjol och sagt, att där ha vi ett exempel på, hur det kommer att gå, om tullen tages bort. Men nu voro priserna i Sverige i fjol höst så låga, att man kan säga, att de icke varit så låga något år förut, och det trots att vi hafva tullen. Tror någon af herrarna här, som försvarar tullen, att om vi haft en tull på 40 öre, vi haft högre pris för det? Jag påstår, att om vi också haft en tull på 60 öre, så hade priset icke varit högre för det. Och det beror på, att det är icke importen, som här inverkar, utan förhållandena hos oss, nämligen för stor öfverproduktion. Detta kan komma igen ett annat år, och då komma naturligtvis vännerna till tullen och säga: här ser ni resultatet af, att tullen tagits bort eller satts ned. Det är det, som är orsaken till, att priset gått ned. Man tänker icke då på, att hösten 1911 var det ovanligt låga priser trots tullen. Att den icke inverkade beror på, att det var större produktion i landet, än konsumtionen kunde absorbera.

Jag har här i korthet anfört några skäl, och jag kunde fortsätta med att anföra flera, hvarför jag för min del anser, att det icke är någon fara i att taga bort tullen. Jag har icke tagit del i utskottsbehandlingen af detta ärende och således icke heller deltagit i det beslut utskottet kommit till, men för min del har jag icke något annat yrkande än bifall till utskottets hemställan, fastän man kunde tycka, att det vore skäl i att gå något längre. Och att jag stannar vid yrkandet på en nedsättning till 12 öre, beror äfven därpå, att en del svinuppfödare i landet äro nervösa, och då kanske det är bättre, att man icke tager hela tullen nu, utan låter den vara någon tid, så att vi få se, huru det verkar med den lägre tullsatsen. Jag ber således, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Med herr Eriksson i Grängesberg instämde herrar Nilsson i Kristianstad, Nilsson i Tånga, Ström, Helger, Bengtsson i Göteborg, Wedin, Bergman och Viklund i Oviken.

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

Herr Månsson: Herr talman, mina herrar! Jag kommer att yrka bifall till utskottets förslag, ehuru jag helst såge, att hela tullen strökes. Jag kan, som en talare förut sade, icke förstå, hvarför man satt tullen till 12 öre. Jag kan icke förstå, hvarför det behöfves någon tull alls här liksom på andra områden. Men jag tycker dock, att när, som jag hoppas, vi gå framåt för att försöka komma ut ur den eländiga återvändsgränd, vi kommit i genom åttiotalets politik, vi då icke böra angripa bara på en enda punkt, den ena gången en industritull och den andra en jordbrukstull, utan jag tycker, att vi böra öfver lag företaga reduktioner undan för undan nedåt, konsekvent, till nollpunkten. Här talas nu så mycket om intresse och intresse. Man skulle här i eftermiddag kunnat tro, att man vore på en marknad, där man byter varor eller fördelar sins emellan. Under hela detta aftonplenium synes mig, att man schackrat om intressen, än grosshandelsintressen, än de speciella bygdeintressena, än fabrikantintressen o. s. v. Det har varit enskildas intressen och gruppers intressen, men mycket litet i det stora hela af samhällsintresse. När hela denna intressedebatt egentligen inleddes, påpekade en talare, att då en skatt, som han sade, verkade i hög grad orättvis och icke uppfyllde sitt ändamål, så ville han icke vara med om den.

Han sade, att det hade aldrig kunnat ingå i det allmänna rättsmedvetandet, att den skatt, han då talade om, skulle vara lycklig, och därför var han emot den. Nu får jag säga, att den skatt, vi just nu tala om, aldrig kunnat ingå i allmänna rättsmedvetandet, att dessa tullar icke äro någonting lyckligt, och detta gäller icke mer och icke mindre denna tull än andra tullar. Jag kan också instämma i det, som den nämnde talaren sade, om skatt på skogsafverkningskontrakten, att hvad som lofvats, när denna fläskskatt genomfördes, icke uppfyllts. Man sade, när fläsktullen genomfördes, att det här skulle växa upp en stor och stark näringsgren i detta hänseende, och man skulle på den vägen, var det meningen, distansera Danmarks svinafvel. Det gällde icke att lägga an på en praktiskt ordnad svinafvel och bättre afsättning till utlandet, utan man skulle försöka ta ut skatten af hvarandra. De, som uppfödde svinen, skulle betala skatt till godsägarna för de foderämnen, de köpte af dessa, och de andra fläskköparna skulle återigen ge skatt till svinuppfödarna, och på det sättet skulle det uppstå förmögenheter, förstå herrarna, genom att man plockade ur fickorna på hvarandra, i stället för att man skaffade pengar genom ordentligt arbete. Resultatet se vi nu. Jag skall icke läsa upp många siffror, jag skall bara ta en enda.

Angående tullen å fläsk. Vi se, att vår fläskutförsel sjönk vid tullarnas införande på 80-talet från 7,460,000 kg. året efter tullens införande ner till 500,000 kg. 1906.
(Forts.)

Jag var för en stund sedan inne i biblioteket och skaffade mig ett par upplysningar om Danmarks handel med fläsk på England. 1883 sålde Danmark till England fläsk för 6,845 pund sterling, 1886, ett par år innan vi införde tullarna, är dess export till England af fläsk 141,503 pund sterling. Så växer det undan för undan, och 1906, när vi allt som allt utförde endast en half miljon *kilogram* fläsk, utförde danskarna för 4,324,055 *pund sterling* till England, och 1908 voro de uppe vid 5,685,526 pund sterling eller 113,710,000 tyska mark.

Man ser där två skilda vägar. Å ena sidan den, som det lilla Danmark slagit in på, hvilket ordnat sina förhållanden och sitt arbete och icke är ängsligt för främmande länders billiga grödor utan importerar dessa till råmateriel i böndernas ladugårdar, där jordbrukaren jämte sitt jordbruk bedrifver förädlingsindustri, använder dessa billiga främmande majsgrödor för just fläskproduktionen och äfven för andra produkters åstadkommande, och å andra sidan ser man ett land, som stänger in sig, icke därför, att det fruktar för de främmande varorna utan därför, att de mäktiga och rika som styra det, vilja utestänga främmande varor för att kunna *tvinga på sina medmänniskor till orimliga pris de varor, som de själfva tillverkat*. Man ser där skillnaden mellan dansk och svensk politik och näringslif.

Man har här talat om — och herr Pålsson i Anderslöf var den främste talesmannen härför — hvad som kallas producenternas intressen. Hvad är då fläskproducenternas berättigade intresse? Jo, det är att få köpa sitt råmaterial fritt hvar de behaga, hvar de få det bäst och billigast. Det är deras enda *rättmätiga* intresse. Men det är *icke* deras rättmätiga intresse att få *aftvinga skatt af andra medborgare* i landet för den vara de producera.

Herr Pålsson i Anderslöf sade här om dem, som nu vilja vara med om en nedsättning i tullen, att de vilja göra alla lika fattiga genom att reglera inkomsterna nedåt i stället för uppåt, om jag icke hörde fel, och vidare talade han om, att här är det många småbönders och statares och andra små svinuppfödarens intressen och existens rent af, som står på spel. Tro herrarne verkligen, att dessa småbönders, torparens och statares existens hvilat på en så svag grund som den fattighjälps genom Riksdagens medgifvande kunna *aftvinga* sina medborgare. Nej, deras existens beror på deras arbetsvilja och arbetsförmåga. Det är en bra mycket säkrare grund för dem att bygga på. Herrarna skola för öfrigt icke vara ängsliga för de små, *de äro vana att föda sig själfva*, och de *komma* att föda sig själfva. Det finns emellertid andra, som icke vilja föda sig själfva, och hvilka nu

skjuta de små framför sig för att erhålla understöd af allmänheten.

*Angående
tullen å fläsk.*

(Forts.)

Om jag nu, för att ta ett exempel, hemma i min valkrets har två arbetare, en som uppföder två eller tre grisar om året och en, som ingen har, vill jag fråga herr Pålsson i Anderslöf, och jag frågar herr Ekerot, *med hvad rätt* kan denne arbetare, som har t. ex. två svin, begära, att den ännu fattigare, som inga svin har, skall ge den andre, ekonomiskt lyckligare, skatt? Jag skulle verkligen redan i kväll, vilja veta, med hvad rätt detta sker.

Men liksom det är fläskproducenternas rättmätiga intresse att få köpa sitt råmaterial i fred för alla trakasserier från samhällets och från andra medborgares sida, så är det också arbetares och tjänstemäns och alla öfriga medborgares rättmätiga intresse att få ha sin lilla förtjänst och sin arbetslön i fred för alla dem, som vilja klå dem genom skatter på allt, hvad de behöfva.

Detta må nu vara nog för i kväll!

I detta anförande, under hvilket herr vice talmannen öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, instämde herr *Borg*.

Herr Åkerlund: Herr talman, mina herrar! Jag ber om ursäkt för att jag tar till orda, men jag har icke besvärat kammaren många gånger förut i år och skall icke heller blifva långtrådig nu.

Hvad beträffar den förre ärade talarens uttalande om Danmark och dess export, är det icke så klart, om man granskar papperen, att Danmarks finanser därför äro så goda, eller att dess ofantliga fläskproduktion i allo varit fördelaktig för nationen.

Man söker med alla medel i våra dagar hjälpa en stor del af vårt folk till att få sin utkomst genom att hänvisa dem till småbruk. Jag anser det vara ytterst viktigt, att det får fortgå på detta sätt. Men man bör också ha klart för sig, att för att dessa småbruk skola kunna äga bestånd, måste de, som ägna sig åt desamma, sysselsätta sig hufvudsakligen med uppfödning af småkreatur, just därför, att en stor del af dem icke kan köpa foder och hålla sig med större kreatur, såsom kor och dylikt.

Att jordbruket, i motsats till hvad som förespeglas många gånger, icke är en så synnerligen lukrativ näring, torde vi kunna enas om, — naturligtvis undantar jag då förhållandena i en stor del af vår sydligaste provins. Skall vårt folk emellertid i någon högre grad åtaga sig det tunga värfvet att fortfarande och i allt större utsträckning sköta smådelar af vår jord, måste vi också se till, att vi skapa inkomstmöjligheter för dem. Och ingen skulle mer än jag beklaga, om denna viktiga sida af utvecklingen i vårt land skulle — så att säga — komma af sig vid ingången, hvilket säkerligen skulle blifva följden, om man lämnade dessa småbruk utan skydd mot den utländska konkurrensen.

Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)

Denna fråga är förvisso icke de stora godsens, — det må hvilken föregående talare som helst ha påstått något annat i det fallet, — det är icke, jag upprepar det, en de stora godsens fråga, utan det är uteslutande, såvidt jag kan fatta det, småbrukare, statare och torpare och dylika, det gäller. I mina bygder finns, såvidt jag vet, ytterst få dylika, som icke ha två å tre grisar, och det är lätt att förstå, hvilken viktig inkomstkälla detta är för dem.

Emellertid vill jag säga, att vore det fråga om tullfrihet uteslutande för amerikanskt fläsk, så vore jag hvilken stund som helst med på detta, men våra traktater ha ställts så, att i och med detsamma att detta blefve tullfritt, blefve det äfven tullfritt från andra länder.

Herr Larsson i Klagstorp påpekade, att Ryssland, som numera åstadkommer en synnerligen stark produktion af den sekunda vara, som våra småbrukare producera, icke skulle kunna drifva import här på grund af hungersnöd, som där rådde. Men vittnar icke Rysslands ofantliga spannmålexport om, att man icke kan vänta, att denna faktor här skall inverka?

Emellertid skall jag icke uppta tiden längre. Jag för min del vill icke vara med om hvarken utskottets förslag eller motionen, utan ansluter mig till herr Vennerstens reservation. Men jag vill ha sagt, att skulle det komma fram ett förslag, gående ut på, att hvarstenda öre, som inflyter genom tullen för hit importeradt amerikanskt fläsk, skulle användas till de norrländska skogsarbetarnas bästa, skulle jag vara med om det hvilken stund som helst.

Sedan herr talmannen återkommit, lämnades ordet på begäran till

Herr Jonsson i Hökhult, som anförde: Herr talman, mina herrar! Då svinuppfödningen inom vårt land idkas icke blott af större jordbrukare utan äfven — och detta till öfvervägande del — af mindre hemmansägare, småbrukare och torpare, har densamma för ett stort antal mindre bemedlade samhällsmedlemmar blifvit en väsentlig inkomstkälla, hvars bestående för dem är af allra största betydelse. Det lär enligt mitt förmenande ingalunda kunna i förväg med säkerhet bedömas, huruvida och i hvilken mån ett borttagande af fläsktullen kan inverka på de nuvarande förhållandena. Äfven om denna näring under gällande tullskydd lyckas att i det hela behålla den inhemska marknaden såsom afsättningsområde äfvensom att drifva en icke obetydlig export på utlandet, är det icke därför uteslutet, att icke ett rubbande af detta tullskydd lätt kan medföra en ogynnsam inverkan på utvecklingen i detta hänseende. Jag anser därvid särskildt böra framhållas, att man inom vårt grannland Danmark

skapat en fläskproduktion, som å utländsk marknad vunnit stor afsättning för sin vara. Därest de afsättningsmöjligheter, som den danska fläskproduktionen för närvarande äger inom annat främmande land, af en eller annan anledning skulle förminska, föreligger, enligt min mening, grundad anledning att antaga, att det danska produktionsöfverskottet skall i stor utsträckning söka sin afsättning å svensk marknad. Därigenom skulle en afsevärd skada kunna tillfogas den svenska produktionen. Denna fara bör så mycket mera beaktas, som den inhemska produktionen, därest den en gång skulle lida afbräck, gifvetvis behöfver anseelig tid för att ånyo kunna nå en önskvärd utveckling. Jag förutsätter nämligen, att denna näringsgren kräfver en viss tid af förarbeten, innan densamma erhåller förmågan att kunna arbeta med goda resultat. I detta sammanhang bör särskildt beaktas, att svinafveln och fläskproduktionen inom vårt land ännu icke kunna visa på en tillräckligt lång period af gynnsam utveckling utan att ännu torde kräfvas tid för vinnande af ytterligare styrka och konkurrenskraft.

Af allt detta torde framgå, att det måste möta allvarliga betänkligheter att rubba den grund, på hvilken denna inhemska näringsgren nått en gynnsam utveckling till gagn för stora lager af vårt folk, särskildt många i ekonomiskt hänseende mindre lyckligt lottade inbyggare.

Därest man sedermera öfvergår till frågan, huruvida den nu åsatta tullen kan anses för konsumenten fördyra den inhemska varan, måste denna fråga, såvidt jag kunnat finna, besvaras nekande. De af utskottet anförda prisuppgifterna utvisa nämligen, att priset på svenskt fläsk för närvarande och sedan rätt lång tid tillbaka är så lågt, att den inhemska produktionen icke kan anses utnyttja ens någon del af gällande tull. Från prissynpunkt kan således icke med fog anföras skäl för borttagandet af tullskyddet. Detta skydd tjänar endast såsom säkerhet för den inhemska näringen att icke under ogynnsamma förhållanden skadas i sin utöfning genom konkurrens från utlandet.

Det har nu invändts mot fläsktullens bibehållande, att densamma innebure en orättvisa mot en viss del af vår befolkning, särskildt skogsarbetarna i de nordligare delarna af landet. Man har också velat göra gällande, att det amerikanska fläsket för dem vore en oundgänglig nödvändighetsartikel. Jag vill då hänvisa till de meddelade importsiffrorna, hvilka gifva vid handen, att fläskimporten under de senare åren varit stadd i nedåtgående och att sålunda konsumtionen af det amerikanska fläsket, den hufvudsakliga importartikeln, betydligt aftagit. Jag vill i detta afseende framhålla, att importen, som år 1896 utgjorde 12,288 ton, för år 1911 nedgått till 2,263 ton. Dessa siffror synas ådagalägga, att det inhemska fläsket kunnat fylla åtminstone en stor del af det verkliga eller antagna behof, som förut tillgodo-

*Angående
tullen å fläsk.
(Forts.)*

*Angående
tullen å fläsk.*
(Forts.

setts med amerikansk vara. Därmed synes ock nyss anförda invändning om denna varas outhärlighet hafva i väsentlig mån förlorat sitt värde.

Äfven om det skulle kunna med full tydlighet ådagaläggas, att det amerikanska fläsket för en viss del af vårt folk utgör ett oundgängligt lifsmedel — hvars pris förhöjes med utgående tull — måste det, å andra sidan, noggrant öfvervägas, huruvida den fördel, som kan beredas konsumenterna af detta fläsk genom tullens borttagande, kan anses uppväga de risker, för hvilka man i samma stund blottställer en betydande inhemsk näringsgren.

Herr talman, skola vi nu, då fläskproduktionen är i en så glädjande utveckling i hela vårt land, vidtaga en nedsättning å fläsktullen, som säkerligen har varit och fortfarande är orsaken till den utveckling vår fläskproduktion under de senare åren haft?

Då vi för närvarande icke kunna öfverblicka verkningarna, som en rubbning af fläsktullen kan medföra på fläskproduktionen, kan jag icke vara med om att taga bort en del af det stöd jordbruksnäringen hafver i fläsktullen.

Herr talman, på grund af de skäl jag anført ber jag att få yrka bifall till den vid betänkandet fogade reservationen.

Vidare yttrade

Herr Sjöberg i Säfsjö: Herr talman, mina herrar! Jag har visserligen instämt med herr Ekerot i hans anförande, men det är med mig, som det var med den där gossen, som hade fått löfte att följa med sin mamma till julottan. Han hade aldrig förut varit i kyrkan, och nu gladde han sig åt detta många veckor i förväg. Så kom då den dag, när han på morgonen fick följa med sin mamma till julottan. När prästen hade hållit på ett par timmar, tyckte pojken, som hela tiden bara fått sitta och tiga, att det började bli odrägligt, hvarför han begynte att halfhögt tala med sin mamma. Men hon hviskade åt honom, att han skulle vara tyst. Det ville emellertid icke pojken, utan med en blick på prästen sade han: Nu har han pratat så länge, att nu vill jag också säga något. På samma sätt tycker nu jag i detta fall; jag tycker, att jag också bör säga några ord i denna fråga.

Jag vill nu härmed anförda, att jag för min del hellre skulle ha sett, att detta utskottsbetänkande hade varit bifall för motionen att taga bort fläsktullen, ty då hade man åtminstone fått rena och klara linjer. Nu har i stället en sådan nedprutning här blifvit föreslagen af utskottet, att det inträder ett ovisshetstillstånd. I mina hemtrakter ha vi redan börjat att tänka på att anlägga ett andelsslakteri. Nu kommer allt detta att afstanna, ty man kommer att säga som så: nu har Riksdagen i år sänkt fläsktullen med 8 öre; nästa år tar den nog helt och hållet bort

denna tull. Men på det sättet uppstår ju en stagnation på detta område just genom det beslut, som man nu här vill, att kammaren skall fatta. *Angående tullen å fläsk.*
(Forts.)

Jag ber äfven att få lämna ytterligare en upplysning. Jag vill nämligen meddela, att vi inom svenska svinafvelsföreningens styrelse diskuterat denna fråga om fläsktullen, och det slutade med, att styrelsen enhälligt uttalade, att denna tull borde bibehållas. Och vid svinafvelsföreningens årsmöte i februari detta år, där ombud från hela Sverige voro samlade, gjordes likaledes ett enhälligt uttalande om nödvändigheten af fläsktullens bibehållande.

Till slut, herr talman, ber jag att få yrka afslag på så väl motionen som utskottets hemställan, och yrka bifall till reservationen.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, gaf herr talmannen, i öfverensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena, propositioner först på bifall till utskottets hemställan och vidare på afslag såväl därå som å den i ämnet väckta motionen; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes likväl, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i utskottets förevarande utlåtande nr 31, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit såväl utskottets berörda hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Voteringen utföll med 109 ja mot 75 nej; och hade kammaren alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 10.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Att Riksdagsman Carl Johansson, som lider af varbildning i höger lungsäck på grund häraf ej kan vidare deltaga i pågående riksdags arbete, intygas härmed.

Mariestad den 7 maj 1912.

Carl Froste.
Lasarettsläkare.

§ 11.

Herr *Cederborg*, afgaf en motion i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsreglering för rektorerna vid de allmänna läroverken.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 327, blef på begäran bordlagd.

§ 12.

Ordet lämnades härefter till herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag ber att få hemställa, det kammaren ville besluta, att å föredragningslistan till lördagens plenum måtte bland två gånger bordlagda ärenden efter bankoutskottets memorial nr 31 uppföras statsutskottets utlåtanden nr 82, 83, 84 och 85, därefter bankoutskottets memorial nr 32, samma utskotts utlåtanden nr 33 och 35 och lagutskottets utlåtande nr 51 samt därefter öfriga ärenden i den ordning, hvori de förekomma å dagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls af kammaren.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
herr *Gustafsson* i Örebro under 3 dagar fr. o. m. den 11 maj och
» *Anderson* i Råstock likaledes under 3 dagar fr. o. m. den 11 maj.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 1,20 på natten.

In fidem

Per Cronvall.